

STVOŘENÍ Z POHLEDU BIBLE

BIBLICKÉ ÚKOLY 1999

3. ČTVRTLETÍ

Biblické úkoly - 3. čtvrtletí 1999

Autor: Randall W. Younker

Překlad: Petr Vyoral

Upravil: ThDr. Jiří Beneš

Technická redakce: Stanislav Staněk

Vydal: Advent-Orion s. r. o. pro oddělení sobotní školy Česko-Slovenské unie
Církve adventistů sedmého dne, Zálesí 50, 142 00 Praha 4 - Lhotka

ISBN 80-7172-221-9

ISSN 0409-3208

ÚVOD

Nauka o stvoření je jedním ze základů učení adventistů sedmého dne. Vyznáváme, že země a její obyvatelé jsou stvořeni Bohem, tedy že nejsme dílem náhody. V pozadí takového vyznání je samozřejmě víra ve Stvořitele, který jediný má moc své stvoření udržovat při životě, zachránit a současně má právo nás soudit. Sobotní odpočinek pak je připomínkou tohoto Božího stvoření (a znamením věrnosti věřících v době konce, viz Zj 14,7).

Adventisté sedmého dne chápou text 1 Moj 1-11 jako věrnou historickou zprávu o původu života na Zemi. Přitakáváme biblické zprávě o tom, že stvoření všeho, co se vyskytuje na této planetě, proběhlo v šesti skutečných čtyřadvacetihodinových dnech. Na základě dostupných biblických údajů rovněž věříme, že od stvoření uplynulo pouze několik tisíc let a nikoliv miliónů let, o kterých hovoří všeobecná evoluční teorie. Dále přijímáme zprávu o hříchu, který radikálně změnil život na Zemi, a také zvěst o celosvětové potopě, která tento život zničila a dramaticky pozměnila tvář Země.

Závěry, které si člověk vytvoří v souvislosti s učením Bible o tomto rozhodujícím tématu, do značné míry závisí na způsobu, jakým k Bibli přistupuje. Naše církev v celých svých dějinách odmítala vnější autority, které si osobovaly právo nahrazovat, resp. upravovat, oslabovat či zlehčovat svědectví Písem. Předpokládáme, že konečné slovo v otázce našeho původu má Bible. Přijímáme Bibli tak, jak je napsaná, ať už je způsob jejího vyjádření jakkoliv přímý, jednoduchý nebo staroorientální.

Podtrhávání historického pohledu na stvoření není však a nechce být výrazem nekritického a lhostejného přehlížení výzkumů moderní vědy, ani zaslepeného nebo militantního fundamentalismu. Historický pohled na stvoření je výraz dějinnou zkušeností ověřené nedůvěry vůči racionálním konstrukcím a současně výraz ochoty důvěřovat biblické zprávě navzdory všelijakým argumenty zaštitěným teoriím. Popírání historické věrnosti biblického svědectví (např. textu 1 Moj 1-11) podryvá důvěryhodnost Bible jako celku, jakož i závaznost Božích nároků. Zdá se nám, že upřednostňování lidských teorií činí z člověka arbitra (rozhodčího), který si podle svých kritérií vybírá, čemu bude věřit. Přijetí zprávy o stvoření nám připomíná naše postavení vůči Bohu, jakož i potřebu Boha (Spasitele), neboť ze stavu popisovaného v 1 Moj 3 se sami nemůžeme dostat.

„Bůh je stvořitelem všeho a v Písmu nám podal důvěryhodnou zprávu o svém stvořitelském díle. V šesti dnech Hospodin stvořil nebe a zemi i všechno, co na ní žije, a sedmý den tohoto prvního týdne odpočinul. Tak ustanovil sobotu jako věčný památník svého dokonalého díla stvoření. Vrcholným dílem stvoření se stali první lidé, které Bůh stvořil ke svému obrazu, světil jim vládu nad světem a uložil jim povinnost, aby se o něj starali. Stvořený svět byl 'velmi dobrý' a odrážel Boží slávu.“ (ASDV čl.6)

BŮH STVOŘITEL

Texty ke studiu

1 Moj 1-2; Jan 1,1-18; 14,16-28; 16,5-16

Základní verš

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ 1 Moj 1,1

Hlavní myšlenka

Boží činy v minulosti, současnosti i budoucnosti nám pomáhají pochopit, odkud pocházíme, kdo jsme a kam směřujeme.

Právem se zajímáme o své kořeny a minulost. Chceme znát svůj původ, neboť ten ovlivňuje náš současný život i naši naději.

Nezávisle na našem rodokmenu, dědictví, pohlaví, rase, vzdělání nebo postavení v životě máme svůj slavný původ v samotném Stvořiteli. Když Lukáš uvádí Ježíšovu genealogii, uzavírá seznam jeho předků těmito pozoruhodnými slovy: „Enoš, Šét a Adam, který byl od Boha.“ (Luk 3,38) My lidé máme svůj původ u Boha. Zde leží spolehlivý základ naší hodnoty, našeho významu, našeho poslání a naděje, avšak také bezpečný základ jednoty a společenství s Bohem i s ostatními lidmi. Ačkoli my lidé jsme jiní a žijeme v odlišném světě, přesto všichni nalézáme svou jednotu v Bohu, našem Stvořiteli.

Když tento týden budeme upínat svou pozornost na Stvořitele, měli bychom si být vědomi skutečnosti, že on nás přesahuje, že jej ve svých úvahách nemůžeme postihnout. Pečlivě proto dbejme na to, abychom byli opatrní a nesnížili Stvořitele světa na pouhý předmět našich diskusí či našeho zkoumání. Neměli bychom zapomenout, že i svým přístupem k Bohu vypovídáme o jeho důstojnosti a věrohodnosti.

Základní verš nechce orientovat naši pozornost na vyšetřování toho, co je a kdy byl počátek, nýbrž nás chce soustředit na to, že Bůh jednal a jedná. Vnímat toto jeho jednání i ve svém životě by měl být náš zájem. Lze říci, že celá Bible klade důraz na osobní zakoušení Božího působení, nikoli na shromažďování informací o tomto působení.

BŮH JE JEDEN

1. Co se z následujících textů dozvídáme o Bohu? Iz 45,5,6; Jan 17,3; 1 Kor 8,4-6

Sloveso „poznat“ použité u Jan 17,3 je třeba chápat ve smyslu, jak je použito v 1 Moj 4,1, nikoli ve smyslu získávání informací o Bohu. Jenom tak má naše poznávání Boha následky, které Ježíš nazývá „věčný život“. Co znamená formulace v 1 Kor 8,6 „my jsme tu pro něho“ („a my v něm“)?

Bůh Izraele praví: „Já jsem první i poslední, kromě mne žádného Boha není.“ (Iz 44,6) Izraelské vyznání víry nazývané „Šema“ svědčí o tom, že je pouze jeden jediný Bůh: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný.“ (5 Moj 6,4) Když Ježíš hovoří o největších příkázáních, začíná svá slova citováním „Šema“ (Mar 12,29).

2. Co nám následující verše říkají o jediném Bohu? 1 Moj 1,2,26; 3,22; 11,7

Text Starého zákona nás od prvních stránek upozorňuje na to, jak nesnadné je o Bohu vypovídat, jak nám na to naše výrazové prostředky nestačí a jak musíme být proto ve svých výpovědích opatrní. Bůh je pojmenován výrazem „Duch“ a zároveň tento Bůh hovoří v množném čísle. Měli bychom vědět, že tyto texty nám říkají, že Bůh je jiný, než jsme my, nesouměřitelný s námi. Přesahuje nás.

Když apoštol Pavel hovoří o Bohu, obsahují jeho výpovědi určité napětí. Říká „jest jen jeden Bůh“ (1 Kor 8,4) a také prohlašuje, že je jen „jeden Duch“, „jeden Pán“ a „jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech“ (Ef 4,4-6). „Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš.“ (1 Tim 2,5)

Apoštol Pavel na základě Ježíšova prohlášení (Jan 5,18) vyznával Krista za rovného Bohu (Fil 2,6). Podobně označení Ducha svatého jako Ducha Otce a Syna (Gal 4,4,6). Bible učí, že výrazy Otec, Syn a Duch svatý jsou různá označení pro jednoho a téhož Boha.

3. Jak je Stvořitel nazýván v Jan 1,1-4?

Bible odlišuje Boha od jeho stvoření. Bůh však stvoření udržuje a řídí jako Otec, Syn a Duch (Jan 5,17; 14,16,17). Tentýž Bůh se však ke svému stvoření sklonil natolik, že se s ním ztotožnil. Jakkoli je nám to nepochopitelné, on je zároveň tím, kdo je mimo své stvoření, zároveň tím, kdo se se svým stvořením v Kristu spojil a zároveň tím, kdo se svým stvořením komunikuje svým Duchem a slovem. Nejprůměrnějšími výpověďmi o Bohu nejsou proto logicky přesné definice, ale tvrzení obsahující napětí, která nám připomínají, jak neschopní jsme přiměřeně o Stvořiteli vypovídat.

SOBĚ ROVNÍ, A PŘECE JINÍ

1. Otec, Syn a Duch svatý si mohou být navzájem rovni, a přece se liší. Přečti si uvedené texty, ale nesnaž se uvedenou skutečnost logicky zdůvodnit. Jen se pokus připustit ji, zvyknout si na ni. 1 Petr 1,2; Jan 20,28; Skut 5,3,4

Bible vypovídá o Bohu jako o Otci, Synu i Duchu svatému tak, že rozlišuje jejich osoby. Kristus je obrazem svého Otce (Žid 1,3), ale nepředstavuje samotnou osobu svého Otce. Duch svatý odráží Syna i Otce, ale sám je božskou osobou. „Je jeden Bůh – Otec, Syn a Duch svatý – jednota tří společně věčných osob.“ (ASDV čl.2)

2. Pozorně si přečti 2 Kor 3,17-18 a pokus se říci, jaký účel mají výpovědi o Bohu.

Jde o to, abychom uměli „definovat“ Boha? Nebo o to, aby nám Bůh byl přítomen? Podle čeho se jeho přítomnost pozná? Jak spolu souvisí svoboda a poznání Boha? Nač klade Pavel důraz: rozumět, anebo být proměněn? Je cílem našeho studia umět popsat Boha, nebo se mu podobat? Jak lze dosáhnout proměnění k jeho slávě?

Oslovení, která přednostně označují jednu „božskou osobu“, se často připisují také jiné „božské osobě“. V evangeliu čteme, že „na počátku bylo Slovo... to Slovo byl Bůh... všechno povstalo skrze ně“ (Jan 1,1-3). Tento text je ozvěnou slov z 1. knihy Mojžíšovy: „Na počátku stvořil Bůh (Elohim) nebe a zemi.“ (Jan 1,1) To napovídá, že oslovení *Elohim*, kterým je označen Bůh ve Starém zákoně, se rovněž vztahuje na Krista, skrze něhož bylo všechno stvořeno. Potvrzuje to jak užití tohoto oslovení, tak výraz *Otec*, kterým Krista označuje prorok Izajáš (Iz 9,6). Vzájemné sdílení Božích titulů nabízí vysvětlení, proč Ježíš při křtu hovořil o Otci, Synu a Duchu svatém v jednotném čísle. Když Pavel používá oslovení Bůh nebo Otec, libovolně je navzájem zaměňuje (2 Kor 11,31). O Kristu a Duchu svatém se také hovoří jako o Pánu (2 Kor 3,14-18).

3. Všimni si, jak Písmo popisuje stvořitelské dílo trojediného Boha.

OTEC (1 Moj 2,7; Žalm 102,25-28; 1 Kor 8,6). Co vyplývá z tvrzení, že jsme dílem Božích rukou?

SYN (Jan 1,3; Kol 1,16; Žid 1,2) Co znamená formulace, že „skrze Krista je všechno, i my jsme skrze něho“?

DUCH (1 Moj 1,2; Jób 26,13; 33,4; Iz 40,12.13). Odkud jsme podle Jób 33,4? Čemu nás učí otázky Iz 40,12.13? Čemu bychom se z těchto veršů měli naučit o svém vědění? Jaký postoj očekává prorok Izajáš od posluchačů těchto slov? Kolik toho o stvoření a Stvořiteli vlastně víme a jak bychom to měli dávat najevo?

JEDNOTNÍ, A PŘECE RŮZNÍ

1. Jak hovoří Jan 14,10 o vztahu mezi Otcem a Synem? Jak rozumíš formulaci „Otec ve mě přebývá“? Existuje Otec odděleně a nezávisle na Synu?

Písmo označením Boha jako Otce, Syna a Ducha připisuje každé „osobě“ Boží Trojice jedinečnou úlohu v jejich vztahu. I když Otec není Syn, přesto je Otec v Synu a Syn v Otci (Jan 14,10). Proto Ježíš říká: „Kdo vidí mne, vidí Otce.“ (Jan 14,9) Ježíš také říká, že je to Otec, kdo poslal Syna a pošle také Ducha (Jan 14,24.26). Současně však Ducha posílá také Syn (Jan 15,26). Ježíš dal sám sebe (Jan 6,51), ale přesto ho dal také Otec (Jan 3,16) a současně i Duch (Mat 1,18.20). Totéž platí, když Pavel píše o Ježíši Kristu, „skrže něhož je všechno, i my jsme skrže něho“ (1 Kor 8,6). Otcovo dílo při stvoření rovněž popisuje výraz „skrže“ (Řím 11,36; Žid 2,10). Odlišné úlohy těchto tří božských osob lze charakterizovat podobnými slovy.

2. Objasni, jak stvoření zrcadlí jednotu a mnohotvárnost Stvořitele. 1 Moj 1,26.27; 3,22; Mal 2,10 My jsme součástí stvoření. Jak a komu máme zobrazovat Boha?

Hříšní lidé mají sklon přehlížet důležitý rozdíl mezi stvořením a Stvořitelem a uchylují se k uctívání stvoření namísto Stvořitele (Řím 1,20-25). Ale přestože hřích narušuje Boží stvoření, nedokáže zcela zničit zjevení Boha, které v něm spočívá.

Všechno existuje v soustavě vzájemných vztahů. Svět z části vypadá tak, jakou podobu mu dávají lidé. Součástí Božího obrazu ve stvoření jsou rozdíly mezi lidmi spojenými vzájemnými vztahy. Odráží se zde také skutečnost, že Bůh se představuje i jako osoba, která existuje v čase a v prostoru. Bůh řekl: „Učiňme člověka, aby byl našim obrazem.“ (1 Moj 1,26) Dvojí podoba člověka – muže a ženy je „obrazem Boha“ (1 Moj 1,27). Malachiáš klade ve vztahu k všeobecným vztahům mezi lidmi tuto otázku: „Což nemáme my všichni jednoho Otce? Což nás nestvořil jediný Bůh? Proč jsme vůči sobě věrolomní a znesvěcujeme tak smlouvu svých otců?“ (Mal 2,10)

„Když Adam vzešel ze Stvořitelovy ruky, jeho tělesná, duševní i duchovní přirozenost odrážela podobu jeho Tvůrce... Čím déle člověk žil, tím dokonaleji měl podle Božího záměru zjevovat jeho obraz... Veškeré jeho schopnosti se mohly rozvíjet.“ (Ed 15)

POČÁTEK, PRŮBĚH A KONEC STVOŘENÍ

1. Co nám text Zj 1,8 sděluje o Bohu a jeho pohledu na minulost, současnost a budoucnost?

Současnou a budoucí povahu skutečnosti z části určuje její minulost. Bůh je pánem času a věčnosti. Přítomnost je darem Krista, v němž všechno spočívá (Kol 1,17). Budoucnost je zaslíbení skrze Ducha (Řím 8,23.24). Je však třeba si uvědomit, že minulost, současnost i budoucnost jsou kategorie, jimiž svět popisuje naše kultura. Minulost má hodnotu pro svědectví lidí, jimž se Bůh zjevil a jež můžeme slyšet. Přítomnost má hodnotu v tom, že my zde a nyní se můžeme účastnit, dotýkat, či podílet na Hospodinově jednání. A hodnota budoucnosti je dána čekáním na Boží království (Kristus se podřídí svému Otci a Bůh bude všechno ve všem, viz 1 Kor 15, 28). Celé stvoření sténá po budoucí obnově a společné oslavě vykoupených při druhém příchodu (Řím 8, 19.23). „I my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla.“ (Řím 8,23)

Je také zajímavé si povšimnout jednoty výrazů *přijetí* a *vykoupení* užívaných v souvislosti s Duchem, Otcem i Synem (Iz 63,16; Žid 9,12; Gal 4,5; Ef 1,5).

2. Jakým způsobem se Bůh zjevuje v dějinách? Jak jednal v minulosti? Jak se projevuje dnes? Jak bude jednat v budoucnu? 1 Kor 10,1-4; 2 Kor 5,19; Skut 1,11

Písmo zaznamenává mocné činy Boha jako Stvořitele, Správce, Zachránce a toho, kdo zjevně zasahuje do historie. Právě z tohoto jeho zasahování se o něm dozvídáme a jej vnímáme.

Uprostřed dějin Bůh mimořádným způsobem zasáhl skrze vtělení Ježíše Krista (2 Kor 5,19), který se společně s Otcem a Duchem podílel na stvoření (Jan 1,1-3). Stejný Ježíš (Skut 1,11) zaslíbil, že se na konci dějin vrátí (Jan 14,1-3) ve slávě svého Otce (Mat 16,27) a Ducha, aby slavnostně zahájil historii nového stvoření (2 Petr 3,13).

3. Dodávají ti minulé Boží skutky odvahu, abys pro něj žil i dnes? Jak očekávání Kristova návratu ovlivňuje tvůj život a vztahy s ostatními lidmi dnes a tady na zemi?

PÍSMO A MINULOST, SOUČASNOST A BUDOUCNOST

Naturalismus lze charakterizovat jako učení, které zastává názor, že vědecké zákony a pozorování dokáží samy o sobě bez užití nadpřirozena vysvětlit veškerou realitu.

Bůh stvořil svět svým slovem a slovem své stvoření nejen stále udržuje, ale vytyčil pro ně cíl. Stvoření slovem nás upozorňuje na to, jakou hodnotu a moc má Boží mluvení. Božím slovem však nedisponuje člověk, a proto je víra ve stvoření světa Božím slovem bezbranná vůči těm, kdo žádají důkazy. Zpráva o stvoření v Bibli je tedy nevěřícími napadnutelná a napadaná, neboť i důvěryhodnost této zprávy je dána Božím promluvením. Jestliže zavrhneme zázrak původního stvoření a jeho současné trvání, pravděpodobně také odmítneme zázrak budoucího znovustvoření. Apoštol Petr píše, že Bůh stvořil svět svým slovem, a proto stejné slovo rozhoduje také o jeho budoucnosti (2 Petr 3,3-7).

Bůh stvořil člověka, aby s ním mohl úzce prožívat osobní společenství. Hřích toto společenství narušil, ale nepřerušil. Bůh sám se postaral o to, aby zůstalo zachováno, a na konci dějin je plně obnoví (Zj 21,3). Kristus zaslíbil, že sešle církvi Ducha svatého, který zde bude pokračovat v jeho díle. Ani stvoření, ani církev, ani nové stvoření, které má přijít, nelze vysvětlit přírodními zákony nezávisle na Bohu. Pro pochopení stvoření je nezbytné Boží promlouvání (slovo).

1. Jakou roli v našem životě by mělo hrát Písmo? 2 Tim 3,16,17; Iz 8,20 Pokus se vysvětlit, proč studujeme Bibli (zda proto, abychom více věděli, nebo proto, abychom byli schopni jednat – žít k Boží slávě jako Boží stvoření).

„Avšak Bůh bude mít na zemi lid, který zachová Bibli, a jen Bibli, za měřítko všeho učení a za základ všech reforem. Názory učenců, výsledky vědeckého bádání, vyznání víry a rozhodnutí církevních shromáždění, jež jsou tak četná a odlišná, jak četné a odlišné jsou církve, hlas většiny – nic z toho, ba ani všechno dohromady nemůže být pokládáno za důkaz pro nebo proti kterémukoli článku náboženské víry. Dříve, než přijmeme nějaké učení nebo nějaký předpis, měli bychom jako důkaz požadovat jasný výrok 'tak praví Pán'." (VLB 424)

Doporučené studium

Pro lepší pochopení Božího vztahu k jeho stvoření si přečti z knihy Jób kapitoly 38 až 41 a kapitolu „Stvoření“ z knihy Patriarchové a proroci (str. 21). Komu a proč jsou slova v Jóbově knize určena? Co se my dnes z nich můžeme naučit? Učí nás vědět, argumentovat, dokazovat, přesvědčovat, nebo věřit Bohu a být si vědomi nedokonalosti svého poznání a nepochopitelnosti Božího jednání? (čti Řím 11,33-36)

„Mnozí lidé natolik zaměřují svou pozornost na zákony hmoty a přírody, že ztrácejí ze zřetele nebo dokonce zcela popírají trvalé a přímé působení Boha. Prosazují myšlenku, že příroda jedná nezávisle na Bohu a má svá vlastní omezení i prostor působnosti. Jejich myšlení důsledně rozlišuje věci přirozené a nadpřirozené. Přirozené věci se podle nich dějí z běžných příčin, které nijak nesouvisí s Boží mocí... Taková věda je falešná, není podložena slovem Božím. Příroda slouží svému Stvořiteli, Bůh neruší své zákony, ani nečiní nic v rozporu s nimi, nýbrž stále jich používá jako svých nástrojů. Příroda poskytuje svědectví o tom, že v ní působí inteligencí nadaná síla, která se řídí přírodnými zákony...“ (PP 76)

„Nelze plně porozumět mechanismu fungování lidského těla; je to tajemství, které je záhadou i pro ty nejmoudřejší. Skutečnost, že v člověku stále pulzuje život a za jedním nádechem přichází druhý, není samozřejmým důsledkem podstaty samotného mechanismu, který se jednou dal do pohybu, a proto v něm setrvává. Existujeme jako bytosti, žijeme a pohybujeme se jen díky Bohu. Každý nádech, každý úder srdce je trvalým důkazem moci vždy přítomného Boha.“ (8T 259.260)

Doplňující otázky

1. Máme právo, na základě biblického svědectví, vnímat Boha odlišně jako Otce, Syna a Ducha svatého?
2. Jaká duchovní naučení z biblické zprávy o stvoření nás mohou připravit na nové stvoření na konci dějin?
3. Vyjmenuj způsoby, kterými Kristus osvětluje minulost a budoucnost stvoření?
4. Lze biblické pojetí stvoření sladit s vědeckým studiem přírody?

Shrnutí

Bůh Otec, Syn a Duch, který byl, je a který přijde, všechno stvořil, udržuje a dovede ke zdárnému konci prostřednictvím svého Syna a Ducha svatého. Bůh drží minulost, přítomnost i budoucnost ve svých rukou. Zjevení trojjediné podstaty Boha osvětluje událost stvoření. Jistotu v této oblasti nám přináší věrohodné Boží slovo.

DVĚ BOŽÍ KNIHY – PÍSMO A PŘÍRODA

Texty ke studiu

Řím 1,20; 2,14.15; 2 Petr 1,19-21; Žalm 19; 33,4-9

Základní verš

„Neboť slovo Hospodinovo je přímé, v každém svém díle je věrný.“ Žalm 33,4

Hlavní myšlenka

Bůh mluví s člověkem slovy Písma a prostřednictvím svého díla v přírodě.

Boží slova a činy nelze oddělit. Ze studia Božího stvoření (Božích činů) nelze Stvořitele vyloučit. Bibli a přírodu lze studovat společně. Mnozí lidé však považují studium přírody a Písma za „oddělené a vzájemně se vylučující oblasti lidského poznání...“ Bůh stvořil nebe, zemi i člověka stejným slovem (Žalm 33,6-9), které inspirovalo autory Písma (2 Tim 3,15) a které se stalo tělem v Ježíši Kristu (Jan 1,14).

Přečti si úryvek ze Žalmu 33,4-9 a pokus se vysvětlit, za jakých okolností lze uvedená slova pronést. Co je činí věrohodnými? Jak mohl žalmista vědět o tom, že slovo Hospodinovo je pravé? Jak bys vysvětlil, co míní žalmista Hospodinovým slovem? Jaké je Hospodinovo slovo? Budeš-li mluvit o Hospodinově slově, za jakých okolností budou tvá slova hodnověrná?

„Poctiví studenti vědy musí nutně v přírodě rozpoznat působení nekonečné moci. Samotnému lidskému rozumu se však naučení z přírody musí zákonitě jevit protichůdné a neuspokojivé. Pouze ve světle zjevení (Písma) lze v přírodě číst správně. 'Ve víře chápeme.' Žid 11,3“ (Ed 134)

KNIHA PŘÍRODY

- 1. Do jaké míry máme právo hovořit o tom, že Boží stvoření je zasaženo hříchem, a mlčet přitom o vině člověka na devastaci přírody? Co pro mě vyplývá z toho, když si uvědomím, že i můj nešetrným počínáním „všechno stvoření lká“ (Řím 8,22)?**

Co mohu ve svém okolí udělat, aby příroda mým nevěřícím bližním vypovídala o svém Stvořiteli a nikoli o destruktivních zásazích člověka? Máme právo se domnívat, že nejsme odpovědni za množství odpadků, za znečištěný vzduch zplodinami z aut a že to jsou jen příznaky poslední doby? Když víme, že Pán je blízko a „nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žárem roztaví“ (2 Petr 3,10), opravňuje nás to nestarat se o kvalitu svého životního prostředí? Má nám být lhostejné, co dýchají naše děti? Máme se chovat, jako by se nic nedělo, když víme, že na obnovu naše síly nestačí a že obnova stvoření je dílem Božím? 2 Petr 3,8-13 a Zj 21,1-7.23-27 Jaké důsledky bychom pro svůj nynější vztah k živé i neživé přírodě měli vyvodit z toho, že jsme voláni, abychom Božímu stvoření zobrazovali Boha?

- 2. Jak lze z přírody vyčíst Boží vlastnosti? Řím 1,20 Svědčí to, co dnes kolem sebe v přírodě vidíme, o Božím díle, anebo o zhoubném díle lidského parazitování na přírodě?**

Jako křesťané se snažíme rozpoznávat a vnímat Boží zjevení v přírodě, protože si velmi vážíme svého Stvořitele. To, co se lze z přírody o Bohu dozvědět, nám skrze ni Stvořitel naznačuje (odhaluje). Ač mezi přírodou a jejím Stvořitelem existuje vztah, přece mezi přírodou a Bohem je hranice. „Viditelné dílo Stvořitele v přírodě zjevuje jeho moc. Příroda však není Bohu nadřazena a Bůh není součástí přírody, jak ho někteří lidé představují. Bůh učinil svět, ale svět není Bůh; je pouhým dílem jeho rukou. Příroda zjevuje dílo laskavého a osobního Boha, ukazuje, že Bůh existuje a že odměňuje všechny, kdo ho pilně hledají.“ (4MR 58) Ovšem nejvyšším Božím zjevením je jeho zjevení v Kristu Ježíši. Na něj, nikoli na přírodu, máme soustředit svou pozornost, chceme-li se něco o Bohu dozvědět. „Jediná pravda je v Bohu; neboť Kristus, zjevení Boha, je ‘pravda’. Je také skutečností a plností všeho, co existuje, protože on je život – veškerý život. On je a bez něho není nic.“ (Advent Review and Sabbath Herald, 24. červen 1902)

- 3. Co nám říká text Řím 2,14-16 o lidech, kteří neznají Krista ani Boží zákon? Jak „přírozeně“ plní Boží vůli?**

Vedle Božího zjevení v přírodě se Bůh zjevuje také skrze lidi, ba přímo uvnitř lidí. Bůh k člověku promlouvá jak zvnějšku (zákon, příroda, lidé), tak zvnitřku (svědomí). I odtud můžeme zaslechnout jeho hlas učící nás pečovat o Boží stvoření, jak by to správce zobrazující Boha měl dělat.

BIBLE

1. Do jaké míry příroda zjevuje Boha? Žalm 19,7-11

Kdy se můžeme z přírody něco o jejím Tvůrci dozvědět? Co se z přírody o Bohu dozvídáme? V jakém vztahu je to, co se o Stvořiteli dovidáme z přírody, k tomu, co se o něm dovidáme z Bible?

Všechno, co se lze o Bohu dozvědět z přírody, je dostatečně zřetelné; odmítneme-li ho, nemáme výmluvu (Řím 1,20). Žalmista říká, že Bůh hovoří prostřednictvím svého díla v přírodě (Žalm 19,1-6). Tato řeč však neobsahuje celé poznání Boha. Plné poznání vychází ze zjevení v Bibli, neboť Boží zákon je dokonalý a jeho svědectví je pravdivé (Žalm 19,7). Boží stvoření bylo původně velmi dobré (1 Moj 1,31). Kvůli hříchu se však, podle slov apoštola Petra, svět stal temným místem, kde světlo Písma ukazuje na větší světlo Ježíše Krista (2 Petr 1,19-21). Avšak i navzdory hříchu „příroda stále hovoří o svém Stvořiteli. Tato zjevení však nejsou dokonalá a úplná. A jako padlé bytosti, kterým hřích vzal sílu a zastřel zrak, nejsme ani schopni správně si vyložit, co vidíme. Potřebujeme úplnější zjevení, které nám Bůh poskytl ve svém psaném slovu.“ (Ed 17)

2. Bůh své slovo přizpůsobuje lidem, jak vidíme na Božím Synu, jehož poslal na zem v lidské podobě. Vysvětlí, proč tato skutečnost nijak nesnižuje ani jeho psané, ani živé slovo. 2 Petr 1,19-21; Žid 1,1.2 Je však pravda, že nesmíme psané slovo za slovo živé zaměňovat.

Boží slovo nám zvěstovali lidé, kteří navzdory své svatosti byli smrtelní (2 Petr 1,19-21). Aby Bůh přizpůsobil své slovo lidem, nechal je zvěstovat různými způsoby a v různou dobu (Žid 1,1), nakonec své slovo pro nás ztělesnil, když k nám promluvil ve svém Synu (Žid 1,2), který jsa Slovem, stal se tělem (Jan 1,1.14). Věčného Boha však nelze lidskými slovy postihnout. S tím musí počítat každý, kdo chce psané slovo (Písmo) vykládat.

„Bůh se při procesu vytváření Bible neuzavřel do jejích slov, logiky, ani rétoriky. Pisatelé Bible byli jeho písaři a nikoliv jeho pery... Slova Písma však přesto nesou pečeť jednotného myšlení. Prostupují jimi Boží myšlenky. Boží mysl a vůle se setkává s myšlením a vůlí člověka; tak se z lidských vět stávají Boží slova.“ (1SM 21.22)

3. Co ti Boží ochota jít za tebou tam, kde jsi, prozrazuje o tom, jak tě miluje? Co tě vede k tomu, abys důvěřoval Božimu slovu, které se nám Bůh rozhodl zjevit?

SOULAD PŘÍRODY A PÍSMO

1. Jak Písmo vnáší světlo do poznávání přírody? Jan 1,1-5; Řím 1,18-21

Je poznání Boha dostupné? Komu a jak? Jaké důsledky od nás jsou Bohem očekávány poté, co Boha poznáme?

Hlavním poselstvím Bible je Ježíš, skrze něhož byla stvořena celá příroda. Jestliže odmítneme jeho světlo (slovem zjevené v Písmu), zůstaneme v temnotě. Ježíš často využíval alegorie ze svého stvoření, aby ilustroval principy evangelia. Podobenství jsou plná takových příkladů. I starozákonní příběh stvoření nám vypovídá o Hospodinově jednání velmi podstatně. „I největší vědci, neřídí-li se ve svém bádání slovem Božím, propadají zmatku, když se pokoušejí zjistit vztah mezi vědou a zjevením.“ (PP 75) „Člověk, jehož myšlení osvitilo Boží slovo, více než kdokoli jiný na zemi pocítí, že musí... pilněji číst Bibli a studovat vědní obory.“ (CT 510)

2. Jak může příroda napomáhat studiu Písma a poznávání Hospodina? Jak příroda poučuje a vypráví o Hospodinově stvoření? Čeho bychom si proto v přírodě měli všimnout? Jób 12,7-10; Žalm 19,1-6

Všeobecné zjevení Boha v přírodě je v jistém smyslu spjata s inspirací Božího a současně lidského Písma. I když Bible může něco z přírody objasňovat, nelze ji považovat za učebnici přírodopisu, která ví o přírodě všechno. Studium přírody z hlediska Bible vede k poznání Boha. „Vědeckým studiem dospějeme rovněž k poznání Stvořitele. Veškerá pravá věda je jen převodem Písma Božího do světa hmotného. Věda svým bádáním poskytuje jen nové důkazy o moudrosti a síle Boží.“ (PP 450) „Pozorování jevů v přírodě nám pod vedením Ducha svatého umožní důkladněji porozumět učení Božího slova.“ (Ed 120)

3. Vzpomeň si na mimořádné chvíle strávené v přírodě, kdy jsi zvlášť intenzivně pocítil blízkost Bohu a jeho slovu. Možná ses procházel na břehu moře, chodil po lese nebo zdolával hory. Co kdybys dnes strávil pár klidných chvil v přírodě, blízko Stvořiteli.

JE PŘÍRODA V ROZPORU S PÍSMEM?

1. Jak Petr odpovídá lidem, kteří s výsměchem tvrdí, že mezi Božími sliby a tím, co pozorují v přírodě, jsou závažné rozpory? 2 Petr 3,3-7

Jak svůj posměch formulují? Jakou příčinu má posměch? Co i my můžeme udělat pro to, abychom nebyli nedovzdělaní a aby nám „některé věci nezůstávaly utajeny? Jak můžeme napomoci tomu, abychom nevynášeli své soudy na základě částečného či zkresleného poznání? Zůstává i nám něco utajeno, nebo již víme všechno? Co by nám naopak nemělo zůstat utajeno?

Pozorování přírody přivedlo některé lidi k závěru, že všechno lze vysvětlit pouze na základě přirozených zákonů. Jinými slovy, že všechno zůstává tak jako na začátku. Dokonce i lidé, kteří věří, že Bůh stvořil vesmír, se často domnívají, že přírodní zákon dokáže objasnit jeho historii od samotného stvoření. Petr však říká, že klíčem k pochopení stvoření je Boží slovo. Stejně slovo, které vyzvedlo pevninu z vody a které přivedlo na zemi potopu. Stejně slovo také udržuje tento svět až do jeho zničení ohněm a stejné slovo jej stvoří od základu znovu.

Zdánlivé rozpory mezi přírodou a Písmem přivedly mnohé lidi k domněnce nevyhnutelného rozporu vědy a teologie. Avšak „kniha přírody a psané slovo si neodporují; naopak, jedno vysvětluje druhé. Pokud je správně chápeme, seznamují nás s Bohem... Zasvěcují nás do tajemství moudrých a užitečných zákonů, skrze které Bůh působí. Vedou nás k tomu, abychom jej vroucně milovali a mohli také na základě rozumu důvěřovat jeho slovu.“ (ST, 20.3.1884) (Toto téma budeme dále studovat v 10. úkolu)

2. Na základě kterých dvou důvodů uvedených v 2 Petr 3,3.5 nevěří posměvači Božím zaslíbením, když pozorují dění v přírodě?

„Závěry nesprávně odvozené ze skutečností pozorovaných v přírodě... vyvolaly domnělý konflikt mezi vědou a zjevením; ve snaze obnovit jejich vzájemnou harmonii si lidé přizpůsobili výklady Písma tak, aby podlomily a zničily moc Božího slova... Musíme pro to, abychom objasnili Boží dílo, znásilňovat jeho slovo?“ (Ed 128.129)

3. Zamysli se nad textem 2 Petr 3,9. Jak ti toto zaslíbení pomáhá, když jsi netrpělivý, pochybuješ a máš strach?

ROZUM A VÍRA

1. Jaký význam má rozum a víra pro studium přírody a Písma? Řím 1,16-21

Je rozum a víra v protikladu? Jsou rozum a víra dostatečné pro poznání Boha? Jakým způsobem se to, co lze o Bohu poznat, dozvídáme? A co vlastně máme o Bohu poznat? Proč je třeba to poznávat? Lze se obejít při poznávání Boha bez rozumu, nebo bez víry? Proč? Jak se projevuje člověk, který nepoužívá rozum?

Potlačování pravdy (Řím 1,18) viditelné v přírodě (1,19-21; 2,14.15) je důsledkem prázdného a pošetilého uvažování (1, 22.23). Lékem na takové bláznovství je Boží spravedlnost, která pramení výhradně z víry (1,16.17). Pavlův důraz na víru a nic víc však poukazuje na její jedinečnou roli. To neznamená, že víra má být slepá, neboť víra nijak neodporuje rozumu, ale naopak tvoří jeho základ.

Víra, která je pro Pavla prostředkem proti pošetilosti hříšníků, má sice racionální základ, ale není racionálním způsobem vysvětlitelná. Pavel užívá řecký termín *nous* (překládaný jako „mysl“) k označení lidského chápání (1 Kor 14,14-19) a přesvědčení (Řím 14,5). „Rozumem“, který Pavel zavrhuje (Kol 2,8), má na mysli „prázdné a klamně rozumování, založené na lidských bájích“ (ČEP), „moudrost světa a marné učení podle ustanovení lidských“ (kral.).

2. Co nám Pavel i Petr říkají o používání schopnosti myslet, když hledáme nebo hájíme pravdu? Skut 17,2-4; 18,4.19; 24, 25; 1 Petr 3,15.16

Pokus se vysvětlit, jak můžeme svůj rozum trénovat, abychom užitečně používali dar rozumu? Jak lze rozpoznat „nepoužívání rozumu“ při mluvení? Co nám napovídá užívání frází, neochota vystoupit ze zavedených myšlenkových schémat, nepřipouštění jiného názoru, militantní prosazování vlastních názorů o používání rozumu?

I naše uvažování má však své meze, jež nedokážeme překročit. Jednak nelze rozumem (logicky) vysvětlovat Boží zjevení, které přijímáme vírou. Jednak musíme počítat s tím, že nám mnoho věcí zůstává a zůstane skryto. Nikdy nebudeme vševědoucí. Snaha všechno vysvětlovat může být hrani si na vševědoucího. Nikdy nedokážeme pouhým rozumem dostatečně vysvětlit stvoření. Přesto však Bůh nezaslibil, že odstraní všechny naše pochybnosti. Podporuje naši víru dostatečnými důkazy tak, že se bez znalosti věcí, kterým dostatečně nerozumíme, obejdeme. Bible pak je zdrojem a měřítkem důvodů pro naši důvěru Ježíšovi.

3. Když se zamyslíš nad naším nedokonalým rozumem a srovnáš ho s moudrostí našeho věčného Boha, myslíš, že nedostatek důkazů naší víru posiluje, nebo oslabuje?

Doporučené studium

Přečti si „Úvod“ v knize Vítězství lásky Boží (str. 9).

„Stejně jako v Písmu se pravda odráží jako v zrcadle také ve tváři přírody a prostřednictvím Božího stvoření poznáváme Stvořitele. Příroda je zdrojem poučení, které mohou moudří učitelé využívat, aby přivedli ztracené ovce zpět k Božímu stádu. Při studiu Božího slova Duch svatý upevňuje v člověku jeho přesvědčení. Nejde o přesvědčení, které je výsledkem logického uvažování. Přesto však, pokud se lidská mysl zcela před Bohem neuzavřela, zrak se nezakalil, aby ho neviděl, a sluch natolik neotupěl, aby neslyšel Boží hlas, člověk pochopí hluboký význam Písma a jeho velkolepé Boží pravdy se mu zapíše do srdce.“ (SpTEd 59)

„Písmo nikde nehovoří o nezávislosti přírodních zákonů. Jedině Bůh dává vlastnosti hmotě i prostředkům, které využívá k uskutečnění svých plánů. Svým působením dává růst rostlinám, posílá rosu i déšť a sluneční svit, aby celou zemi pokryla zeleň a aby keře i ovocné stromy mohly opuknout, rozkvést a přinést plody. Neměli bychom se domnívat, že růst semínka řídí nějaký samovolný zákon nebo že list vyraší jen tak sám o sobě prostě proto, že musí. Bůh má své zákony, které sám ustanovil. Ty mu však jen slouží ke konání jeho díla. Jedině bezprostředním působením Boha se každé malinké semínko protlačí půdou a probudí se k životu. Každý list vyrůstá a každý květ rozkvétá z Boží moci.“ (3BC 1155)

Doplňující otázka

1. Je rozumné přizpůsobovat výklad přírody podle toho, jak odhalujeme význam Písma? Je věrné přizpůsobovat výklad Písma podle toho, jak pronikáme do tajů přírody? Objasni.

Shrnutí

Navzdory hříchu Bůh hovoří s lidmi prostřednictvím Písma a svého díla v přírodě. Bible nám poskytuje základ nebo zorný úhel pro pochopení Božího zjevení v přírodě.

SKUTEČNĚ SE TO STALO?

Texty ke studiu

Žalm 77; 103,7; Iz 46,9.10; Skut 17,26.27; 1 Kor 15,12-19; 2 Petr 1,16-19; 3,3-7

Základní verš

„Skutky Hospodinovy si připomínám, připomínám si onen tvůj div z dávnověku. Rozjímám o všech tvých činech a přemítám o tvých skutcích.“ Žalm 77,12.13

Hlavní myšlenka

Prostřednictvím svého slova nám Bůh zanechal spolehlivou zprávu o svém působení v dějinách Země, aby lidem pomohl nalézt víru, povzbudil je a umožnil jim lépe chápat jeho vůli pro dnešek i do budoucna.

Jedna věc je číst nebo se dokonce radovat z příběhů Bible; něco úplně jiného je však být přesvědčen, že se skutečně staly. Výroky biblických pisatelů máme vnímat tak, jak byly napsány, neboť vyjadřují přesně to, čemu věřili a čemu chtěli, aby uvěřili také jejich čtenáři.

„Bible vytryskla přímo ze zdroje věčné pravdy a po celé věky chránila Boží ruka její čistotu... Pouze v Božím slovu můžeme spatřit moc, která položila základy Země a která rozepjala nebesa. Jen v ní nalezneme věrohodnou zprávu o původu lidstva.“ (Ed 173)

K čemu nám, podle základního verše, slouží starozákonní vyprávění o stvoření? Jak se rozjímá o Hospodinových činech?

Když budeme tento týden zkoumat věrohodnost biblické zprávy, modleme se, aby Duch svatý posílil naši důvěru v Boha a jeho slovo.

SPOLEHLIVÉ BOŽÍ SLOVO

1. Na co bychom si měli dát pozor podle Př 16,25? Je snad každá přímá cesta nebezpečná? Jak poznat, zda to, co se nám jeví jako dobré, dobrým skutečně je?

„Pravda a sláva Boží jsou neoddělitelné; je nemožné, abychom ctili Boha bludnými názory, když máme po ruce Bibli. Mnozí lidé prohlašují, že nezáleží na tom, v co člověk věří, jen když žije spravedlivě. Život však je utvářen vírou. Nabízí-li se nám světlo a pravda a my nevyužíváme možnosti, abychom je slyšeli a viděli, pak vlastně tuto milost zavrhuje; volíme tím tmou spíše než světlo.“ (VLB 426)

2. Jakým způsobem odpovídá na předchozí otázky Ježíšův výrok Jan 7,17?

Co říká Ježíš o vztahu mezi plněním Boží vůle a chápáním jeho učení? Na co Ježíš ve svém výroku klade důraz: na chtění, nebo na činění? Jakým způsobem lze poznat, jak se věci skutečně mají? Co to znamená „poznat“?

„Řeč Bible má být vykládána podle jejího zřejmého smyslu, pokud nejde o symbol nebo obraz. Kristus dal zaslíbení: 'Bude-li kdo chtít činit jeho vůli, rozezná to učení.' (Jan 7,17) Kdyby jen lidé brali Písmo svaté tak, jak zní, kdyby nebylo falešných učitelů, kteří svádějí a matou jejich mysl, pak by se uskutečnilo dílo, jež by potěšilo anděly a jež by přivedlo do stáde Kristova tisíce a desetitisíce lidí, kteří dnes tápou v bludu.“ (VLB 427)

3. Co nás texty Skut 17,11 a Iz 28,10 učí o hledání Boží pravdy?

Jak Berienští pracovali s evangeliem? Proč mohli s evangeliem takovým způsobem pracovat? Znamená to, že Pavla kontrolovali? Co znamená, že byli přístupní? Jak může přístupnost a dychtivost ovlivnit porozumění evangeliu? Lze „přístupnost“ nějak vypěstovat? Co je opakem přístupnosti? Na čem vposledu závisí správné pochopení evangelia? (Jan 14,26)

„Obtížnost biblického textu nelze překonávat tímž způsobem, jímž se zvládají filosofické problémy. Nemůžeme přistupovat ke studiu Bible s touž sebedůvěrou, se kterou tak mnozí vstupují na pole vědy, nýbrž se zbožnou vírou v Boha a s upřímným přáním poznat jeho vůli.“ (VLB 427)

DÁVNÁ HISTORIE

1. Ke kterým historickým událostem se pozdější bibličtí pisatelé často vraceli, aby pochopili svou současnou situaci? Žalm 105; 106; Iz 51; Oz 11 Proč myslíš, že to dělali?

Lidé si po usazení se v zaslíbené zemi nejen ve všedním životě, ale i při bohoslužbě často oživovali, ba zpřítomňovali (vyprávěním i obřady v chrámě) dávné dějinné události (např. vyjití z Egypta – to je klíčová starozákonní událost), aby se povzbudili v důvěře a ujistili se, že Bůh je dokáže vysvobodit a také skutečně vysvobodí z jejich současných problémů. Pohledy do minulosti Izraelec motivovaly k činu s důvěrou, že Bůh je vede. Walter Kaiser říká: „Výrok – Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl ze země otroctví – který se ve Starém zákoně opakuje 125krát, ztrácí bez exodu veškerý význam.“ Jestliže by lidé nevěřili, že Bůh opravdu vyvedl svůj lid z Egypta, proč by potom pozdější generace Izraelců věnovaly pozornost jakékoliv další prorocké výzvě, která se o tento výrok opírala?

2. Jak David znovu získal důvěru, když pocítil strach? Žalm 77

Jaký smysl má připomínání si dávných Hospodinových skutků? Co David od Hospodina očekává? Proč je třeba pamatovat na Hospodinovo jednání? Jak pěstovat paměť, abychom na Hospodinovy skutky nezapomněli anebo si svou minulost nepřikrašlovali? Jakou úlohu tedy mají „církvní dějiny“? Znáš dějiny své církve?

Žalm 77 odráží zvláště pohnutý okamžik Davidova života. Domníval se, že Bůh ho zcela opustil. Všimni si, jak David svou úzkost řeší: volá, ba stěžuje si Hospodinu. Sténá, nařiká, volá, naléhá, vzpomíná, ptá se vytrvale a bolestně. Nic před Hospodinem neskrývá. Je před ním naprosto otevřený a zcela upřímný. Ne však proto, že by Hospodin nevěděl, ale proto, že David chce zakusit takové Hospodinovo jednání, na jaké si vzpomíná. On se chce s Bohem setkat jako s Bohem jednajícím. V tom je smysl vzpomínání. Právě tak se stane, že vzpomínání na Hospodinovy skutky bude prosto nostalgie. David voláním k Hospodinu opět získává odvahu, když začal vzpomínat, přemýšlet a uvažovat o mocných činech, které Bůh vykonal v minulosti. Jako by ony skutky David znovu prožil. Získal odvahu, zejména když si vzpomněl na to, jak Bůh dal svému lidu uniknout před Egyptfany přes Rudé moře. Vzpomínka na tuto zázračnou událost naplnila Davida nadějí na skutečné vysvobození ze současných i budoucích obtíží.

Proto Roland de Vaux vyznává: „Nevychází-li odvěká víra Izraele určitým způsobem z historie, potom je tato víra mylná a nemohu s ní souhlasit.“

3. Sepiš minulé události svého života, v nichž podle tvého názoru nepochybně sehrál svou roli Bůh. Založ si tento seznam do své Bible, aby ses v době, kdy na tebe dolehne malomyslnost, nad ním mohl zamyslet stejně, jako to udělal David.

ŽÁDNÉ BÁCHORKY

1. Jak se první křesťané dívali na otázku věrohodnosti toho, co zvěštovali? Jakou reakci očekávali od svých posluchačů? Luk 1,1-4; 1 Kor 15,12-19; 2 Petr 1,16-19

Vzkříšení Ježíše není metafora ani podobenství podobně jako jeho narození. Ježíšův příběh není pohádka. Kdyby byl vymyšlený, pak by svědectví apoštolů bylo lživé a víra by měla základ v pochybné lidské teorii. Neměli bychom naději a Ježíšova slova by pro nás nebyla závazná. Většina poselství Písma byla původně určena pro společenství věřících, ať už šlo o starověké Izraelce, nebo prvokřesťanskou církev. Proto obvykle nikdo nezpochybňoval historickou věrohodnost Písma. Nedalo se však předpokládat, že toto poselství automaticky a zcela samozřejmě přijmou i lidé, kteří je vyslechnou mimo toto společenství víry.

Petr to vyjádřil, když se chystal zvěstovat Ježíše Krista svým posluchačům. Potvrdil historickou skutečnost všeho, co popisoval, prohlášením, že on ani jeho přátelé se nedali vést „vymyšlenými bájemi“. Dříve, než Lukáš napsal zprávu o Ježíšově životě, pečlivě prošel všechny dostupné historické prameny. A když Štěpán (Skut 7) a Pavel (Skut 24, 14; 26,6-8.22) hájili svou víru, každý z nich neústupně spojoval zrození své nové křesťanské víry s během událostí starozákonních dějin. Historická skutečnost, na níž závisely jejich výpovědi, hrála v jejich zvěstování klíčovou roli. Přestože předpokládáme a věříme, že se události staly tak, jak jsou zapsány, nikde nás poselství Starého ani Nového zákona nenabádá k ověřování si či k dokazování historických skutečností. Tedy: v Bibli se nesoustředíme na historii, ale na Hospodinovo jednání.

2. Na jakou událost se Pavel nakonec odvolal při svém pokusu přesvědčit Atéňany, že všichni lidé jsou podřízeni stejnému neviditelnému Bohu? Proč? Skut 17,26.27

Aby Pavel Atéňany přesvědčil, že všichni lidé jsou bratry a sestrami, a proto všem vládne jeden neviditelný a neznámý Bůh, použil argument, který vyplývá ze zprávy o původu národů v 1 Moj 10.

Ellen Whiteová napsala, že Pavlovo použití tohoto důkazu (Skut 17,26.27) „odhaluje skutečnou filosofii dějin. Tato slova nedostíže krásy a něhy, kterými apoštol Pavel promluvil k moudrým Atéňanům, objasňují Boží záměr při stvoření a rozdělení lidstva na rasy a národy...“ (Ed 173, 174) Z Pavlova argumentu vyplývá přijetí historické věrohodnosti myšlenky, že všichni lidé jsou potomky Adama a Evy a potomky Noeho po potopě.

3. Jak tato skutečnost, že všichni lidé jsou příbuzní, bratři a sestry, ovlivňuje tvůj vztah k ostatním?

HISTORICKÉ ZÁKLADY STVOŘENÍ

1. Proč mluví Mojžíš na sklonku svého života o stvoření? Žalm 103,7 Jakým způsobem? 5 Moj 32,4-9

Jakou formou o Hospodinově díle mluví? Dokazuje Mojžíš Hospodinovo jednání ve své písni? Je píseň „vědecké“ pojednání (popis)? Na co klade při svém vzpomínání Mojžíš důraz?

Je zajímavé, kolikrát se ve Starém zákoně objevuje slovo *pamatuj*. Izraelcům je opakovaně připomínáno, že chtějí-li chápat, co vyžaduje současnost, musí „pamatovat“ na Hospodinem utvářenou minulost. To dokládá, jak důležitou roli sehrály dějiny jako základ budoucího porozumění. Vzpomínání na minulost má utvářet vztah k Hospodinu v přítomnosti. Nemá tedy informativní, ale vyznavačskou funkci.

2. Co nám říkají následující verše o tom, jak novozákonní pisatelé vnímali historickou skutečnost 1 Moj 1-11? Luk 3,38; Řím 5,12; 2 Kor 11,3; 1 Tim 2,13.14; 1 Petr 3,20; 2 Petr 2,5; 1 Jan 3,12; Zj 14,7

Mnozí novozákonní pisatelé, kteří stavěli základy učení křesťanské víry na tématech jako jsou selhání člověka (1 Moj 3), sňatek, uctívání Boha, duchovní obnova a spasení, křest, soud a druhý příchod, se opakovaně odvolávali na události v prvních jedenácti kapitolách 1 Moj, jejichž historický kontext zdůvodňoval a objasňoval potřebu učení. Nový zákon zcela samozřejmě předpokládá historickou platnost 1 Moj 1-11. A zároveň se ukazuje, že uvedené příběhy z počátku Bible jsou pro všechny základní křesťanské nauky výchozím bodem, rozhodující základnou (Iz 46,9,10).

3. Jak se k historické skutečnosti prvních jedenácti kapitol 1 Moj stavěl Pán Ježíš? Mat 19,4.5; Mar 10,6; Luk 17,26.27

Důležitější než postoj různých novozákonních pisatelů ke stvoření je postoj samotného Pána Ježíše. Opakovaně odkazoval na události z 1 Moj 1-11. Z toho můžeme usuzovat, že tyto události Ježíš přijímal jako ty, které se opravdu staly. Využil věrohodnosti těchto událostí například k tomu, aby podložil svá prohlášení o sňatku a rozvodu.

Jeho poznámky k rozvodu v textu Mat 19, které začínají otázkou „nečetli jste?“, dávají jasně najevo, že Ježíš považoval událost stvoření za směřodatnou. Dále svým posluchačům připomíná, že „Stvořitel od počátku muže a ženu učinil je“.

4. Ježíš zcela určitě chápal zprávu o stvoření jako historickou událost. Jak jeho spolehlivé svědectví podporuje tvou důvěru v Boží slovo? Proč?

NEBEZPEČÍ LHOSTEJNOSTI KE STVOŘENÍ

1. Text 2 Petr 3,3-7 nám sděluje, že v poslední době bude lidem hrozit nebezpečí, že zapomenou na to, co se stalo při stvoření. Proč? V čem spatřuješ naplňování této předpovědi? Proč je třeba události stvoření připomínat a nezapomenout?

Dočítáme se zde, že v poslední době přijdou posměvači, kteří budou popírat historickou skutečnost Božího stvoření Země popsaného v 1 Moj 1 a také skutečnost potopy. Kontextem 3. kapitoly jsou Petrovy obavy z falešných proroků a učitelů, kteří budou mezi Božím lidem šířit své nauky.

Obě tyto klíčové události (stvoření a potopa) se objevují v prvních jedenácti kapitolách 1 Moj a současní sekulární učenci jim upírají jakýkoliv prostor v rámci historické skutečnosti. Snaží se vysvětlovat tyto kapitoly jako určitou formu nehistorické literatury. Mezi nejběžnější tvrzení patří, že těchto prvních jedenáct kapitol představuje báje, ságu, teologické prohlášení nebo něco jiného, ale nikoli historii. Tyto příběhy jsou skutečně v původním jazyce – hebrejštině – z velké části napsány formou poezie, což ovšem nijak nevylučuje jejich skutečnou pravdivost a historickou hodnověrnost. Naopak, historičnost těchto příběhů zase neznamená, že by nemohly mít ještě jinou vypovídací hodnotu.

2. Která další připomínka v Novém zákoně obrací naši pozornost zpět ke stvoření? Zj 14,7 Jak se anděl o Bohu Stvořiteli vyjadřuje? Jaký účel má připomínka stvoření a Stvořitele? Co je od posluchačů očekáváno?

První z poselství tří andělů mělo ohlašovat „hodinu soudu“. Jeho součástí je otevřená připomínka: „Poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ Ve skutečnosti jde o citaci z 2 Moj 20,11 (sobotní příkázání), které samo o sobě odkazuje na původní Boží prohlášení v 1 Moj 2,2.3. Tato skutečnost, že Bůh považoval za důležité připomenout světu, aby ho ctil jako Stvořitele, posiluje Petrovu předpověď, že v posledních dnech budou lidé zapomínat na svého Stvořitele.

„Při poznávání rané historie našeho světa, stvoření člověka i jeho pádu jsme odkázáni na Bibli. Zavrhnete-li Bibli, nemůžete očekávat nic jiného, než že zůstanete vydáni napospas báchorkám a dohadům a úpadku myšlení, které je jistým důsledkem libivého omylu...“ (MM 89)

Doporučené studium

Vyhledej v biblické konkordanci slovo *pamatuj* (nezapomeň). Jak často Bůh vyzývá Izraelce, aby nezapomínali na jeho minulé činy, které pro ně vykonal? Proč to dělal?

„Věda neustále objevuje nové divy; její výzkum však nepřináší nic, co při správném chápání stojí v rozporu s Božím zjevením.“ „Jak vědecké objevy, tak životní zkušenosti stojí v souladu se svědectvím Písma.“ (Ed 128.130)

„Avšak Bůh bude mít na zemi lid, který zachová Bibli, a jen Bibli, za měřítko všeho učení a za základ všech reforem. Názory učenců, výsledky vědeckého bádání, vyznání víry a rozhodnutí církevních shromáždění, jež jsou tak četná a odlišná, jak četné a odlišné jsou církve, hlas většiny – nic z toho, ba ani všechno dohromady nemůže být pokládáno za důkaz pro nebo proti kterémukoli článku náboženské víry. Dříve, než přijmeme nějaké učení nebo nějaký předpis, měli bychom jako důkaz požadovat jasný výrok 'tak praví Pán'.“ (VLB 424)

Doplňující otázky

- 1. Známe podrobnosti toho, jak Bůh stvořil tento svět? Bylo by z lidského pohledu něco takového vůbec možné? Je nezbytné, aby záznam dějinné události obsahoval všechny podrobnosti pro to, abychom jej mohli považovat za historicky přesný nebo věrohodný? Vysvětli proč ano, nebo proč ne.**
- 2. Jak důležitá je historická platnost události v Bibli pro naši důvěru Bohu?**
- 3. Myslíš, že z Pavlova tvrzení v textu Skut 17,26.27 vyplývá myšlenka, že také my všichni jsme hříšníci a potřebujeme hledat Stvořitele?**

Shrnutí

Božímu slovu můžeme důvěřovat; nejen jeho teologickým výrokům, ale také jeho historickému poselství, včetně příběhu stvoření a potopy. Budeme-li si připomínat, jak Bůh jednal se svým lidem v minulosti, získáme jistotu do budoucna.

STVOŘENÍ V ŠESTI DNECH

Texty ke studiu

1 Moj 2,1-3; 2 Moj 20,8-11; Žalm 33,6.9; 104; Žid 1,10

Základní verš

„V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.“ 2 Moj 20,11

Hlavní myšlenka

Bible učí, že Bůh stvořil prostředí i život na naší planetě v průběhu šesti skutečných čtyřia-dvacetihodinových dnů. Na oslavení tohoto díla Bůh vyhradil sedmý den odpočinku, požehnal jej a posvětil.

Bůh stvořil život na této planetě svým slovem za pouhých šest dnů a jen před několika tisíci lety. Dnešní svět toto kdysi všeobecně přijímané biblické učení prakticky zcela zavrhl jako naivní. Sami křesťané se často cítí vystaveni vzrůstajícímu tlaku, který je nutí ustoupit v této oblasti před vědeckými názory. Mnozí proto považují prvních jedenáct kapitol 1 Moj za něco jiného než dějiny. Pro ně biblická historie začíná až ve dvanácté kapitole.

Sekulární vědci bezpochyby vznášejí mnoho závažných námitek. Tím nechceme říci, že neexistují nějaká životaschopná alternativní vysvětlení vědeckých zjištění. Naším úkolem však v této souvislosti zůstává určit, co o této problematice říká Bible. Co se nám Bůh snažil sdělit v těchto úvodních kapitolách? Bude nás rovněž zajímat, jak o tomto tématu hovoří Ellen Whiteová, neboť evoluční teorii museli čelit již průkopníci naší víry.

TÝDEN STVOŘENÍ

1. Jak dlouho podle 1 Moj 1,1-2.3 Bůh tvořil náš současný svět a rozličné formy života, které ho obývají? Jak nám tyto verše napovídají, že jde o skutečný čtyřiašedesátihodinový den?

Hebrejščina vyjadřuje slovo den výrazem *jom*. Je pravda, že příležitostně tento termín může označovat neurčité časové období (podobně jako české slovo doba). Někteří učenci na základě toho tvrdí, že šest dnů stvoření představovalo obrovské časové úseky. Často na podporu svého stanoviska citují slova Žalmy 90,4. Obvyklým významem slova *jom* je však čtyřiašedesátihodinový den. Základní pravidlo překladu velí použít běžný význam, jestliže kontext neposkytuje jasný náznak nebo vyjádření, že se jedná o jiný význam. Taková znamení se však v textu 1 Moj 1 nevyskytují a naopak je zde několik vyjádření, která poukazují na skutečný čtyřiašedesátihodinový den. Jedním z nich je označení prvního dne stvoření základní číslovkou „den jedna“ (ostatní dny jsou označeny číslovkami řadovými). Takové označení se vždy používá jen v souvislosti s čtyřiašedesátihodinovým dnem. Dalším znamením je skutečnost, že dny jsou uvozeny výrazem „byl večer a bylo jitro...“ Toto se v hebrejštině vyskytuje opět pouze tehdy, pokud jde o skutečný čtyřiašedesátihodinový den. Mnozí vykladači však nesouhlasí s tím, co říká samotný text, protože to odporuje jejich chápání závěrů evoluční teorie.

Ellen Whiteová o těchto dnech prvního týdne píše: „Bůh mne přenesl zpět do doby stvoření a ukázal mi, že první týden, během kterého v šesti dnech vykonal dílo stvoření a sedmý den odpočíval, byl stejný jako všechny ostatní týdny. Úžasný Bůh odměřil ve dnech stvoření a odpočinku první týdenní cyklus jako vzor pro všechny následující týdny až do konce času... Bůh nám představuje výsledky svého díla na konci každého skutečného dne.“ (3SG 90)

2. Co pro tebe znamená, že v souvislosti s šesti skutečnými dny stvoření Bůh řekl to, co měl na mysli, a zamýšlel přesně to, co řekl? Co ti to napovídá o Bohu? Jaké zásady pro svěcení soboty můžeš vyvodit z textu 2 Moj 20,8-11?

PRVNÍ A DRUHÝ DEN STVOŘENÍ

1. Jakými slovesy je vyjádřeno Hospodinovo jednání v první den stvoření? Co tato čtyři slovesa o Bohu vypovídají?

2. Co by mohl znamenat fakt, že světlo bylo stvořeno nejprve? 1 Moj 1,3-5 Pokus se pomocí biblického slovníku nebo konkordance zjistit něco o světle. 1 Moj 1,4,18; 44,3; 2 Moj 10,23; Zach 14,6.7

O jakém světle se zde hovoří, když první zmínka o slunci je až čtvrtý den? Šlo o rozptýlené sluneční světlo, které pronikalo přes nějaký mlžný závoj? (To byl znamenalo, že Bůh čtvrtého dne slunce nestvořil, ale pouze se „odhalil“.) Nebo se jednalo o světlo, které vychází od Boha? (1BC 210) Bible často hovoří o Bohu jako o světle nebo zdroji světla (1 Jan 1,5).

V dávných dobách mnozí lidé považovali slunce, měsíc a hvězdy za božská tělesa. Světlo, které z nich vyzařovalo, lidé chápali jako výtvor těchto božstev. Tím, že autor 1 Moj 1 nepovažuje žádné z těchto těles za zdroj světla z prvního dne, „neponechává prostor pro jejich domnělé stvořitelské schopnosti.“ Výhradním zdrojem všeho světla je pouze Bůh. Z toho vyplývá, že zpráva v 1 Moj 1 obsahuje ohlas zápasu proti náboženským představám své doby. Světlo nepochází ze slunce (od boha Šamaše – slunce), ale je stvořeno Hospodinem nezávisle na slunci. V tomto protináboženském vyhocení je třeba zprávu o stvoření číst. Jejím cílem není podat nám popis stvoření, nýbrž zřetelně ukázat, kdo je zde Bohem.

3. Jak Bůh jednal druhý den stvoření? 1 Moj 1,6-8

Jedná Bůh druhý den jinak než den první? Učinil Bůh něco v první den? Co učinil druhý den? Jakými dvěma způsoby vzniklo světlo a klenba? Co je to „klenba“? Pokus se pomocí biblického slovníku nebo konkordance zjistit, co je klenba, voda a nebe.

Hebrejský výraz *raqia* se často překládá jako nebeská klenba. Veškerý výskyt tohoto slova ve Starém zákoně je v 1 Moj 1; Ezech 1,22-26; 10,1; Žalm 19,2; 150,1 a Dan 12,3. *Raqia* neoznačuje hmotu, ale spíše hovoří o prostoru v náboženském stylu (atmosféra).

Je to něco, co činí Bůh a nazývá to nebem. *Raqia* je umístěna mezi vodami, obklopena vodami a dělí vody.

Hebrejským synonymem k tomuto výrazu je v 1 Moj 1,8 slovo *šamajim* – „obloha, nebe“, které označuje prostor nad linií horizontu. I toto slovo je však náboženské, nikoli astronomické (1 Moj 14,19,22; 49,25; 5 Moj 32,40; 33,13,26). Druhý den vzniká prostředí pro to, co Bůh stvoří pátý den – ptáky, ryby a zvířata.

TŘETÍ DEN STVOŘENÍ

- 1. Objasni, jakým způsobem třetí den stvoření Bůh učinil souš a moře. 1 Moj 1,9-13 Co vyplývá z toho, že vody poslušně plní Hospodinovo slovo? Jakým způsobem se o stvoření zmiňuje Žalm 104,5-9 a 2 Petr 3,5? Jak bys vysvětlil rozdíl mezi těmito popisy? Pokus se pomocí biblického slovníku nebo konkordance zjistit, co je země a moře.**

Pojmy souš (nazvaná „země“) a vody (nazvané „moře“) mají náboženský obsah. Ten nesmíme přehlížet, když 1 Moj 1 čteme jako popis stvoření. V pozadí tohoto náboženského rozměru je zápas proti tehdejším náboženským představám o zemi a moři.

- 2. Jaký pokyn dal Bůh zemi? Co „vydala“ pevnina? 1 Moj 1,11-13 Co je naznačeno skutečností, že země Bohu naslouchá a poslušně (přesně) plní jeho požadavky?**

Bůh tvoří tím, že mluví (vyjma učinění klenby), a když Bůh mluví, něco závažného se děje. Právě ono Boží mluvení (o kterém pak bude celá Bible svědčit) máme mít od počátku na zřeteli. 1 Moj 1 nás učí, abychom svou pozornost věnovali více Božímu jednání (mluvení) než výsledku tohoto jednání. Tedy, abychom se soustředili na Stvořitele a nikoli na samotné stvoření. Již dříve jsme si řekli, že použité pojmy jsou pojmy náboženské, nikoli astronomické, geografické, botanické či biologické právě proto, abychom nepodlehli pokušení zaměřovat se na stvoření. Přílišná pozornost a nábožná úcta ke stvoření je v pozadí tehdejších náboženských představ, s nimiž 1 Moj 1 bojuje.

Měly stromy při stvoření letokruhy, které určují jejich stáří? Zřejmě ano, protože letokruhy jsou pro strom životně důležité. Stromy se tak jeví být zdánlivě starší. Tím by se mohlo vysvětlit, proč se některé přírodniny zdají být starší, než ve skutečnosti jsou.

- 3. Co znamená vyjádření „podle svého druhu“ v textu 1 Moj 1,11.12?**

Někteří lidé se dívají na vyjádření, že rostliny se rozmnožují – v rámci svého druhu – jako na potvrzení neměnnosti druhů – tedy skutečnosti, že od té doby, co Bůh stvořil „původní“ druhy, nevznikly žádné nové. Uvedené hebrejské slovo *Imínó* naznačuje, že tyto rostliny měly růst ve vši „rozmanitosti“. Tento výraz nepopírá ani nepotvrzuje stálost druhů. Je však třeba velké opatrnosti tam, kde se lidé pokoušejí dozvědět se z Bible odpověď na otázky vzniklé novodobým výzkumem (genetickým) nebo evoluční teorií. Záměrem poselství 1 Moj 1 není řešit nám naše problémy, které jsme si způsobili důvěrou v evoluční teorii.

NAPLNĚNÍ ZEMĚ – ČTVRTÝ AŽ ŠESTÝ DEN STVOŘENÍ

1. Všimni si, že se v 1 Moj 1,14-19 neuvádí název slunce a měsíc.

Jak lze tomuto zamlčení rozumět? Jakou roli Bůh oněm světům přidelil? Co ona světla dělají? Co od nich máme očekávat? Co od nich očekávat nemáme?

Mnoho učenců věří, že důvodem, proč slunce ani měsíc nejsou označeny názvem, je, že mnoho sousedních národů Izraele považovalo jejich hebrejské označení (*šamaš, jareach*) za jména božstev. Autor 1 Moj nechtěl zanechat ani stín pochybnosti, že tato světla nepředstavují bohy, ale pouhá tělesa, která stvořil Bůh. Proto se tento verš pečlivě vyhýbá přímému pojmenování. Opět z toho vidíme, že zvěst 1 Moj 1 má náboženské pozadí a že jejím záměrem není jen informovat nás (diváky) o tom, co se kdysi stalo, nýbrž strhnout nás k důvěře Bohu Stvořiteli a k zápasu proti všemu, co poutá naši pozornost, aby nás to zavedlo k náboženské úctě (zbožšťování). Navíc text jasně naznačuje, že důvod jejich existence výhradně stanovil Bůh. Jejich úkolem bylo oddělovat den a noc a určovat běh času.

Slovesem „učinit“ (hebr. *asah*) se popisuje vznik světél, stejně jako vznik klenby (1 Moj 1,7) a vznik zvěře zemské (1 Moj 1,25). Ovšem stvoření nebe a země (i velryby 1 Moj 1, 21 a člověka 1 Moj 1,27) se popisuje slovesem „stvořit“ (hebr. *bara*). Možná se zde nehovoří o tom, že slunce, měsíc a hvězdy byly čtvrtý den stvořeny, ale spíše že jim Bůh v tento den „určil“ jejich úkol. V konečném důsledku však stále je jejich Stvořitelem (stvoření oněch světél čtvrtý den nelze vyloučit). První den bylo třeba, aby světlo oddělilo den a temnotu. Avšak prostor, kde se mělo slunce a měsíc nacházet, vznikl až druhý den, kdy byla stvořena pevnina. Slunce, měsíc a hvězdy pak začaly určeným způsobem a na daném místě plnit svou funkci čtvrtý den. Zdá se, že E. Whiteová však hovoří o tom, že ostatní hvězdy a dokonce planety obydlené inteligentními bytostmi byly stvořeny dříve než naše země – a proto musely existovat již před čtvrtým dnem. (PP 69)

2. Popiš, co se odehrálo pátý a šestý den. 1 Moj 1,20-25

Koho Bůh oslovuje pátý den stvoření? Porovnej, koho oslovuje pátý a koho třetí den stvoření, a vysvětlí rozdíl (důsledky). Komu Bůh žehná pátý den a co ono požehnání znamená? Jak se liší Boží příkaz zemi třetí a šestý den stvoření? Porovnej důsledky. Co má šestý den země udělat (1 Moj 1,24)? Jak se v 1 Moj 1,25 nazývá Boží oslovení země?

Bůh v prvních třech dnech připravil prostředí pro tvory, které učinil během čtvrtého až šestého dne. Pátý den pak Bůh naplnil pevninu, kterou vytvořil druhého dne. Závěr symetrického modelu stvoření přichází šestý den, kdy souš stvořenou třetího dne osídlují veškerá zvířata. Rozmanitost živočišné říše je nesmírná.

ADAM A EVA, VRCHOLNÉ DÍLO STVOŘENÍ

1. Čím se vrcholný čin Božího stvořitelského díla v šestý den lišil od toho, co mu předcházelo? 1 Moj 1,26-29

Jak Bůh mluví, když se chystá učinit člověka? Jak rozumíš množnému číslu „učíňme“? Jak máme rozumět příkazu „panovat“?

„Zde je zřetelně podán původ lidského pokolení; a záznam Písma zní tak prostě, že nemůže vést k omylům. Bůh stvořil člověka k obrazu svému. To není mysterium. Není důvodu předpokládat, že člověk se vyvinul z nižších forem živočišné nebo rostlinné říše pomalým vývojem po etapách.“ (PP 21)

2. Proč je historická věrnost příběhu Adama a Evy z teologického hlediska důležitá? 1 Moj 2 a 3; Řím 5, 12-14.18-20; 1 Kor 15,22

Výraz *adam* je obecné označení druhu „člověk“ a teprve později vlastní jméno „Adam“. Zpráva o tom, že *adam* byl stvořen, znamená, že člověk (a já jsem člověk přece také), je Bohem stvořen. Jedním z jasných učení 1 Moj 1 je, že my lidé jsme byli stvořeni Bohem. Nevznikli jsme vývojem z nižších živočišných druhů. Existují křesťané, kteří ve snaze najít kompromis s evolucí předkládají názor, že Bůh stvořil lidské bytosti za pomoci procesu evoluce. Dále (v rozporu se zprávou v 1 Moj 1.2) tvrdí, že pád přišel v důsledku toho, že si určité skupiny lidí začaly uvědomovat svou individualitu a zavrhly Boha. Jsme však potomky Adama a Evy – jsme sourozenci, kteří bez rozdílu potřebují Spasitele (Vykupitele).

Co to však pro nás znamená, že jsme byli stvořeni „k obrazu Boha“? (1 Moj 1,26.27; Žalm 8,4-8) Týká se to tělesné, nebo duchovní podobnosti? Podle starozákonníka Gerharda von Raada jde o obojí. Boží stvoření má skrze nás vidět svého Stvořitele. Máme Božímu stvoření představovat, přibližovat, zpřítomňovat Stvořitele. Ellen Whiteová říká: „Člověk měl být k obrazu Božímu, a to jak v zevnějšíku, tak v povaze... Jeho povaha byla v souladu s vůlí Boží. Jeho mysl byla s to pochopit božské věci.“ (PP 22)

3. Protože jsme stvořeni k Božímu obrazu a jsme tedy bratři a sestry z pohledu stvoření i vykoupení, jak bychom se měli chovat jeden k druhému?

A jak bychom se měli chovat k Božímu stvoření (rostlinám, živočichům, životnímu prostředí)? Co můžeme dělat pro to, abychom úkol „zobrazovat“ Boha čestně a poctivě plnili, aby z nás příroda měla užitek a nemusela pod naším panstvím úpět? (Řím 8,19-22) Jak uchránit životní prostředí pro naše děti?

Doporučené studium

Výraz „velký netvor“ se vyskytuje v hebr. znění Starého zákona na těchto místech: 2 Moj 7,9.10.12; 5 Moj 32,33; Iz 27,1; 51,9; Jer 51,34; Ezech 29,3; 32,2; Žalm 74,13; 91,13; 148,7; Jób 7,12; Neh 2,13 (pozor – nikoli v Jonášovi). Pokus se z těchto textů zjistit, co je oním netvorem míněno. Nezapomeň, že Bůh hodnotí stvořeného netvora jako dobrého.

Všimni si, že pátý den stvoření se poprvé objevuje živá duše (1 Moj 1,20 – kral. překlad).

Pokus se pomocí biblického slovníku nebo konkordance zjistit, co je ptactvo (létavci), hmyz, zvěř zemská, duše živá, hovado, zeměplaz.

Hebrejští pisatelé často využívali poezie a symetrické literární formy, dokonce i když popisovali historické události. Srovnej první tři a poslední tři dny stvoření. Jak se čtvrtý den vztahuje k prvním? Pátý den k druhému a šestý den k třetímu?

„Záludná teorie, která učí, že svět vznikal neomezeně dlouho, je jednou ze satanových lží. Bůh hovoří k lidem jazykem, kterému mohou rozumět... Jestliže Pán praví, že stvořil svět v šesti dnech a sedmý den odpočíval, má na mysli čtyřadvacetihodinový den, který ohraničil východem a západem slunce.“ (TM 135.136)

Doplňující otázky

- 1. Vysvětli, proč text 1 Moj 1 nepředstavuje pouze teologickou rozpravu, ale také historickou zprávu.**
- 2. Někteří lidé tvrdí, že Bible hovoří pouze o tom, kdo nás stvořil, a nikoli o tom, jak to udělal, a prosazují názor, že Bůh mohl využít pomalý proces, který trval milióny let. Nehovoří však text 1 Moj také o tom, jak Bůh tvořil?**
- 3. Proč není třeba, aby biblická zpráva obsahovala všechny podrobnosti, abychom ji mohli považovat za historickou? Je vůbec možné zachytit všechny detaily? Objasni. Jaké podrobnosti obsahuje zpráva, kterou máme? Proč jsou tyto detaily dostatečné?**
- 4. Jaká je tvá reakce na následující výrok? „Takové učení (evoluční teorie) snižuje velké dílo Stvořitelovo na lidské pojetí, přizemní a omezené. Lidé tak dychtí po tom, zbavit Boha nadvlády nad vesmírem, že degradují člověka a zbavují ho důstojnosti jeho původu.“ (PP 21)**

Shrnutí

Podle 1 Moj 1 je záměrem zprávy o stvoření popsat je jako událost, která se odehrála v šesti skutečných dnech, a vyjádřit skutečnost, že všechno vzniklo z moci Božího slova.

NEDÁVNÉ STVOŘENÍ

Texty ke studiu

Žalm 103,7; Iz 46,9.10; 2 Petr 1,16-19; 2 Petr 3,3-7

Základní verš

„Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích. Víme přece, že veškeré tvorstvo, až podnes společně sténá a pracuje k porodu.“ Řím 8,19-22

Hlavní myšlenka

My lidé jsme selhali a důsledky tohoto selhání se projevily i na přírodě, která sténá pod naším panstvím (viz základní verš). Ač konečná náprava není očekávána od člověka, ale jen od Pána Boha, měli bychom o svém postoji k životnímu prostředí nejen přemýšlet, ale postupně se snažit o nápravu. Měli bychom si uvědomit, co jsme jako lidé za nedlouhou dobu svého obývání Země stačili nenapravitelně zničit.

Země vznikla buď prostřednictvím pomalého přírodního procesu evoluce, nebo na základě nepříliš časově vzdáleného stvoření slovem. S tímto tématem úzce souvisí otázka času – jak dlouho na této planetě existuje život? Buď stovky miliónů let, nebo několik tisíciletí. Volbu mezi těmito možnostmi lze provést vírou. My důvěřujeme, že zpráva o stvoření v 1 Moj 1 je důvěryhodná a historicky věrná. Tímto vyznáním dáváme najevo, že přijímáme toto svědectví o Božím jednání, aniž bychom měli potřebu je doplňovat, zpochybňovat anebo snad dokazovat.

„Bible vytryskla přímo ze zdroje věčné pravdy a Boží ruka po celé věky chránila její čistotu. Osvětluje dávnou minulost, kam se marně snaží proniknout lidské bádání. Pouze v Božím slovu můžeme spatřit moc, která položila základy Země a rozepjala nebesa.“ (Ed 173)

JAK DLOUHO?

1. Víme, kolik času uplynulo od týdne stvoření? Hovoří následující pasáže v 1 Moj 1,1,2; 5 a 11; 2 Petr 3,3-5 o tom, že svět je starý přibližně 6000 let?

Je třeba si uvědomit, že v Bibli není jediný verš, který by nám přesně sdělil, v kterém roce a před jakou dobou proběhl týden stvoření. Bible však obsahuje velké množství dat, která při společném posouzení směřují k teorii nepřilíš časově vzdáleného stvoření. Proto myšlenku, že první týden stvoření uplynul pouze před několika tisíci lety, všeobecně v dějinách zastávali jak věřící Židé, tak křesťané. Toto pojetí společně přijímali téměř všichni věřící až do devatenáctého století, kdy objevy moderní geologie začaly tento úsudek zpochybňovat. Ellen Whiteová řekla: „Mnozí lidé, kteří vyznávají, že věří Bibli, jsou bezradní v otázce, jak objasnit úžasné geologické nálezy současně s názorem, že týden stvoření trval pouhých sedm dní a že svět je nyní jen šest tisíc let starý.“ (ST, 20.3.1879)

V průběhu staletí fascinovaly chronologické údaje Bible mnoho jejích studentů. Pokoušeli se z nich sestavit časovou osu vývoje světa. Avšak pochopit chronologické údaje v Bibli není nijak snadné a učenci se dosud neshodli na jednotné biblické chronologii. Proto nikoho nepřekvapí, že již v roce 1738 mohl Des Vignolles z Berlínské královské společnosti prohlásit, že zná nejméně 200 biblických chronologií s datem stvoření mezi 3500 až 7000 lety před naším letopočtem. Nejznámější z těchto výpočtů byla chronologie arcibiskupa Jamese Usshera (1581-1656) z Armaghu v Severním Irsku, která se rozšířila díky tomu, že se v roce 1679 dostala do výtisku biblického překladu Krále Jakuba. Podle Ussherova výpočtu proběhlo stvoření v roce 4004 př. n. l. Ussherovo datum později upřesnil Dr. Jan Lightfoot z Oxfordu, který dokazoval (naneštěstí bez spolehlivé biblické podpory), že Adam byl stvořen v devět hodin dopoledne 23. října 4004 př. n. l..

Kromě Ussherova výpočtu existují další důkazy, které hovoří pro krátkou chronologii. Všech více než 200 různých biblických chronologií, které uvádí Des Vignolles, svědčí o dvou věcech. Za prvé nás upozorňují na skutečnost, že biblické údaje lze kombinovat nebo vykládat mnoha různými způsoby. To nás učí, abychom nepoužívali Bibli jako početnici. Za druhé všechny tyto časové posloupnosti hovoří o nedávném stvoření. Proto navzdory určitým nejasnostem není důvod tvrdit, že Bible učí o stvoření, které se odehrálo před milióny lety nebo v průběhu mnoha miliónů let.

NEÚPLNÉ ZÁZNAMY?

1. Lze něco zjistit o mezerách v biblických rodokmenech? Ezdr 7,1-5; 1 Par 6,3-15

Někteří lidé předpokládají, že doba, která uplynula od týdne stvoření, by se mohla prodloužit, pokud by genealogie uvedené v textu 1 Moj 5 a 11 nebyly kompletní. Je pravdou, že často jak v současných, tak v starověkých rodokmenech na Blízkém východě se ne vždy uvádí přímý vztah mezi otcem a synem a tak zvaný „otec“ může ve skutečnosti být dědeček nebo pradědeček atd. Takové případy zhuštěných rodokmenů se objevují v později napsaných částech Bible. Pokud například srovnáme genealogii z Ezdr 7,1-5 s rodokmenem, který uvádí 1 Par 6,3-15, zjistíme, že Ezdráš vynechává šest generací. V této pasáži je očividně důležitější rodová linie než kompletní výčet celé genealogie (viz 1BC 186).

Lidé ve starověku sestavovali rodokmeny z celé řady důvodů. Mnoho nalezených starověkých genealogií na Blízkém východě sestavila společensky a politicky privilegovaná vrstva rozsáhlé státní nebo vládní byrokracie. Takto vytvořené genealogie se podle očekávání obvykle zabývaly rodovou posloupností vládních představitelů – zejména králů a příležitostně také kněží (kteří zastávali jak politickou, tak náboženskou úlohu) a písařů. Účelem těchto rodokmenů bylo potvrdit postavení jednotlivců a obhájit jejich právo zastávat určitý úřad nebo vlastnit nějaké území.

Pozdější biblické genealogie – zejména z doby po vzestupu monarchie – někdy plnily stejný účel. Izraelce, kteří se vraceli z vyhnanství domů, nepochybně zajímala otázka, jak získají zpět půdu po předcích, a právě v tomto případě jim mohly významně pomoci genealogie. Rodokmeny byly rovněž důležité jako důkaz věrohodnosti těch, kdo si osobovali právo na určité funkce, a zvláště pak na úřad kněží. To může být částečným důvodem, proč knihy Ezdráš a Nehemjáš zaznamenávají genealogii Izraelců, kteří se vrátili z vyhnanství (Ezdr 7 a 8 a Neh 7). Právě takové spory o postavení ve společnosti a nikoli o samotné rodokmeny jsou pravděpodobně příčinou Pavlova varování, aby lidé neztráceli čas hádkami nad rodokmeny (1 Tim 1,4 a Tit 3,9). Genealogie v 1 Moj 1-11 plní naopak zcela jinou funkci, která zřetelně odráží předkrálovskou společnost rozdělenou na jednotlivé kmeny (pro které Mojžíš původně psal). Tyto rodokmeny se shodně zabývají vývojem příbuzenských vztahů a nikoliv nárokem na úřad nebo na vlastnictví země, pro které stačily zkrácené rodokmeny.

Nesmíme však zapomenout, že záměrem Bible není informovat všetečného čtenáře o přesném datu stvoření. Bible nás chce konfrontovat s příběhy lidí, kteří se setkali s Bohem, a tedy vést nás k zakoušení Božího jednání (Žalm 103,7). K tomuto účelu slouží i rodokmeny. Rodokmeny jsou sestaveny z jmen, které lze přeložit, takže se může v pouhém výčtu náhle objevit důležité sdělení, jak nás na to již před několika desítkami let upozornil český starozákonník Slavomil Daněk. Proto bychom měli s textem Starého zákona (zvláště bez důkladné znalosti původního jazyka) zacházet velmi uctivě a opatrně.

RŮZNÉ ZÁMĚRY STAROVĚKÝCH RODOKMENŮ

1. Mohly by být v rodokmenech v 1 Moj 5 a 11 mezery?

Existuje několik důvodů proč věřit, že genealogie v 1 Moj 5 a 11 nebyly záměrně zhuštěny jako některé jiné. Za prvé tyto raně biblické rodokmeny nelze takto zjednodušeně srovnávat s jinými starověkými genealogiemi z Blízkého východu nebo dokonce s těmi, které se objevují v Bibli později. Podle starozákonníka Richarda Hesse, žádný z příkladů sestavování rodokmenu v oblasti Blízkého východu se nepodobá způsobu, jakým jsou napsány genealogie v 1 Moj 1-11.

Zejména rodokmeny v 1 Moj 5 a 11 jsou zcela ojedinělé tím, že jsou sestaveny podle něčeho, co Gerhard Hasel charakterizoval jako „chrono-genealogický“ model: Ve věku ... let zplodil člověk X člověka Y; po zplození člověka Y, žil X ještě dalších ... let; celkem žil ... let. Jak poznamenává T. C. Hartman, délka života a věk, kdy došlo ke zplození další jmenované osoby „se neuvádí v žádném starověkém seznamu králů Blízkého východu. V tom spočívá rozdíl ve srovnání s biblickými rodokmeny, ve kterých je, jak se zdá, jediným důvodem uvádění čísel snaha o zachycení délky života každého jedince a věku, v němž zplodil dalšího člověka...“ Nejenže tento model je typický výhradně pro Bibli, ale je sestaven tak těsně, že není možné ho přerušit vložením nějaké generační pauzy.

Tuto návaznost posiluje použití hebrejského slovesa „zplodit“ *wajjolel-et*; tímto slovesem se v Bibli nejčastěji vyjadřuje skutečné biologické zplození potomka (Soud 11,1; 1 Par 8,9; 14,3; 2 Par 11,21; 13,21; 24,3). V kombinaci s ojedinělým uspořádáním rodokmenu, je zhruba nemožné dostat do těchto konkrétních genealogií generační mezery. Kombinace tohoto specifického časového modelu s tímto slovesem dává tušit, že autorovi 1 Moj 1-11 šlo jak o čas, tak o přesnost rodokmenu.

2. Jaké záměry zpráv v rodokmenech lze vyčíst z Iz 46,9.10? K čemu nás, podle těchto veršů, rodokmeny vybízejí? Na koho nás odkazují?

NIKOLIV BEZE SVĚDKŮ

1. Co o záměru těchto prvních rodokmenů a o jejich případné neúplnosti říká Ellen Whiteová? Viz PP 83.51

V knize Patriarchové a proroci Ellen Whiteová zdůrazňuje důležitou skutečnost – že Bůh měl vždy na zemi věrné svědky (str. 83). Píše o tom: „A po staletí žili na zemi současně příslušníci sedmi pokolení, kteří se mohli navzájem radit a kteří všichni mohli využívat znalostí a zkušeností všech.“

2. Jak se podle E. Whiteové dozvěděl Enoch o pádu člověka a o plánu spasení? (viz PP 52)

„Z úst Adamových poznal chmurnou historii hříšného pádu a zaslíbení spásy jako projev Boží milosti.“ (PP 52) Myšlenka, že Enoch se mohl setkat s Adamem, je možná jedině za předpokladu, že rodokmeny v 1 Moj 5 a 11 platí tak, jak jsou napsány – bez jakýchkoli mezer. V takovém případě by Adam a Enoch žili současně celých 308 let (viz 1BC 185).

3. Před jakou důležitou událostí mohlo podle níže uvedeného vysvětlení varovat Enochovo nanebevzetí? 1 Moj 5,21-24 Co vyjadřuje obrat „chodil s Bohem“? Je možno chodit s Bohem i dnes? Jak?

Enoch chodil s Bohem již před svým nanebevzetím. Enochovo nanebevzetí krátce před zničením světa potopou je předobrazem nanebevzetí žijících spravedlivých ze země a zničení hříšníků při druhém příchodu.

Enochův syn Metúšelach slyšel zvěstování svého vnuka Noeho, který věrně varoval obyvatele starého světa, že zemi postihne potopa. Metúšelach, jeho synové i vnukové žili v čase budování archy. Společně s ostatními obdrželi od Noeho pokyny a pomáhali mu při výstavbě archy (viz 3SG 59.60).

4. Můžeme rodokmeny považovat za soupis svědků té které události Hospodinova jednání?

DUCH PROROCTVÍ A STÁŘÍ ZEMĚ

1. Jak se Ellen Whiteová vyjadřovala k otázce stáří Země?

Zcela nepochybně podporovala teorii nepřilíš časově vzdáleného stvoření – tedy myšlenku, že týden stvoření uplynul pouze před několika tisíci lety. V otázce času poukazuje na skutečnost, že „svět je nyní jen šest tisíc let starý“.

Přestože Ellen Whiteová nikdy výslovně neuedla, že údaj 6000 let jí zjevil Hospodin, zcela jednoznačně tvrdila, že zjevení, která jí Bůh ukázal, otevřeně popírala, že by stvoření proběhlo dříve, než uvádí biblická zpráva. Geologie není schopna dokázat nic jiného než biblickou historii. Vykopávky nalezené v zemi podávají důkaz o stavu věcí, který se v mnoha ohledech liší od současnosti. Avšak dobu jejich existence a délku jejich pobytu v zemi lze pochopit jediné na základě biblické historie (viz PP 112).

Když Ellen Whiteová hovoří o teorii, podle které každý den stvoření představoval dlouhý věk, jednoznačně popírá tvrzení nevěřících geologů, kteří prohlašují, že svět je mnohem starší, než udává biblická zpráva. Poznnamenává, že tito geologové „zavrhují Bibli kvůli věcem, které jsou podle jejich názoru důkazy samotné země, že svět existuje již desítky tisíc let.“ (3SG 91.92)

2. Mohou slova o tom, že „žádného proroctví písma výklad nezáleží na rozumu lidském“, být vztažena i na rodokmeny? 2 Petr 1,19-21

Jsme schopni si s rodokmeny poradit sami, vlastním studiem, bez otevření nám těchto textů Duchem svatým? O čem svědčí nesčíslné množství názorů a přetrvávající nejasnost v otázce rodokmenů?

3. Co můžeme zaslechnout z Pavlova výroku v 1 Tim 1,4 a Tit 3,9? Jaké důsledky má zabývání se rodokmeny?

Doporučené studium

Srovnej dva Ježíšovy rodokmeny v Novém zákoně (Mat 1 a Luk 3) a přemýšlej o jejich účelu. Vyhledej v biblickém slovníku (nebo v komentářích) informace o rodokmenech a biblických jménech.

„Noe, věrný hlasatel spravedlnosti, žil ještě tři sta padesát let po potopě světa, Sem pět set let a jejich potomci měli tedy dostatek možností seznámit se s požadavky Božími i s tím, jak Bůh smýšlel s jejich otci. Nebyli však ochotni poskytnout sluchu těmto pravdám, nechtěli myslet na Boha a zmatením jazyků byl do značné míry přerušen styk s těmi, kteří jim mohli poskytnout osvětlení.“ (PP 80)

Jedním z důvodů, proč mnozí lidé předpokládají, že rodokmeny v 1 Moj 5 a 11 nejsou úplné, je skutečnost, že Lukáš uvádí v genealogii patriarchů po potopě jedno jméno navíc. Po Arfaxadovi (Arpakšádovi) zařazuje Kainana (Luk 3,35.36; 1 Moj 11,10-26). Kainanovo jméno se vyskytuje v 1 Moj 11 v řeckém překladu – Septuagintě, ale není součástí masoretského (hebrejského) textu. Učenci již dlouho diskutují, která verze je správná. Pokud se v hebrejské verzi Kainan původně vyskytoval, pak byla příčinou vynechání jeho jména s velkou pravděpodobností chyba pozdějších opisovačů spíše než snaha o zkrácení rodokmenu (viz 1SM 16).

Doplňující otázka

- 1. Poskytuje nám Bible vždy veškeré podrobnosti, které by si přáli odborníci? Proč ano, nebo proč ne?**

Shrnutí

Přestože nemůžeme určovat, kdy přesně došlo ke stvoření, veškeré dostupné biblické informace ukazují, že ke stvoření života na této Zemi došlo docela nedávno, jen před několika tisíci lety. Boží láska nedopustí, aby bolest a utrpení trvaly celé věky. Bůh již brzy přijde, aby Zemi i její obyvatele vysvobodil.

BLIŽŠÍ POHLED NA STVOŘENÍ

Texty ke studiu

1 Moj 1,1-3.24

Základní verš

„Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.“ 1 Moj 2,1-3

Hlavní myšlenka

Existuje názor, že text 1 Moj 1 a 2 napsali dva autoři, kteří si v podání příběhu o stvoření vzájemně odporují. Při pozorném čtení je ale zřetelně vidět, že jde o dva úhly pohledu na stvoření, které se navzájem doplňují. Jeden je obecný, druhý konkrétní.

Jsou dvě důležité otázky, které si musíme při četbě zprávy o stvoření klást. Existovala někde mezi prvními dvěma verši 1 Moj 1 časová prodleva? Jinými slovy: uplynul mezi prvotním Božím stvořením celého vesmíru a stvořením života na této zemi nějaký obrovský časový úsek? Nebo byl celý vesmír stvořen jen před několika tisíci lety?

Druhou otázkou je skutečnost, že 1 Moj 2 mluví o stvoření znovu a jinak (např uvádí jiný výraz pro označení Boha). Jde o odlišnou verzi stvoření než 1 Moj 1? Napsali tyto dvě kapitoly dva různí lidé (redaktoři)? Takové otázky si kladou ti, kdo se poctivě textem obou kapitol první knihy Mojžíšovy zabývají. Ačkoli ony otázky nelze jednoduše zodpovědět, na věrohodnosti obou zpráv o stvoření to nic neubírá. Otázky nás však motivují k tomu, abychom se více věnovali tomu, co je tam napsáno, než tomu, kdo to psal.

NA POČÁTKU BŮH ...

1. Nasvědčuje něco tomu, že mezi textem 1 Moj 1,1 a 1,2 je časová mezera? Jakou příčinu má tvrzení, že tomu tak je?

Učenci vedou dlouhé a vážné diskuse o tom, jak správně překládat 1 Moj 1,1.2 a co vlastně tyto verše znamenají. Český ekumenický i kralický překlad tyto první dva verše jednoduše překládá jako dvě nezávislé věty. Původní znění takový překlad umožňuje.

Někteří badatelé však překládají: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. A tato země se *stala* pustá a prázdná.“ Z toho by snad mohlo vyplývat, že by formy života mohly existovat na zemi již (milióny let) předtím, než se objevil člověk, a že první dva verše 1. knihy Mojžíšovy jakoby naznačovaly tzv. „dvojí stvoření“. (Někdy se označuje jako teorie „zkázy a obnovy“.) Zastánci tohoto výkladu tvrdí, že 1. verš ve skutečnosti popisuje *první* vznik *života* na zemi (milióny let) *před* týdnem stvoření, o kterém se hovoří dále v 1. kapitole, a že 2. verš hovoří o zničení tohoto původního života („stala“ se pustá a prázdná). Tito křesťané spekulují o tom, že vládcem tohoto prvního stvoření byl satan, ale kvůli jeho vzpouře se země „stala“ pustá a prázdná. A teprve ve 3. verši údajně začíná druhé stvoření naší současné země. Nahrazení slova „být“ výrazem „stát se“ v překladu hebrejského slovesa *hajaja* je však problematické a vychází vstříc poplatnosti překladu ideologickému předpokladu. To znamená, že takový typ překladu je vyvolán snahou harmonizovat evoluční teorii se zprávou o stvoření, resp. včlenit prvky této teorie do zprávy o stvoření. V náboženském světě se takovému jednání říká synkretismus.

Jiný typ překladu zní: „*Když* Bůh začal tvořit nebe a zemi, země byla pustá a prázdná.“ Tento překlad vychází ze srovnání 1 Moj 1,1 se starověkými mezopotámskými příběhy o stvoření, které vždy začínaly slovem „když“. Tento pohled předpokládá, že dříve, než Bůh započal jakékoliv tvůrčí dílo na této zemi, něco již existovalo – i když to bylo pusté a prázdné!

NA POČÁTKU BŮH ...

1. Jaké známky Boží tvůrčí aktivity ve vesmíru lze z Bible vypozařovat před stvořením života na naší planetě? Př 8, 22-26.30; Mich 5,2; Jób 38,5-10; Iz 14,12-21; Ezech 28, 12-17; 1 Jan 3,8

Někdo se může ptát, kam vlastně zařadit absolutní počátek nebe a země popsany v 1 Moj 1,2.3. Co zde bylo *předtím*, než byla stvořena naše planeta? Na takové otázky ovšem v textu Bible nenacházíme zřetelnou odpověď. Je však třeba vědět, zda uvedené otázky jsou případné. Měli bychom umět rozpoznat hranici mezi dotazováním se Boha, hledáním odpovědí na otázky svého života a pokušením všetečně či neomaleně chtít poodkrývat to, co je nám dosud zahaleno. Určité skutečnosti nám zůstanou skryté a my se musíme naučit žít s předběžným (relativním) poznáním. Ovšem je třeba také vědět, že odpovědi na uvedený typ otázek budou vždy pouze naše hypotézy, dohady, spekulace, konstrukce – vposledu nedůvěryhodné.

Zdá se, že text Př 8,22-26.30 hovoří o jiném počátku, než je ten, o němž hovoří 1 Moj 1,1. To, co je popsáno v Př 8 jako by předcházelo tomu „na počátku“ z 1 Moj 1,1. „Hospodin mě vlastnil (moudrost) jako počátek své cesty, dříve než co konal odedávna.“ (v. 22)

Mich 5,2 popisuje Vladaře (Krista), jehož původ je „odpradávná, ode dnů věčných“ (viz také Žid 1,8).

Jób 38,7 naznačuje, že před stvořením země zde byli Boží synové, neboť při stvoření zpívali a radostně plesali.

Hebrejščina v 1 Moj 1,16 budí dojem, že slunce a měsíc dostaly pověření určovat čas a období „společně“ nebo „ve spojení“ s hvězdami; z toho by mohlo vyplývat, že hvězdy existovaly a plnily svůj stanovený úkol již před týdnem stvoření.

Boží trůn v nebesích existoval od věčnosti (Žalm 45,6; 93, 2). Nebe je rovněž domovem andělů, kteří byli také zřejmě stvořeni dříve než země.

Podle 1 Jan 3,8 ďábel zhřešil od počátku a tento „počátek“ Luciferovy nepravosti předcházal počátku stvoření v šesti dnech (viz Iz 14; Ezech 28); z toho pak logicky vyplývá, že andělé byli stvořeni dříve než život na této zemi.

Tyto verše nám mezi jiným sdělují, že Bůh jako Otec, Syn Kristus a Duch svatý existovali věčně. Dříve než byla stvořena naše země, existovalo nebe, hvězdy, Jitřenky syn, andělé a možná i jiné inteligentní bytosti. Věčný Bůh a Stvořitel nekonečného vesmíru si vyvolil naši „poustou a prázdnou“ Zemi, aby na ní stvořil život. Současně dal očividně najevo svou nevýslovnou lásku k našemu světu tím, že dal svého jediného Syna, aby za nás zemřel.

NÁŠ STVOŘITEL, VŠEMOCNÝ BŮH A NÁŠ OSOBNÍ PŘÍTEL

1. Jaké jméno dává Bohu pisatel 1 Moj 1 a 2? Jak tyto kapitoly charakterizují Boha?

V hebrejském znění jsou pro Boha v 1. a 2. kapitole 1 Moj různá jména. V 1 Moj 1 je Bůh označen jako *Elóhím* (Bůh), zatímco v 1 Moj 2 má jméno *JHWH* (Hospodin) nebo *JHWH-Elóhím* (Hospodin Bůh). V 1 Moj 1 je Bůh vylíčen jako velmi mocný, silný a transcendentní – sotva promluví, věci se dějí! Naopak v 1 Moj 2 vidíme Boha v bezprostřední blízkosti a s mimořádným zájmem právě o člověka.

Starší generace biblických kritiků se domnívala, že označení Boha dvěma různými hebrejskými jmény v 1. a 2. kapitole je důkazem, že tyto dvě pasáže napsali různí autoři. Tvrdili, že tyto kapitoly představují dvě odlišné a místy protichůdné zprávy o stvoření. Avšak pozdější badatelé, mezi nimi egyptolog Kenneth Kitchen, si povšimli, že používání různých označení stejného Boha v jednom textu se v egyptských a mezopotámských písemnostech používalo zcela běžně. Proč ale obsahuje dvě různá jména také zpráva o stvoření v 1 Moj 1 a 2? Hebraista Umberto Cassuto se domnívá, že použití těchto dvou hebrejských označení Boha vypovídá o Bohu dvěma způsoby: *JHWH* je jméno Boha smlouvy a *Elóhím* vyzdvihuje jeho všeobecnost (universalitu) jako Boha celé země. Jinými slovy výraz *JHWH* říká, kdo je Bůh (vlastní jméno, byť gramaticky jde o sloveso), a *Elóhím* líčí, jaký je (obecné jméno – „přezdívká“). Biblišta M. H. Segal tvrdí, že různá jména chtějí naznačit rozmanitost a „nepopsatelnost“ Boha – Bůh vždy přesahuje všechno to, co jsme o něm schopni říci. Ale ať už je důvod pro použití odlišných jmen jakýkoliv, není pochyb, že výpověď o Bohu ve druhé kapitole je podrobnější, osobnější a důvěrnější.

2. Pán Ježíš poznamenává, že 1. knihu Mojžišovu skutečně napsal Mojžíš (Mat 19,4,5; Mar 10,2-9). Mojžišovo autorství 1 Moj také opakovaně potvrzuje většina pisatelů Nového zákona (Řím 4,17; Gal 3,8; 4,30; Žid 4,4; Jak 2,23). Má znalost lidského autora zprávy o stvoření vliv na její věrohodnost? Kdo garantuje pravdivost zprávy o stvoření? Do jaké míry se máme otázkami ohledně autorství zabývat?

CO BŮH NESTVOŘIL

Text 1 Moj 2 vytváří dojem, jako by se jednalo o pokračování výpovědi z 1 Moj 1. Zřejmě však jde o paralelní výpověď, která se detailně věnuje šestému a sedmému stvořitelem dni. Někteří lidé si však kladou otázku, proč 1 Moj 1 uvádí, že Bůh stvořil rostliny a člověka v průběhu prvního týdne stvoření (1 Moj 1,11.12.26.27), když 2. kapitola vytváří dojem, že se k tomu dostal až později (1 Moj 2,4-6). Podle 1 Moj 2,4-6 by pak Bůh dosud nestvořil tyto čtyři věci: (1) polní křovisko; (2) polní bylinu; (3) člověka, který by obdělával zemi; (4) a déšť, který by ji zavlažoval. Celá nesrovnalost je dána užitím záparek *lo* a *ajin*. Díky nim lze verš přeložit dvěma způsoby: buď že po stvoření nebyly ještě uvedené byliny a křoviny (jak překládá ČEP), nebo že chřastiny a byliny již stvořeny byly (jak překládá kralický text). Bližší významu původního textu je však zde text kralický, naopak bližší intenci zprávy v 1 Moj 2 a 3 je zase text ekumenický (ČEP).

1. O jakých křovinách a polních bylinách hovoří text 1 Moj 2,5 a 3,18?

Kdyby uvedené byliny a křoviny stvořeny dosud nebyly, pak by čtenář při čtení uvedeného textu v češtině mohl získat dojem, že pisatel 2. kapitoly přehlíží skutečnost, že Bůh již tyto čtyři věci stvořil během prvního týdne stvoření. Avšak z hebrejského textu jasně vyplývá, že byliny a křoviny nijak nesouvisí s tím, co Bůh učinil v průběhu prvních šesti dnů stvoření. Hebrejské výrazy pro polní křovisko a polní bylinu nejsou stejné jako označení rostlin, jež Bůh stvořil třetí den – zeleň, rostliny, které se rozmnožují semeny, a stromové, které nese plody se semeny (1 Moj 1,11.12). Hebrejské slovo překládané v 1 Moj 2,5 jako „křovisko“ *siach*, se v Bibli objevuje velmi zřídka. Vyskytuje se pouze ve dvou dalších textech – v 1 Moj 21,15 a v Jób 30,4.7. Na základě kontextu těchto dvou uvedených veršů jsou botanici, kteří studují biblickou flóru, přesvědčeni, že *siach* je ostnatá nebo trnitá pouštní rostlina. Celý výraz *siach hassadheh* („polní křovisko“ nebo lépe „polní bodlák“) se vyskytuje pouze v 1 Moj 2,5! Podstatné je, že o trní a bodlácích se v Bibli poprvé otevřeně hovoří hned v následující kapitole 1 Moj 3,18 jako o přímém důsledku selhání člověka! Autor 1 Moj 2 tedy ve skutečnosti pokládá otázku, odkud se na zemi vzaly trnité rostliny? Nebyly součástí „velmi dobrého“ stvoření, které Bůh dokončil v šesti dnech, ale vznikly až jako důsledek pádu člověka! Proto je také v ČEP uvedený text překládán v tom smyslu, že byliny a křoviny ještě nebyly stvořeny. Další podrobnosti k tomuto tématu uvádí část úkolu na pátek.

ČLOVĚK OBDĚLÁVÁ PŮDU

1. O čem hovoří výrok „člověk, který by zemi obdělával“? Kdy se začalo s obděláváním půdy? 1 Moj 2,5

Doslova uvedená vazba zní: „A člověk není pro sloužení zemi.“ Neznamená to, že by člověk nebyl; nýbrž, buď že zemi dosud neslouží, anebo že nebylo záměrem, aby zemi sloužil (tomu by však odporovala zpráva z 15. verše). V hebrejštině hrají velmi důležitou roli přídavná jména, která blíže určují podstatné jméno. „Člověk, který by zemi obdělával“ z 1 Moj 2,5 není člověk, kterého Bůh stvořil šestý den (1 Moj 1,26.27). Tento popis člověka lze uplatnit až po jeho selhání. Od té doby musí člověk zápolit s půdou (obdělávat ji a zavlažovat), aby se uživil (1 Moj 3, 17). Tento nový druh člověka se řadí k „polnímu křovisku“ a „polní bylině“, které se rovněž objevují až po pádu. Tedy ještě jednou – „člověk, který by zemi obdělával“ ve 2. kapitole „ještě nebyl“, protože se tímto člověkem stal až ve 3. kapitole, když selhal.

2. Kdo obdělával a zavlažoval půdu v zahradě Eden? Jak to probíhalo? 1 Moj 2,8-15

Jaký úkol dal Bůh člověku v ráji? Je tento úkol omezen jen na ráj? Měl člověk ráj obdělávat (ČEP), dělat (ve smyslu vytvářet – tak kraličti), nebo mu sloužit (doslovné znění)? Jak bychom dneska vyložili, co znamená „hlídat“ ráj? Nepřipomíná nám tento pokyn, že jsme na něco ve svém vztahu k Božímu stvoření zapomněli?

Je zajímavé si povšimnout, že v mezopotámských příbězích o stvoření bohové žehnali pozemským králům tím, že jim dali lidi, „kteří by pracovali jako dobytek“ a „zavlažovali“ pole. Biblický Bůh však nestvořil člověka proto, aby sloužil jako otrok. S láskou a s rozmyslem sám vysázal zahradu a poskytl jí vláhu! Potom ji svěřil Adamovi a Evě jako dar. Tohoto důležitého rozdílu mezi biblickou zprávou o stvoření a záznamy z nebiblických pramenů si povšimla řada učenců. Dospěli k závěru, že autor 1 Moj úmyslně předložil „kontroverzní“ zprávu o stvoření. Tedy zprávu, která se záměrně snažila zpochybnit mylné názory na stvoření, jež se v té době šířily mezi lidmi, a uvést je na pravou míru. Zpráva o Hospodinově stvoření je tedy vlastně zápasem proti takovému pojetí stvoření, které stálo ve službě babylonské náboženské ideologie.

Úkolem, který Bůh svěřil našim prvním rodičům v zahradě Eden, bylo, aby ji „obdělávali (dosl. sloužili) a střežili“ (1 Moj 2,15). Nešlo o stejnou práci, kterou musel Adam vykonávat po svém selhání „v potu své tváře“ (1 Moj 3,19). „Jejich zaměstnání nebylo unavující, nýbrž příjemné a posilující.“ (PP 25)

Druhá kapitola nám předkládá ještě přesnější rekapitulaci stvoření. Ta však začíná až od 7. a nikoliv od 4. verše. Obraz, který vytvářejí tyto verše, vypovídá o Bohu, který Adamovi poskytl všechno, co ke své existenci potřebuje – včetně prostředí pro život, hojnosti jídla a pití, vlády nad zemí a partnerky (ženy) Evy.

Doporučené studium

Přečti si 1 Moj 2,7-25. Z čeho Bůh učinil člověka? Co jsme bez Božího dýchání? Čím se stáváme po Božím vdechnutí? Pokračovalo po stvoření člověka ještě dotváření přírody? (v. 9) Jak to souvisí s 1 Moj 2,1.2? Jakým úkolem Bůh člověka pověřil? (v. 19. a 20) Co znamená pojmenovávat Boží stvoření? Srovnej „materiál“, z něhož pochází člověk (v. 7) a žena (v. 22). Co to vypovídá o člověku a co o ženě? Jaká byla základní charakteristika člověka a jeho ženy? Přečti si také úryvek z knihy Patriarchové a proroci na straně 180.

Podobně jako „polní křovisko“ se také hebrejský výraz překládaný jako „polní bylina“, *esev hassadhe*, vyskytuje v Písmu jen velmi zřídka. Ve skutečnosti se objevuje pouze dvakrát – v 1 Moj 2,5 a 3,18. K pochopení, o jakou rostlinu jde, nám pomůže text 1 Moj 3,17.18, kde se dozvíme, že *esev hassadhe* označuje právě ty rostliny, které bude Adam muset jíst v důsledku svého selhání! „Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny“ (*esev hassadhe*). Tyto rostliny nepředstavují stromy nesoucí plody, které Bůh stvořil pro člověka třetího dne. Jedná se zřejmě o rostliny, které lidé po pádu svém selhání budou muset vysečtit.

Co víme o absolutním počátku nebe a země popsaném v 1 Moj 1,1? (Nejde pouze o počátek života na této zemi, o kterém se zcela jasně hovoří v 1 Moj 1,3-2.4.) V podstatě o tom nevíme nic. Kreacionisté v této otázce všeobecně zastávají dva názory:

První nepočítá s žádným „přechodným obdobím“. Předpokládá, že všechno v celém vesmíru včetně hvězd a „hmoty“ z 1 Moj 1,1.2, z níž byla vytvořena tato země, je zahrnuto v prvním dnu sedmidenního týdne stvoření.

Druhá myšlenka počítá s „pasivním mezidobím“. Tedy s možností, že Bůh stvořil hvězdy a možná dokonce také beztvarou a pustou „hmotu“ nebe a země dávno před sedmidenním týdnem stvoření.

Doplňující otázky

- 1. Najdeš příklad, kdy vypravěč nejprve nastíní hlavní rysy vyprávění a potom se vrátí k jeho podrobnostem? Jaký záměr má takový vypravěčský postup?**
- 2. Jak popis situace, kdy Bůh vlastníma rukama tvoří člověka z hlíny a vdechuje do něj dech života (1 Moj 2,7), ovlivňuje tvou představu o Bohu a o sobě samém?**

Shrnutí

Přestože se s jistotou nedozvíme, kdy přesně Bůh začal tvořit vesmír, Písmo nám říká, že to byl právě on, kdo stál na počátku. Text 1 Moj 1 a 2 nám podává jednotnou a ucelenou zprávu o Boží stvořitelské činnosti a zejména odhaluje Boží vztah k člověku a péči o něj.

ZTRACENÝ RÁJ, ÚČINEK PÁDU NA STVOŘENÍ

Texty ke studiu

1 Moj 3,14-19; Řím 5,12-14; 6,23; 8,18-23

Základní verš

„Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. A nejen to: i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávajíce přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla.“ Řím 8,22.23

Hlavní myšlenka

Selhání Adama a Evy ovlivnilo nejen všechny lidi, ale i všechno stvoření. Z nářku a sténání Božího stvoření slyšíme a vidíme, jak člověk není dobrým správcem života na zemi. Bůh sice obnoví lidstvo a přírodu navrátí do původního stavu, ale neřádné hospodaření zůstává naší vinou, s níž budeme postaveni před soud. Ještě je čas, abychom Boží stvoření, což je naše životní prostředí, začali nejen chránit, ale i napravovat naše projevy bezohlednosti vůči životnímu prostředí, byť by to bylo jen formou třídění odpadu nebo úklidu ve svém okolí. Konkrétní čin ve prospěch Božího stvoření je víc než sáhodlouhé výklady o důsledcích Adamova pádu do hříchu.

Hluboko pod našima nohama nacházíme zkamenělé zbytky rostlin a živočichů. Tradiční vysvětlení odborných zastánců evoluce zní, že tyto fosilie dokládají vývoj všech forem života od jednodušších ke složitějším v průběhu stovek miliónů let.

Někteří lidé pod vlivem evoluční teorie přišli s myšlenkou, že smrt – která je podle 1 Moj 3,19 a Řím 5,12-14 důsledkem lidského selhání a hříchu – se možná vztahuje jen na lidi. Předpokládají, že vegetace a zvířata mohla žít a umírat již milióny let předtím, než byli lidé vůbec stvořeni. Bůh ale po Adamově neblahém činu řekl: „Kvůli tobě nechť je země prokleta... Vydá ti jenom trní a hloží.“ (1 Moj 3,17) Tím naznačil, že země i rostliny, které byly dříve dokonalé, jsou nyní v důsledku člověkovy selhání proklety. Ano, lidský hřích ovlivnil jeho samotného i prostředí, ve kterém žil. Tento týden budeme studovat, co Bible i Duch proroctví píše o tom, jak pád a hřích ovlivnil stvoření.

CIZINCEM NA ZEMI

1. Jaké byly první účinky člověkovu hříchu na přírodu? 1 Moj 3,14-19 Jaké důsledky má hřích na člověka? Řím 5,12-14; 6, 23 Jak se hřích Adamův týká nás?

Text z 1 Moj 3 nás nijak detailně neinformuje o povaze prokletí, které následovalo po pádu. Víme, že byl proklet had, žena měla rodit v bolestech a prokletá země měla plodit trní a bodláčí. První dvě prokletí z těchto tří jsou poměrně konkrétní – patří hadovi a ženě.

2. Jaký dopad mělo Adamovo neuposlechnutí na náš svět? Co znamenalo, že země byla prokleta? 1 Moj 3,17

Není náhoda, že pro slovo země (hlína – ‘*adamah*’) a vlastní jméno prvního člověka (‘*adam*’) má hebrejšтина v podstatě shodný výraz. Slovo *země* hraje v hebrejském popisu stvoření zvláštní roli. V této zprávě Bůh použil zemi jako zdroj, ze kterého vytvořil všechny podoby přirozeného světa. Ze země například vyvěrají prameny vod, aby ji zavlažovaly. Člověk byl učiněn z prachu země, země vydala všechny druhy stromů s plody dobrými k jídlu a také polní zvěř vzešla ze země. V podstatě veškerý život a k životu nezbytné věci pocházejí ze země. Vztah mezi zemí a lidmi je proto velmi blízký. Člověkovu selhání narušilo tento stvořený řád, úzký vztah mezi lidstvem a zemí.

Namísto oboustranné podpory dnes země a člověk stojí ve vzájemném rozporu (1 Moj 3,17). Země odmítá ochotně plodit dobré stromy s ovocem k jídlu (1,12.29). Ve skutečnosti dnes vydává jen trní a bodláčí a člověk s ní musí zápolit v potu tváře (3,18.19). Člověk se vlastně stal otrokem země, již měl původně vládnout (1,28). Zvířata, která země vydala (1, 24), se brzy vzepřela nadládě člověka (6,11-13; 9,5.6). Země, z níž Bůh člověka vytvořil, nakonec člověka přijala až po smrti (3,19). Člověkovu selhání – hřích – představuje naprostý zvrát stvořeného pořádku v přírodě. Ovšem je třeba si uvědomit, že člověk k zemi ztratil vztah také, a tak místo aby ji v potu své tváře obdělával, drancuje z ní své bohatství, zamožuje ji skládkami, oleji, ropou a zemědělskými umělými hnojivy. Člověk neuposlechl pokynů Božích a přivedl Boží stvoření na samotný práh ekologické katastrofy. To znamená, že Hospodinova slova člověku po jeho selhání nejsou pouze trestem, prokletím, ale také jedinou možností další existence uprostřed Božího stvoření, kterou člověk nepochopil a nepřijal.

3. Když všude kolem sebe pozoruješ rozpad lidskosti a životního prostředí, co můžeš jako křesťan udělat, abys byl věrný svědek a zodpovědný sluha?

ŽIVOT BEZ BOHA

1. Jaké důsledky mělo selhání na samotného člověka? 1 Moj 2, 17; 3,19.22; 4,8.23.24; 6,3.5.11.12

Člověk překročil nepřekročitelné hranice, které stanovil Bůh, a uvedl do chodu nevratný proces. Po selhání není již cesta zpět – chybu člověk nemůže nijak napravit.

„Nebylo vůlí Boží, aby nevinný pár nezvěděl nic o hříchu. Obdařil jej štědře dobrem a bránil jej před zlem. Avšak v rozporu s jeho příkázáním pojedli ze zapovězeného stromu a nyní – seznámivše se se zlem – budou z něho nadále požídat po všechny dny svého života. Od té doby bude lidstvo sužováno satanovým pokušením. Místo radostné práce, jež jim byla dosud určena, bude napříště jejich údělem dřina a starost. Budou vystaveni zklamání, žalu a bolestem a nakonec smrti.“ (PP 33)

„Zločinnost vzroste v dalších pokoleních a prokletí hříchu bude doléhat stále více a více na lidstvo, na zvířata a na zemi. Působením hříchu zkrátí se život člověka, sníží se jeho tělesná zdatnost a odolnost, jeho mravní a rozumová síla, až se svět naplní všelikým neštěstím.“ (PP 40)

„Aby měl život věčný, musel by člověk nadále požívat ze stromu života. Je-li toho zbaven, bude se jeho životnost postupně zmenšovat, dokud život zcela nevyhasne.“ (PP 33)

2. Jak se na nové zemi změní přirozenost lidského života? 1 Kor 15,50-55 Proč se tak stane? Kdo to způsobí? Může člověk proměnit sám sebe do Bohu přijatelné podoby? Proč?

Pro někoho je možná obtížné přijmout, že současný biologický řád a ekologická rovnováha, kterou dnes vidíme v přírodě, se na nové zemi změní. Protože součástí nynějšího životního cyklu je smrt a chátrání, jednoduše se domnívají, že to tak zůstane také v budoucnu. Bible však o budoucnosti hovoří jinak: „Chci říci to, bratří, že člověk, jak je, nemůže mít podíl na království Božím a pomíjitelné nemůže mít podíl na nepomíjitelném... Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost.“ (1 Kor 15,50.53)

3. Text 1 Kor 15,26 a Zj 21,4 nás ujišťuje, že smrt bude s konečnou platností zničena. Co to znamená?

ZNIČENÁ PŘÍRODA

1. Jak se člověkovu selhání – hřích – podepsalo na naší zemi? 1 Moj 6,11.12 Lze o zemi dnes říci, že je zkažená, zamořená?

Výraz *země* může zahrnovat všechno, co z ní vzešlo včetně, živočišné říše (1 Moj 1,24; 2,19). Po lidském selhání začalo na zemi narůstat násilí, až Bůh usoudil, že je třeba ji zničit (1 Moj 6,11.12). Ellen Whiteová k tomu říká: „Když Bůh stvořil člověka, svěřil mu do rukou vládu nad zemí a všemi živými tvory. Dokud byl Adam Bohu věrný, celá příroda se mu podřizovala. Jakmile se však postavil proti jeho zákonu, podřízení tvorové se vzepřeli jeho nadvládě.“ (CC 18)

Je zajímavé, že za hlavní důvod, proč Bůh postihl zemi potopou, se považuje skutečnost, že země byla zkažená a „plná násilí“. Výraz „zkažená“ (*šachať*) znamená také „zamořená, zničená, uvržená do zkázy“. Slova, jimiž je stav země popsán, jsou nám v naší době až příliš dobře srozumitelná. Je to však stav bezprostředně před potopou – Božím soudem. Hebrejský výraz pro násilí (*hamas*) znamená prolévání krve. Zdá se, že jedním z prvků tohoto násilí bylo zabíjení (i ze strany zvířat). Zašlo to až tak daleko, že se zdá, že Bůh na to reagoval dvojím opatřením. Nejprve způsobil, aby se zvířata začala bát člověka (1 Moj 9,2) a za druhé vydal zvláštní zákon, který odsuzoval k smrti všechna zvířata, která by sáhla lidem na život (1 Moj 9,5.6).

2. Jak Pavel popisuje vliv selhání člověka na přírodu? Řím 8,19-22

Nač všechno Boží stvoření čeká? Slyšíš „sténání“ všeho stvoření? Popiš, z čeho a jak to slyšíš. Komu je sténání přírody adresováno? Koho naše životní prostředí potřebuje? Kdo jsou to „synové Boží“? (Čti Jan 1,11-13 a k tomu si přečti heslo „synové Boží, syn Boží“ v biblickém slovníku nebo v konkordanci).

Důsledky hříchu na svět dalece přesáhly rozměry původního prokletí z 1 Moj 3. Člověkovu selhání zasáhlo celé stvoření. Bible bez nejmenší pochybnosti učí, že člověkovu selhání způsobilo drastické změny, které ovlivnily zemi a všechno, co z ní vzešlo.

Život na nové zemi se bude lišit od toho, co vidíme dnes. Zamysli se nad následující myšlenkou: „Viděla jsem další louku plnou rozmanitých květin, a když jsem je utrhla, zvolala jsem: ‘Nikdy neuvadnou!’“ (EW 18)

3. Nezahanbují nás ekologičtí aktivisté svou odpovědností za přírodu? Neměli bychom se, když jsme křesťané, zajímat o ekologii? Neměli bychom se ekologicky angažovat praktickou starostí (péčí) o životní prostředí?

OSTATNÍ ZMĚNY V PŘÍRODĚ

1. Co nám text 1 Moj 1,11.12.21.24.25 říká o rostlinné a živočišné říši v době, kdy vzešly z rukou Stvořitele?

Někteří lidé si po přečtení zprávy o stvoření a v konfrontaci s názory zastánců evoluční teorie kladou otázku, zda od doby stvoření v šesti dnech vznikly nové formy rostlin či živočichů. Otázka je pro ně naléhavá zejména tvář tvář fosilím a zaniklým druhům fauny či flóry. Ačkoli se nelze divit, že na své otázky hledají odpovědi v Bibli, sotva lze předpokládat, že je tam naleznou. Bible není učebnice geologie, botaniky či biologie. Na některé otázky odpověď nalezneme buď stěží, nebo vůbec ne. I to patří k předběžnosti života na této zemi: naučit se žít se svými otázkami nebo naučit se ptát Boha, klást své otázky přímo Hospodinu. Možná, že to je smysl otázek, které nám při přemýšlení o Božím stvoření vyvstávají. Vždyť přece v životě věřícího člověka není podstatné, kolik má informací, nýbrž jak se zintenzivňuje jeho vztah k Bohu a prohlubuje jeho důvěra a modlitba. Za obtížně zodpověditelné otázky tedy můžeme být vděční, neboť nás mohou přivést k hledání Boha, do blízkosti Boží.

2. Co skutečně znamená vyjádření, že rostliny a zvířata se měly rozmnožovat „podle svých druhů“? 1 Moj 1,11.12.21-25

Výraz často překládaný jako „podle svých druhů“ může také znamenat, že formy života, které Bůh stvořil, se měly rozmnožovat jako „rozmanité druhy“. (ČEP, pozn. překl.) Tento výrok může spíše svědčit o násobení rozmanitosti druhů v rámci jejich řádu než o tom, že každý rodič měl mít potomky, kteří by vypadali přesně jako on. Na základě toho lze předpokládat, že Bůh dal původním tvorům potenciál vytvářet rozmanitost. Tuto různorodost pozorujeme v rodinách organismů, které dnes žijí na zemi. Bůh je původcem genetiky. Velká část vědeckých kreacionistů věří, že mnoho živočichů prodělalo v důsledku selhání člověka významnou změnu. Rozmanitost života je tedy Bohem zamýšlená a chtěná. I my lidé bychom se s rozmanitostí měli naučit žít a nepotlačovat ji v našem společenství.

Ale co dinosaurů? Odkud se vzali? Bible o tom mlčí (ačkoliv někteří lidé nesprávně učí, že livjatan a behemót by mohli označovat dinosaury – Job 41,1.15). Ellen Whiteová však o nich samozřejmě věděla a pronesla na jejich adresu několik výroků, jako: „Bůh mi ukázal, že před potopou existovala velká a silná zvířata, která již dnes nežijí.“ Více se o nich nezmiňuje a pouze dodává: „Dobu, kdy tyto tvorové existovali a jak dlouho žili na zemi, lze poznat jedině z biblických dějin.“ (3SG 92.93) Vědci, kteří věří v nepříliš časově vzdálené stvoření, se domnívají, že Bůh pravděpodobně stvořil některé původní druhy dinosaurů, kteří však stejně jako celá živočišná říše zřejmě selhali a byli následně zničeni potopou. Proto dnes nacházíme v zemi jejich zkameněliny.

OBNOVENÁ PŘÍRODA

1. Jak bude vypadat příroda a lidská společnost na nové zemi? Iz 11; 65,17

Přetrvá něco z toho současného? Co zanikne? Pokus se text Iz 11 převyprávět vlastními slovy.

„Tam nebeský pastýř zavede své stádo k pramenům živých vod. Strom života dává své ovoce každý měsíc a listí stromu slouží zdraví národu. Jsou tam věčně proudící toky, průzračné jako křišťál a na jejich březích vrhají ševelící stromy své stíny na cesty, připravené pro vykoupené Páně. Rozsáhlé nížiny tam stoupají ke krásným pahorkům a hory Boží tam zdvihají své majestátní vrcholky. V těchto pokojných rovinách, při těchto živých tocích najde lid Boží, který byl tak dlouho poutníkem a putujícím, svůj domov.“ (VLB 479)

2. Jak se obnoví země pro člověka? Žalm 37,29; Zj 21,1-3

Komu a na jak dlouho je země zaslíbená? Co je základní charakteristikou nové země, resp. nového města? (Zj 21,3)

„Vše, co bylo ztraceno hříchem, bylo napraveno... Splnil se původní úmysl Boží, když stvořil zemi, tím že je nyní učiněna věčným příbytkem vykoupených. 'Spravedliví obdrží zemi a budou v ní bydlet navždy.' (Žalm 37,29)“ (PP 478)

3. Jak se na nás podle textu Fil 3,20.21 projeví účinky obnovy?

Můžeme něco z toho pozorovat již nyní? Můžeme ze svého nebeského občanství a ze slov o zániku této země (Zj 21,1) vyvozovat, že o přírodu a životní prostředí nemusíme již pečovat? Můžeme použít zaslíbení z Fil 3,21 a Zj 21,4 k povzbuzení smrtelně nemocného přítele?

„Na počátku byl člověk stvořen k obrazu Božímu, nejen povahou, ale i postavou a rysy. Hřích znetvořil a téměř vymazal božský obraz; přišel však Kristus, aby obnovil to, co bylo ztraceno.... Smrtelná, pomíjivá postava, zbavená půvabu, kdysi poskvěná hříchem, se stává dokonalou, krásnou a nesmrtelnou. Všechny nedostatky a vady zůstanou v hrobě. Vykoupení budou mít opět přístup ke stromu života v dávno ztraceném ráji a „porostou“ (Mal 4,2) tak, že dosáhnou plné postavy lidského rodu v jeho původní slávě... Věrní Kristovi se zjeví 'v kráse Hospodina, našeho Boha', jejich mysl, duše a tělo bude dokonalým obrazem našeho Pána.“ (VLB 458)

Doporučené studium

Přečti si na straně 478-481 ve 42. kapitole knihy Vítězství lásky Boží popis nové země. Povšimni si výroku Ellen Whiteové na straně 478: „Pravdy o tom, že se na své dědictví máme dívat jako na svůj domov, si mnozí vykládají jen v duchovním smyslu z obavy, že by se budoucí dědictví mohlo jevit jako příliš hmotné.“ Jak vážně máme brát to, jak Bible líčí náš nový domov?

Doplňující otázky

1. Čteme, že v čase před potopou se rozmnožila „zlovůle“ a země byla „plná násilí“. Proč k tomu došlo? Jaká je souvislost mezi úpadkem lidstva a úpadkem země?
2. Jak si představuješ „dokonalý“ svět? Které z věcí v našem současném světě jsou podle tebe důsledkem hříchu a na nové zemi se změní? Jak nám při poznávání nové země pomáhá studium toho, jak vypadala zahrada Eden?
3. Budeme na nové zemi žít ve skutečném těle? V čem se bude lišit?
4. Lze znehodnotit zprávu o našem budoucím dědictví tím, že je budeme chápat pouze v duchovní rovině? Porovnej svou odpověď s veršem: „Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“ (1 Kor 2,9)
5. „Všichni vycházejí ze svých hrobů právě tak velcí, jak velcí do nich vstoupili.“ (VLB 458) Jak rozumíš tomuto výroku?

Shrnutí

Selhání člověkovo nepřineslo odcizení jen mezi člověka a Boha, ale také mezi lidstvo a zbytek stvoření. Země a veškeré formy života, které z ní vzešly, se vzepřely a jsou zasaženy hříchem. Lidstvo i ostatní stvoření bude obnoveno do původní podoby jako v zahradě Eden pouze Ježíšem Kristem.

EXISTOVALA SMRT PŘED PŘÍCHODEM HŘÍCHU?

Texty ke studiu

1 Moj 1,20-28; 3,1-24; 6,11-13; 7,21-23; Řím 5,12-14; 6,23; 8,18-22

Základní verš

„Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ Řím 6,23

Hlavní myšlenka

Smrt se objevila jako přímý důsledek selhání Adama a Evy. Nezasáhla pouze člověka, ale také zvířata, rostliny a veškeré stvoření. Boží záchrana se proto týká jak lidí, tak celého stvoření.

Všichni, kdo věří v nepříliš časově vzdálené stvoření, musí dnes čelit námitkám, kterými sekulární geologové dokládají, že život na této planetě existoval milióny let předtím, než se objevili první lidé. Je pravda, že lidské fosilie se objevují jen v horní vrstvě geologického sloupce (vrstva fosilií, která obsahuje kameny z povrchu země), zatímco zkameněliny různých druhů rostlin i živočichů se objevují hlouběji. Pokud uznáme určování stáří těchto kamenů, zdá se, že složené formy života existovaly již stovky miliónů let před příchodem člověka. To by znamenalo, že smrt existovala již dříve, než se objevili lidé, a tím, co přineslo smrt, nebylo jejich selhání.

Někteří lidé se snaží tuto námitku obejít a říkají, že na tom, zda nižší rostlinné a živočišné formy existovaly a umíraly již před příchodem člověka, v podstatě nezáleží. Tvrdí, že snad byly součástí prapůvodního stvoření (nebiblické tvrzení), nebo se možná postupně vyvinuly! Tento přístup však opomíjí dvě skutečnosti. Nenachází oporu v Bibli a neřeší problém toho, že by tyto formy života, zejména zvířata, žily, trpěly a umíraly milióny let před pádem do hříchu. V dnešní části úkolu probereme toto téma z hlediska svědectví Bible.

ZÁLEŽÍ NA ZVÍŘATECH?

1. Co nám text 1 Moj 9,8-17 říká o tom, jak se Bůh stará o zvířata a ostatní stvoření?

Koho všeho se týká smlouva? Co je obsahem smlouvy?

Existuje celá řada náznaků toho, jaký význam přisuzoval Bůh svým tvorům, když je stvořil. Přál si, aby se jim dařilo a rozmnožili se; poskytoval jim potravu a péči; svěřil je pod ochranu člověka a nakonec to nejdůležitější – prohlásil to, co stvořil, za „velmi dobré“. Je zajímavé, že po lidském selhání Bůh neproklel zvířata přímo (had byl výjimka), ačkoliv měla trpět v důsledku Adamova hříchu. Po potopě je pak Bůh zahrnul do smlouvy, kterou uzavřel s lidmi (1 Moj 9, 8-10). Bůh nesoustředil svou pozornost pouze na člověka (1 Moj 7,1-3), z čehož tedy my můžeme vyčíst, že je třeba věnovat fauně svou přejnou pozornost, tedy starat se o zvířata a nikoli jen o sebe sama (čti 1 Moj 7,7-9.13-16). Degradovat zvířata pouze na zdroj potravy, zábavy či nástroj služby člověka znamená, že člověk nic o své úloze vůči fauně nepochopil.

2. Jakým způsobem mluví o zvířatech Pán Ježíš? Mat 6,25.26; Luk 12,22-24 Co se můžeme z Ježíšových slov dozvědět o jeho vztahu ke zvířatům? Čím nám mají, podle Ježíšových slov, zvířata být? Čemu se od nich máme učit?

Často citujeme text Mat 6,25.26 a Luk 12,22-24 jako důkaz Boží lásky. Jestliže se stará o obyčejného vrabce nebo havrana, potom se jistě postará i o nás! Snadno však zapomínáme, že Stvořitel v Novém zákoně je stejný jako Stvořitel ve Starém zákoně. Ellen Whiteová nám připomíná: „Byl to Spasitel, kdo učil Židy na poušti... Milostivé opatření zákona se vztahovalo i na nižší zvířata, která nedovedou vyjádřit slovy své potřeby a bolesti.“ (TV 351)

Bible učí, že utrpení a chátřání, které postihlo říši zvířat, přímo souviselo se selháním člověka (Řím 8,18-22). Z verše 21 vyplývá, že stvoření bylo vydáno „otroctví zániku“. Přesto však někteří lidé tvrdí, že fosilní nálezy svědčí o utrpení zvířat téměř 600 miliónů let před stvořením lidí. Utrpení zvířat představuje další tíživý problém, kterému musíme čelit, zvláště když člověk věří, že živočišná říše existovala milióny let předtím, než se objevili lidé.

3. Když uvážíme, že zvířata trpí kvůli pádu našich prvních rodičů, jak jim můžeme více projevit svůj soucit? Co můžeme dělat pro to, abychom zmírnili jejich utrpení? Připomeň si, kde všude zvířata kvůli člověku trpí.

OSUD ŽIVOČIŠNÉ ŘÍŠE SOUVISÍ S ADAMEM

1. Jakou úlohu měl hrát a hrál Adam ve vztahu ke zvířatům? 1 Moj 1,28; 2,19,20

Bible uvádí, že Adam měl ke zvířatům blízký vztah. Bůh mu nařídil, aby jim „vládl“ a aby je pojmenoval. Jaký to má všechno smysl? Co znamená pojmenování? Jak bys vysvětlil, že úkol vládnout, který člověk dostal od Boha, je něco jiného než to, jakým způsobem se ke zvířatům člověk chová dnes? Mají zvířata užitek z lidského panování nad nimi? Co s vladářem, který svým podřízeným není užitečný?

Člověk se mohl a může od zvířat učit, má jim zosobňovat Boží lásku jako prostředník ve vztahu s Bohem, mohl s nimi sdílet svou radost a společně s nimi, jako součást Božího stvoření, vzdávat Bohu chválu. Zároveň se mezi zvířaty mohl učit odpovědnosti, vzájemné závislosti a službě. Tyto skutečnosti nádherně vyjadřuje následující výrok: „Všechno v nebi i na zemi svědčí o tom, že veliký zákon života je zákonem služby... Stejný zákon služby je součástí celé přírody. Ptáci v oblacích, polní zvěř, stromy v lese, listy, tráva a květiny, slunce na nebi i svítící hvězdy – všechno svým vlastním způsobem slouží. Jezero i oceán, řeka i vodní pramen – berou, aby dávaly... ‘Dávejte a bude vám dáno.’ To je ponaučení, které je stejně zřetelně zapsáno v přírodě jako na stránkách Písma.“ (Ed 103)

Tato vzájemná závislost a zákon služby je ústředním principem celého Božího stvoření, včetně rostlinné i živočišné říše. Zvířata potřebovala lidskou péči a lásku. Na oplátku (z lásky) pak lidem poskytovala mnoho užitečných věcí a v neposlední řadě také radost, vděčnost a lásku. Můžeme říci, že Bůh v podstatě stvořil lidi a zvířata ke spolubytí (vzájemnosti). Jeden potřeboval druhého a přitom každý z nich hrál svou roli v Boží stvořené hierarchii. Povšimni si, že jak lidi, tak zvířata oživuje Boží dech. Jak lidé, tak zvířata mají duši (1 Moj 1, 20.21.24. 2,7). V důsledku hříchu rovněž sdílejí stejný osud – smrt (Kaz 3, 19; Žalm 49,12.14).

Tato stvořená vzájemná závislost je jedním z důvodů, proč domněnka, že zvířata existovala milióny let před lidmi, nezapadá do biblické perspektivy. Hlavním záměrem při stvoření nižších forem života bylo naplnění hierarchie vzájemné závislosti, která měla fungovat v rámci Božího „zákona služby“. Klíčem k tomuto systému je člověk, který byl zodpovědný za nižší stvoření.

2. Ježíš řekl: „Dávejte a bude vám dáno.“ (Luk 6,38) Jak prožíváš tuto pravdu ve vztahu k ostatním? Jak zprostředkováváš Boží lásku zvířatům?

PŘÍRODA PŘED A PO PÁDU

1. Co svědčí o tom, že v říši zvířat neexistovala před pádem do hříchu smrt? Jak vysvětlit masožravce? 1 Moj 1,30; 9,3-6; Iz 11,7

Z textu 1 Moj 1 vyplývá, že před selháním člověka nežila žádná masožravá zvířata. Podle 1 Moj 1,30 měla původně všechna zvířata jíst „veškerou zelenou bylinu“. Jak píše Ellen Whiteová: „Zvířata se neměla navzájem zabíjet kvůli obživě.“ (CD 396)

Z hlediska současných poznatků o masožravcích se zdá, že nemohli žít na bezmasé stravě. Masožravci tvoří nepostradatelnou součást „potravního řetězce“ v našem ekosystému. Mrchožrouti se zase v přírodě starají o odstraňování odpadu – pomáhají odklízet uhynulá těla. Avšak Bible (i E. Whiteová) zřetelně hovoří o tom, že tomu tak nebylo od počátku. To znamená, že rostlinná i živočišná říše prodělala podstatné změny, které přesahují naše chápání.

2. Jak Bible líčí podobu živočišné říše ve světě bez hříchu? Iz 11,6-9; 65,25

Jednou z možností, jak lze porozumět tomu, jak vypadala příroda před pádem, je studium biblického popisu nové země. Bible hovoří o tom, že smrt přišla do našeho světa jako nechtěný a nevídaný veštec a že na nové zemi, která má přijít, již žádná smrt nebude (Iz 11,6-9; Zj 21,4). Toto tajemství je stejně nepochopitelné jako ujištění, že naše smrtelná těla získají nesmrtelnost (1 Kor 15,50-55). Změní se samotná podstata života na této planetě! Tento biblický pohled však stojí v rozporu se současným chápáním zákonů biologie, která nám říká, že smrt je v našem současném světě neoddělitelnou součástí života. Většina biologů si ve skutečnosti nedokáže představit, jak by mohl existovat život bez smrti, protože podle nich je smrt pro současný životní cyklus nezbytná. Proměna při druhém příchodu se však nebude týkat pouze lidí, ale také celého stvoření (Řím 8,19-21). Stvoření čeká, až se zjeví sláva Božích synů a také ono se dočká vysvobození z otroctví zkázy.

PROMĚNA ŽIVOČIŠNÉ ŘÍŠE

1. Jak lidské selhání (hřích) ovlivnilo „zákon služby“ a vzájemnou závislost? 1 Moj 6,12; 9,2

„Prokletím za spáchaný hřích bude celá příroda připomínat člověku povahu a následky vzpoury proti Bohu. Když Bůh stvořil člověka, učinil ho vládcem nad zemí a všemi živými tvory. Pokud byl Adam věrný nebi, byla mu podrobena celá příroda. Když se však vzepřel zákonu Božímu, vzbouřili se nižší tvorové proti jeho vládě.“ (PP 33)

„Hřích člověka způsobil, že ‘všecko stvoření spolu lká, a spolu ku porodu pracuje’ (Řím 8,22). Způsobil, že nejen lidskému rodu, ale i zvířatům je přisouzeno utrpení a smrt.“ (PP 330)

Adamův vztah ke zvířatům se téměř nelišil od vztahu, který měl král ke svému lidu nebo kněz k Božímu lidu. V jistém smyslu byla zvířata Adamovi „poddána“. Z celé Bible, a zvláště z 2 Král a 2 Par, zaznívá ponaučení, že když králové a ostatní vůdci jednají spravedlivě, jejich lid má tendenci následovat je v jejich spravedlnosti. Avšak když se vůdci dopouštějí špatností, také lid tíhne ke špatnostem. Strach a nedůvěra zvířat vůči člověku je trvalou připomínkou chyby, selhání a hříchu, jehož se člověk dopustil vůči Bohu a pod jehož následky celá příroda hyne.

2. Co nám v textu 1 Moj 6,11 naznačuje, že lidská vzpoura negativně ovlivnila živočišnou říši?

Je pozoruhodné, jak Bible poukazuje na to, že zemi naplnilo násilí, protože se „rozмноžila zlo vůle člověka“. Jinými slovy vzpoura člověka se rozšířila na celé stvoření, jak zaznělo výše ve výroku E. Whiteové. Náznak této proměny lze najít v textu 1 Moj 6,11, který nám říká, že díky lidské špatnosti byla země „zkažená a plná násilí“. Často se má za to, že toto násilí se vztahuje na nepravosti člověka. Ellen Whiteová napsala k otázce zkaženosti lidstva před potopou a jeho vlivu na říši zvířat tato slova: „Lidé s potěšením zabíjeli zvířata a využívali je jako potravu. To ještě zvyšovalo jejich dravost a násilí a dospěli až k tomu, že se s neuvěřitelnou hrozností dívali i na lidskou krev.“ (3SG 63.64). Výraz *chamas*, překládaný jako násilí, má však další významy, které onen stav ozřejmují: bezohlednost, přikori, znásilnění, vášnivost, roztěkanost. Tak Starý zákon popisuje stav Božího stvoření coby následek svévolného jednání člověka proto, abychom o důsledcích svých činů a svého působení věděli a činili z nich pokání. Nejlépe rozumíme oné „bezohlednosti“, neboť tu zakoušíme v lidském společenství nejvíce.

UMÍRALA ZVÍŘATA PŘED PÁDEM DO HŘÍCHU?

1. Co svědčí o tom, že zvířata nežila milióny let před Adamem a Evou? 1 Moj 1,1-31

Jak jsme se dozvěděli již dříve, Bible nehovoří o žádném stvoření na tomto světě, které by předcházelo stvoření z 1 Moj 1, ani o tom, že milióny let před pádem do hříchu zde žili a umírali dinosauři. Jediné stvoření, které souvisí s touto planetou je to, o němž se hovoří v textu 1 Moj 1. Zatímco rostliny byly podle této zprávy stvořeny o tři dny dříve než lidé (1 Moj 1,11.12), ptáky a zvířata Bůh stvořil pátý a šestý den (1 Moj 1,20-25).

2. Co říká Bible o původu smrti? 1 Moj 2,17; 3,2-4; Řím 5,12.14; 6,23; 1 Kor 15,21

Evolucionisté již dávno poznali, jaké důsledky plynou z jejich teorie pro biblickou zprávu o stvoření. Již v roce 1840 geolog Edward Hitchcock napsal: „Všeobecně přijímaný výklad Bible tvrdí, že do pádu člověka na světě neexistovala smrt, a to dokonce ani mezi nižšími zvířaty. Neboť Bible tvrdí, že smrt vstoupila do světa skrze člověka (1 Kor 15, 21), nebo jinak, že skrze jednoho člověka vešel do světa hřích a skrze hřích smrt (Řím 5,12). Geologie nás však učí, že před stvořením člověka na zemi žily a umíraly myriády zvířat.“ Jak rozpoznal již Hitchcock, tento vědecký výklad geologie a biblická zpráva od počátku stojí ve vzájemném rozporu, což nelze harmonizovat. Důsledky tohoto tvrzení jsou v tom, že člověk by pak svým selháním nemohl ani za smrt, ani za utrpení zvířat. Je to tedy určitá snaha sejmout lidskou teorii vinu z člověka a odejmout mu potřebu pokání, vyznání hříchů a Božího soudu. Za smrt by se stal odpovědný Bůh (jak ostatně již člověk naznačuje slovy: „Žena, kterou JSI MI DAL, aby při mě stála...“), nikoli člověk.

3. Utrpení a smrt přišly vinou jednání (neposlušnosti a svévole) člověka a nikoliv předtím. Co nám to říká o nás samých?

Proč je potřeba vědět o své vině a stále si ji připomínat? Máme právo svalovat svou vinu na Adama a sami se cítit nevinnými oběťmi? Jak rozpoznat a bránit se pokušení činit si alibi? Co je to alibi? Jakou vidíš souvislost mezi obhajováním se, svalováním viny na jiného, obviňováním a alibi? Co je protikladem alibi? Jak spolu souvisí uznání své viny, vyznání hříchů a ospravedlnění z víry?

Doporučené studium

Projdí si 3. až 6. kapitolu v knize Patriarchové a proroci, kde se hovoří o selhání člověka a o potopě. Zamysli se zejména nad následujícím úryvkem:

„Oběti na usmířenou ustanovil Bůh, aby člověku byly stálou připomínkou a kajícím doznáním jeho hříchu a vyznáním jeho víry v zaslíbeného Vykupitele. Měly vstýpít lidstvu svatou pravdu, že právě hřích je příčinou smrti. První oběť byla pro Adama nejbolestnějším obřadem. Vlastní rukou musel vzít život, který může dát jen Bůh. Poprvé tak užířel smrt a poznal, že kdyby byl býval poslušen Bohu, nemuseli by umírat lidé ani zvířata.“ (PP 40)

Ellen Whiteová jednoznačně popřela, že zvířata pohřbená pod nánosy země dokazují existenci života milióny let před biblickým týdnem stvoření. Původ těchto zvířecích pozůstatků je spíše třeba chápat jako důsledek biblické potopy. Zbytky lidí, zvířat a rostlin na zemi, tj. fosilie, „jsou považovány za důkazy existence rostlinného a živočišného života před dobou, kterou zaznamenal Mojžíš. V této záležitosti však biblická historie poskytuje dostatek vysvětlení... Při potopě se povrch Země narušil, nastaly závažné změny a při obnově zemského obalu se zachovaly mnohé důkazy o původním životě.“ (Ed 129)

Doplňující otázky

1. Představuje bolest a utrpení nižších forem života morální problém?
2. Stáří země a zkameněliny představují velmi kontroverzní téma. Jak se s tím co nejlépe vypořádat?
3. Umiš pojmenovat svůj podíl na zničení přírody (např. bezohlednost vůči zvířatům, ignorace znečišťování ovzduší zplodinami z aut, nezpracovávání odpadů, lhostejnost ke znečištění okolí svého bydliště, zlehčování úsilí ekologických aktivistů)?

Shrnutí

Podle Bible stvořil veškerý život Bůh. Stvoření poznalo smrt až po selhání (hříchu) člověka. V důsledku toho podléhá celé stvoření, včetně živočišné říše, smrti. Stvoření se dočká vykoupení ze svého otroctví zkázy současně s Božími dětmi.

STVOŘENÍ A POTOPA

Texty ke studiu

1 Moj 6-9; Žid 11,7; 2 Petr 2,5; 3,3-6

Základní verš

„Těm, kdo toto tvrdí (posměvačům), zůstává utajeno, že dávná nebesa i země byly vyvolány slovem Božím z vody a před vodou chráněny. Vodou byl také tehdejší svět zatopen a zahynul.“
2 Petr 3,5.6

Hlavní myšlenka

Bible představuje potopu jako historickou událost, která zničila celý svět, a současně jako předobraz celosvětového soudu, kterému Bůh podrobí lidstvo při druhém příchodu. Jako historická událost přináší potopa alternativní vysvětlení velmi dlouhého období vývoje, které zastává sekulární věda.

Proč je součástí našeho studia o stvoření také úkol o potopě? Z hlediska toho, kde se příběh o potopě v Bibli nachází a o čem hovoří, potopa úzce souvisí se zprávou o stvoření. Většina starozákonníků považuje text 1 Moj 1-11 (příběh stvoření, potopy a babilónské věže) za jednotný literární celek. Avšak ještě důležitější je skutečnost, že pro kreacionisty, kteří věří v doslovné, nepřiliš časově vzdálené stvoření, potopa představuje jedinou událost v Bibli, která je dostatečně rozsáhlá a ničivá, aby ji bylo možné považovat za alternativní vysvětlení původu geologického podloží s vrstvami fosilií, které obsahují kameny z povrchu země. Evolucionisté však trvají na tom, že tyto vrstvy vznikly pomalým přírodním procesem v průběhu stovek miliónů let.

ROZSAH POTOPY

1. Jaká slova užívá autor 1 Moj, když popisuje rozsah potopy? 1 Moj 7,2-4; 8,9

Ačkoliv přijímáme biblické stanovisko, že potopa v době Noeho pokryla celou zemi, existují názory, že měla ve skutečnosti jen místní charakter. Je pravda, že hebrejský výraz pro zemi nebo půdu (*erec*) neoznačuje vždy celou planetu. Může mít také místní zeměpisný nebo politický význam, stejně jako v češtině. Např. „izraelská země“, je z geografického hlediska poměrně malá oblast. V jiných případech může toto slovo označovat celý svět jako výraz „nebe a země“, který se vyskytuje na mnoha místech v textu 1 Moj 1-11. Podobně i výraz „celá země“ (*kol ha'arec*) může mít jak místní, tak celosvětový význam. Klíčem k výkladu je zde kontext.

V příběhu o potopě se však v textu 1 Moj 7,4 a 8,9 objevuje ojedinělý termín: vody potopy pokryly „povrch země“. Toto slovní spojení najdeme dále jen v příběhu o stvoření (1 Moj 1,29) a o stavbě babylonské věže (1 Moj 11,4.8.9). Kontext těchto dvou příběhů je očividně celosvětový. Použití stejného výrazu v příběhu o potopě naznačuje, že autor zde rovněž hovoří o celosvětové události.

2. Přečti si následující komentář a řekni, čím je zvláštní hebrejské slovo použité v textu 1 Moj 6,17; 7,6.7.10.17; 9,11.15.28; 10,1.32; a 11,10 pro označení potopy v době Noeho? Všimni si, že se uvedené slovo vyskytuje i v Žalmu 29,10.

Je zde však ještě další skutečnost, která poukazuje na celosvětovou potopu. Výraz, který autor zvolil pro označení potopy. Ačkoliv hebrejšтина má několik slov, která mohl autor použít k popisu potopy místního rozsahu (*šeteph*, *nachal*, *nahar*, *zaram*), použil zvláštní a ojedinělý termín *hammabbul*, aby odlišil, že jde o celosvětovou potopu. C. F. Keil and F. Delitzsch ve svých Komentářích ke Starému zákonu „Pět knih Mojžíšových“, upozorňují, že *hammabbul* „je archaický termín vytvořený výhradně pro potopu v době Noeho...“ Šlo o výraz, který v chápání lidí ve starověku označoval nebeská „stavidla“, která zadržovala vodu padající z oblohy. Gerhard von Rad došel v souvislosti s výrazem *hammabbul* k tomuto závěru: „Musíme proto potopu chápat jako katastrofu, která se týká... zkázy celého kosmického systému.“

CELOSVĚTOVÝ CHARAKTER POTOPY

1. Které další události z 1 Moj 1-11 mají vedle celosvětové potopy globální charakter?

Ústředním motivem, který zaznívá v prvních jedenácti kapitolách 1. knihy Mojžíšovy je jejich celosvětový, globální charakter. Skutečně, klíčovým prvkem příběhu stvoření je skutečnost, že Bůh (na rozdíl od falešných mezopotámských bohů) stvořil všechno. Na této zemi není nic, co nestvořil Bůh! Všeobecnost jako znak se vztahuje také na jiné záležitosti v 1 Moj 1-11. Například selhání a hřích představovaly všeobecný problém, neboť selhali a zhřešili všichni lidé, ne jen někteří! Kromě toho také slib spasení a nabídka smlouvy je předložena všem lidem (ba všemu tvorstvu), nikoliv jen některým. Text 1 Moj 1-2 líčí původ všech lidí. 1 Moj 11,1-9 se také týká všech lidí. A právě uprostřed těchto globálních událostí se objevuje také příběh o potopě. Bylo by nepatřičné oddělit příběh o potopě od ostatních událostí z 1 Moj 1-11 a prohlašovat, že potopa měla pouze lokální význam. Potopa představovala celosvětový soud nad všeobecným problémem nepravosti, která se rozšířila po celé zemi. Nadto: obrovské rozměry archy, výška hor, které přikryla potopa, a množství zvířat stojí v rozporu s teorií místní potopy a potvrzují pravdivost Božího slova.

2. Proč Bůh seslal na zemi potopu? 1 Moj 6,5-7.11-13 Co uvedený text vypovídá o Bohu? Proč je třeba, abychom se dozvěděli, že Bůh se chová jako nepřítel, který útočí, ba ničí své stvoření?

Konfrontace s trestajícím, nebezpečným Bohem, neochotným déle promíjet je pro nás nesmírně užitečná, neboť otrásá a do základu vyvrací falešnou představu Boha jako přítelíčka, kamaráda, se kterým je pohoda. Bůh, o kterém se dozvídáme ze zprávy o potopě, je Bůh, jehož je třeba se bát, tedy před nímž je třeba v bázni ztichnout a nebyť si sám sebou příliš jistý.

Jak jsme již uvedli, hebrejský výraz pro označení násilí je *hamas* a používá se ve smyslu násilí, které končí proléváním krve a ztrátou života. Text naznačuje, že šlo o celosvětový problém, neboť zemi naplnilo násilí. „Po pádu však lidé ukojovali raději svá hříšná přání. Následkem toho rychle vzrůstala zločinnost a bezbožnost. Nebyly v úctě manželské vztahy ani nebylo dbáno vlastnických práv. Kdokoliv zatoužil po ženách nebo majetku svého bližního, vzal si je násilím. Lidé se vyžívali ve svých násilnostech.“ (PP 92)

3. Nakolik se rozšířila lidská špatnost? 1 Moj 6,12; 1 Petr 3,20

DOPAD POTOPY NA ZEMI

1. Jaké byly podle Bible fyzické účinky potopy na zemi? 1 Moj 7,4.11.12.17-23

Rozsah potopy a její ničivost budí dosud hrůzu. Síly, které se na ní podílely, se stále vymykají naší představivosti. Žádná současná srovnání se ani zdaleka nepřibližují vysvětlení procesu nebo důsledků toho, co popisuje Bible. „Zdalo se, že voda se valí z oblak v mohutných vodopádech. Řeky vystoupily z břehů a zaplavily údolí. Proudry vody vytryskly ze země a nepopsatelnou silou vymršťovaly vysoko do vzduchu mohutné balvany, které se při dopadu zarávaly hluboko do země.“ (PP 62.63) Je snadné zlehčovat tuto zprávu a podceňovat sílu potopy, Božího soudu; leč samotnému Božímu soudu se tím vyhnout nelze. Možná ale, že v tom je skrytý smysl odmítání potopy jako celosvětové katastrofy: nepřipustit, že něco takového je možné, totiž umožňuje nevzít na vědomí skutečnost Božího soudu a vlastního skládání účtů Bohu. Potopa nás právě se závažností Božího soudu naléhavě konfrontuje. Proto, abychom pochopili skutečnost Božího soudu, není nutné znát vysvětlení toho, jak se mohly otevřít „propastné tůně a nebeské propusti“ nebo kde se vzalo tolik vody, že zakryla celou zem do výšky patnácti stop nad nejvyšší hory (1 Moj 7,11.20). Někdy totiž i snaha racionálně uvedenou skutečnost vysvětlit je ve skutečnosti snaha vymazat jakékoli náznaky a obavy z Božího soudu ze svého života a útěk před skutečností, že i já budu souzen.

2. Jak se zkáza potopy podepsala na lidech, zemi a na zvířatech? Zasáhla potopa i život v moři? 1 Moj 7,21-23 Co potopa znamenala pro suchozemskou faunu, včetně člověka?

„Potopou se změnil celý povrch země. Třetí strašná kletba lpěla na ní následkem hříchu. Když voda začala ustupovat, byly pahorky a hory obklopeny velkým kalným mořem. Vůkol ležely mrtvoly lidí a zvířat... Hory, kdysi tak krásné ve své dokonalé souměrnosti, byly zcela rozrušeny. Kameny, balvany a úlomky skal ležely poházeny na povrchu zemském.“ (PP 70). V době Noeho „prohlašovali mudrcové, že je nemožné, aby svět byl zničen potopou. Dnes jsou vědci, kteří se snaží dokázat, že svět nemůže být zničen ohněm, že by se to neshodovalo s přírodními zákony.“ (PP 66)

3. Je vůbec možné přesvědčit někoho o hodnověrnosti této události? Podařilo se to Noemu v jeho době? Podařilo se to později Lotovi? Lze důkazem přimět lidi, aby věřili, že přijde Boží soud? Kdy člověk může uvěřit, že Boží soud je blízko? Jak souvisí naděje na vysvobození s přijetím Božího soudu?

BIBLICKÁ POTOPA A MODERNÍ GEOLOGIE

1. Jaký význam má celosvětová potopa pro objasnění fosilních nálezů, které podle většiny evolucionistů dokládají milióny let existence předtím, než se na zemi objevili lidé? Jan 1,1-4.14; Řím 5,12-14; 8,19-22; 2 Petr 3,3-7

Pravděpodobně jedním z nejspornějších témat, o kterém se diskutuje v církvi, je otázka, jaké stanovisko zaujmout k tvrzení, že fosilie a kameny nalezené v zemi dokládají existenci života (a smrti) milióny let před prvním výskytem člověka na této planetě. Toto tvrzení jednak stojí v rozporu s nevysloveným biblickým předpokladem, že stvoření je nepříliš časově vzdálená událost historie země, jednak popírá tři základní biblické teze:

- a) veškerý život na Zemi, a nikoliv jen lidský, vznikl současně na základě proneseného Božího slova (1 Moj 1,31-2,1.2; Jan 1,1-3) v průběhu prvního šestidenního týdne stvoření (1 Moj 1,1-31);
- b) před selháním člověka nikde na světě neexistovala smrt (Řím 5,12-14; Řím 8,19-22);
- c) Zemi postihla celosvětová potopa, která zahubila veškeré suchozemské formy života kromě těch, kdo se zachránili v arše (1 Moj 7,21-23; 2 Petr 3,3-7). Předpokládá se, že tato událost po sobě v přírodě zanechala určité stopy.

„V záznamu o potopě světa je vysvětleno to, co geologie sama nemůže nikdy vyzkoumat. Lidi, zvířata a stromy, mnohokrát větší v porovnání s dnešními, přikryla v době Noemově vrstva půdy, čímž je uchránila pro pozdější pokolení jako důkaz, že všechno živé zahynulo potopou. Bůh chtěl, aby nález těchto věcí posílil víru v Písmo svaté, podané Duchem Božím. Člověk však se svým planým mudrováním dopouští téhož omylu jako lidé před potopou – věci, jež mu Bůh dal k užítí, mění se mu v prokletí, protože jich používá nesprávným způsobem.“ (PP 74)

Kreacionisté neznají odpovědi na všechny otázky a námitky vznesené zastánci evoluce. V přírodě se nalézají věci, které se v současné době vymykají jakémukoli vysvětlení. Skutečná otázka pro věřící však zní, komu věnujeme svou důvěru. Budeme se řídit proměnlivými závěry (hypotézami) sekulární vědy, nebo budeme důvěřovat Božímu slovu?

2. Na čem je naše víra založena? Je založena na argumentech, na logickém, racionálním vysvětlení? Nebo na nevyvratitelných faktech? Vzniká důvěra Bohu tím, že nás někdo přesvědčí? Přečti si Řím 10,17 v kralickém překladu. Jsou tedy příběhy v 1 Moj 1-11 k tomu, abychom je dokazovali, abychom jimi bojovali proti jinak smýšlejícím, nebo abychom z nich zaslechli živé slovo Boží? Oč nám jde, když tyto příběhy čteme? Máme mít úctu jenom k těm vědcům, kteří souhlasí s naším přesvědčením?

CESTA K ZÁCHRANĚ

1. Jak Pán Ježíš a novozákonní pisatelé spojovali potopu s příchodem Syna člověka a se závěrečným soudem? Co nám to říká o rozsahu potopy? Mat 24,38.39; 2 Petr 2,4-9; 3,5-7

Petr používá soud, který vykonala celosvětová potopa v době Noeho, jako předobraz soudu na konci času. Současně předpověděl úplné zničení celého světa ohněm (2 Petr 3, 5-7). Ačkoliv se Pán Ježíš zaměřuje na to, že soud všechny zaskočil, zaznívá z jeho slov také důraz na všeobecný charakter soudu a na to, že nikdo neunikne (Mat 24,38.39). Potopa s sebou však nese ještě jinou zvěst, a to zvěst o záchraně (Boží trest není absolutní a plošný) a o Božím řešení poškozeného (zkaženého) stvoření. Bůh záležitosti nenechává, jak jsou, ale zároveň nezničí všechno. Je to Bůh, který dává naději a napravuje. V tom je smysl potopy jako Božího soudu – v důvěře v Boží nápravu, tedy v „nové stvoření“.

2. Jaké nebezpečí s sebou nese popírání skutečnosti, že potopa představovala celosvětový soud, ve vztahu k chápání závěrečného soudu? Luk 17,26.30; 2 Petr 3,6.7

„Když velcí a moudří lidé dokázali k své spokojenosti, že je nemožné, aby svět byl zničen povodní, když obavy lidí byly zažehnány, když všichni prohlašovali Noemovo proroctví za klam a Noema pokládali za blázná – přišel čas Boží... Když plané filosofování potlačuje bázeň ze soudu Božího, když učitelé náboženství hlásají nastávající dlouhý věk míru a blahobytu a když se svět utápí v samých radovánkách..., pak 'přijde na ně zahynutí, a neujdou.'“ (PP 66.67)

3. Ačkoliv úplné zničení země jak v minulosti, tak v budoucnu, bylo a bude strašlivé, jaké zaslíbení dává Bůh svým následovníkům? Žalm 91,9.10; 27,5; 91,14

Můžeme se spolehnout na to, že vůle zachránit člověka je u Boha větší než jej zničit. Tuto vůli k záchraně nazýváme „Boží milost“, což v češtině je odvozeno od slovesa „milovat“. A právě na tuto Boží milost spoléháme, v ni doufáme, jí si připomínáme v příběhu o zachránění Noeho. „Spravedliví však budou ušetřeni uprostřed těchto otřesů, právě tak jako Noe byl ušetřen ve své arše. Bůh bude jejich útočištěm a pod jeho křídly budou v bezpečí.“ (PP 72)

4. Jak ti verše Kol 2,8 a 1 Tim 6,20 pomáhají vypořádat se s různými racionálními logickými argumenty a fascinujícími moderními teoriemi? K čemu nás vybízejí tyto výroky? Jak se naučit opatrnosti? Jak se vyvarovat „zabedenosti“, a přesto se neznepokojoval lidskými názory? Co bychom měli z příběhů 1 Moj 1-11 podle Řím 1,20-22 pochopit? K čemu nás má vést poznání Boha? Jak se vyvarovat onoho Pavlem zmiňovaného „bláznovství“?

Doporučené studium

Podle textu 1 Petr 3,21 představuje potopa „typ“ určité zkušenosti, kterou musí projít všichni, kdo následují Boha. Co symbolizuje potopa pro Boží následovníky?

Jedním z aspektů biblické typologie je, že skutečnost, na kterou se odkazuje (antityp), zaručuje věrohodnost samotného typu (předobrazu). V tomto případě může biblická potopa, díky tomu, že se opravdu odehrála, vystupovat jako typ (předobraz) zkušenosti, kterou musí projít všichni Boží následovníci – zemřít sám sobě a znovu se narodit k novému životu v Kristu. Zkušenosti vyjádřené křtem.

Přečti si následující kapitoly v knize Patriarchové a proroci: „Potopa“, str. 57-67; „Po potopě“, str. 68-72.

Doplňující otázky

- 1. Jaký postoj je vhodné zaujmout při projednávání citlivých a kontroverzních témat, jako je například otázka počátku? Je možné připustit, že nedokážeme na všechno odpovědět, a přesto upevňovat svou důvěru v Boží slovo?**
- 2. Znáš z četby nebo z doslechu nějaké důkazy, které hovoří ve prospěch myšlenky celosvětové potopy? Jak se lze vhodně vypořádat s vědeckými důkazy, o kterých jsme slyšeli, ale možná jim plně nerozumíme, aniž bychom je zlehčovali?**

Shrnutí

Bible učí, že potopa v době Noeho zničila celý svět. Tato potopa však nepředstavuje pouze minulou událost, ale současně slouží jako předobraz skutečnosti nadcházejícího soudu. Historická věrohodnost prvního soudu potvrzuje závěrečný soud. Ačkoliv soud nad světem se povážlivě blíží, Bůh nám opět milostivě nabídl možnost záchrany. Bůh také chce, abychom zvěstovali blízkost tohoto soudu i možnosti záchrany.

DÍLO MISTRA

Texty ke studiu

1 Moj 1,26; 1 Kor 12,18; Žalm 19; 139,14; Př 6,6-8

Základní verš

„Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu.“ Řím 1,20

Hlavní myšlenka

Úžasný řád v přírodě a její očividně účelné uspořádání odkazuje na Tvůrce – Boha.

Kdybyste šli po místnosti a viděli na podlaze ležet pero, pravděpodobně byste o tom nijak zvlášť nepřemýšleli.

Kdybyste však na podlaze uviděli tři pera pečlivě srovnaná do řady jedno za druhým, okamžitě by vás napadlo, že někdo byl v místnosti před vámi a hrál si s těmito pery. Pera se zkrátka neskládají do řady jen tak sama od sebe. Uspořádání per by vám napovědělo, že někdo inteligentní (pravděpodobně dítě) viděl ta pera, přemýšlel o nich, napadlo ho, že je srovná do řady, a nakonec to udělal.

Podobně mnoho vědců na mnohem složitější úrovni přemýšlí a žasne nad důkazy průmyselného záměru, které nalézají v přírodě. Lidské oko, křídlo ptáka, souměrnost medúzy nebo sněhové vločky, to všechno svědčí o díle Mistra. Účelné uspořádání světa přitahuje stále větší pozornost mnoha vědců. Ačkoliv tušení existence Tvůrce je mnohdy nevede přímo k Hospodinu, přesto jde o krok správným směrem. Přemýšlením lze mnoho věcí vytušit. K poznání Tvůrce se však nedochází argumenty a důkazy, nýbrž „skrze víru, která je mocné dílo Boží“ (Kol 2,12).

K OBRAZU MISTROVSKÉHO TVŮRCE

1. Co se v 1 Moj 1,26 dozvídáme o způsobu stvoření člověka?

Kdo je to ten, kdo o sobě mluví v množném čísle? S jakým záměrem jsou lidé stvořeni a co je jim uloženo za úkol?

Text 1 Moj 1,26 nám nepřímou klade otázku, zda své určení „být k Božímu obrazu“ plníme. Zobrazujeme tedy Boha? Je obraz, který svým životem o Bohu v lidech vytváříme, pravdivý? Čím Boha zobrazujeme a komu? Zobrazujeme Boha tím, jak žijeme, nebo se tomu musíme napřed naučit? Zobrazujeme Boha svým jednáním, nebo svými vztahy, anebo přemýšlením?

Ve svém původním domově v zahradě Eden mohli Adam a Eva číst rukopis mistrovského tvůrce z celého stvoření: „Na každém lístku v lese, na každém kameni v horách, na každé zářící hvězdě, na zemi, ve vzduchu a na obloze bylo napsáno jméno Boží. Řád a soulad tvoření promlouval k nim o věčné moudrosti a síle. Stále nalézali nové půvaby, jež naplňovaly jejich srdce hlubokou láskou a vyvolávaly nové projevy vděčnosti.“ (PP 26)

2. Liší se lidé, podle 1 Moj 1,26, od všech ostatních tvorů na zemi? Jaké důsledky podle tebe vyplývají z tohoto rozdílu? (viz také Žalm 8,5) Co znamená výzva „ať panují“?

„Božím nádherným – a riskantním – snem, který se měl stát vrcholem stvoření tohoto světa, bylo vytvořit takovou bytost, která by mu sloužila z vlastní dokonale svobodné vůle a nikoliv na základě přirozeného pudu. Proto Bůh stvořil člověka ke svému obrazu – stvořil je jako muže a ženu.“ Dobrovolný vztah člověka k Bohu dalece převyšuje oddanost zvířat, která „zákonitě vyplývá z jejich přirozenosti“. (Kristen Stendahl, z Harvardské univerzity)

„Jeho povaha byla v souladu s vůlí Boží. Jeho mysl byla s to pochopit Božské věci. Jeho city byly čisté, jeho žádosti a vášně byly ovládnány rozumem.“ (PP 22)

3. Jaké další významné skutečnosti ve vztahu k našemu původu vyplývají ze zvláštního způsobu, jakým Bůh stvořil Adama a Evu? 1 Moj 2,7.21-25

Co znamená, že jsme stvořeni z prachu země a zároveň jsme duší živou? Co vyplývá z toho, že Eva je stvořena „ze žebra“? Za jakých okolností se člověk může potkat se svojí ženou (čti 1 Moj 2,21)? Kdo z nich má opustit otce i matku? Co znamená, že jsou jedno tělo?

Zamysli se nad texty 1 Kor 12,18 a Žalm 104,24 v souvislosti s výrokiem Crystala Earnhardta: „Můj mozek pracuje mnohem lépe než počítač vytvořený člověkem, můj mozek si dokáže zapamatovat celý život... Mé oči předčí člověkem vyrobenou kameru... Můj tvůrce vynalezl automatické stěrače (víčka) a slzné žlázy, které zbavují oči prachu... Jsem výsledkem promyšleného záměru – stejně jako vy.“

ŘÁDY NEBES A BOŽÍ SLÁVA

1. Jaké poučení plyne z Davidova výroku „nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou“? Žalm 19,1; 136,5 Co je to „Boží sláva“? Jak o ní nebesa vypravují?

Jednou z nejdůležitějších skutečností je, že „Bůh jako Stvořitel vytvořil realitu, která není součástí jeho samotného, že do této reality vstupuje (Žalm 104) a že ji chrání. Bůh není součástí stvoření, on je Stvořitel.“ (Hans-Joachim Kraus, *Teologie Žalmů*, str. 36) To znamená, že slunce, měsíc a hvězdy zrcadlí slávu Boha a nikoliv své vlastní božství, jak se mohli mylně domnívat sousedé izraelského národa.

V této souvislosti Tit Matemavi ze Zimbabwe napsal: „Nádherný vesmír byl stvořen Bohem a nikoliv z Boha. Kosmos není z nějaké božské substance. Klanět se a sloužit 'tvorstvu místo Stvořiteli' (Řím 1,25) proto představuje tragický hřích. Proto Písmo tak tvrdě odsuzuje modlářství (2 Moj 20,4)... Hmotné věci ve vesmíru nejsou stvořeny z Boha, ale vypovídají o Bohu (Řím 1,20).“

2. Jak Bůh v textu Jób 38,32.33 hovoří o svém vztahu k nebi? Co jsou „řády nebes“? Může je člověk znát (poznat)?

Ellen Whiteová píše: „Tuto planetu neustále aktivně vede nekonečně mocná ruka. Je to Boží moc, která v každé chvíli určuje polohu země při její rotaci... Skutečnost, že v člověku stále pulsuje život a za jedním nádechem přichází druhý, není samozřejmým důsledkem podstaty samotného mechanismu, který se jednou dal do pohybu, a proto v něm setrvává. Existujeme jako bytosti, žijeme a pohybujeme se jen díky Bohu... Ačkoliv Bůh již své stvořitelké dílo dokončil, neustále všechno, co stvořil, udržuje a zapojuje do svých služeb.“ (6BC 1062)

John Polkinghorne vysvětluje, že vnitřní síly země, jako jsou například gravitace, jaderné síly a elektromagnetismus musí být neobyčejně přesně vyváženy, jinak by život na naší planetě nemohl existovat. Sám říká: „Věřím, že přesně vyladěný fyzikální zákon nám v oblasti vědy naznačuje, že za historií vesmíru stojí Boží úmysl a záměr.“

ÚŽASNĚ A PODIVUHODNĚ STVOŘENÍ

1. Co přivedlo Davida k otázce „co je člověk...“? Žalm 8,4

Co tato otázka znamená? Jde o otázku řečnickou, o projev pouhého úžasu, anebo o skutečné nevědění, které v člověku vzniká, když vnímá sám sebe jako součást stvoření? Komu je tato otázka určena a kdo má na ni odpovídat? Víme, kdo jsme? Kde bychom na tuto otázku měli hledat odpověď?

Hans Joachim Kraus zastává názor, že všechny ostatní pasáže žalmů, které hovoří o stvoření, je třeba vykládat ve světle žalmu 8,4. Říká: „Za slovy ‘co je člověk’ by podle kontextu neměl následovat otazník ale vykřičník... Zvolání uvozené slovem ‘co’ zde vyjadřuje bezmezný obdiv. Stvoření v nebi i na zemi vydává svědectví o Boží velikosti a důstojnosti a díky tomu si žalmista uvědomuje hloubku svého lidství.“ (*Teologie Žalmů*, str. 148)

2. Co vyjadřují slova „podivuhodně jsem utvořen“? Žalm 139,14 K čemu žalmistu vede překvapení, když přemýšlí o své stvořenosti? Co v žalmistovi vyvolává (budí) přemýšlení o činech Hospodinových? Vnímá žalmista sám sebe jako Hospodinův čin? Přečti si Jak 3,17.

Michaela Behea v knize *Darwinova černá skříňka – Biochemické problémy evoluce* ukazuje, že člověka tvoří mnoho geneticky řízených systémů, které díky své složitosti nemohly mít evoluční tělesné předchůdce. Své tvrzení ilustruje autor na pastičce na myši. Odstraníte-li jedinou funkční součást pastičky, celý její systém přestane fungovat.

Lidské tělo se skládá z mnohem většího počtu složitých a vzájemně závislých systémů, jako jsou systém krevní srážlivosti, imunitní systém, oběhový systém aj. Z toho plyne, že je z biologického hlediska nemožné, aby se tyto systémy vytvářely prostřednictvím pomalých a postupných kroků, jak tvrdí Darwinova evoluční teorie. Nefunkční mezikroky by skončily ve slepé uličce a systém by neprošel přirozeným výběrem. Aby byl systém funkční, musí mít určitou úroveň počáteční uspořádanosti. Neuspořádaná a pasivní hmota tuto nezbytnou podmínku nesplňuje. Zamysli se třeba jen nad složitostí lidského jednání, jako je úsměv nebo důvěra.

JDI K MRAVENCI

1. Proč nás Bůh nabádá, abychom pozorovali tuto konkrétní oblast světa hmyzu? Př 6,6-8

Co se od mravenců máme učit? V čem nás mravenci zahanbují a poučují? Jakým způsobem lze zmoudřet? Koho Bůh vybízí, aby se díval? Kdy je pouhé dívání se užitečné?

William Beebe barvitě popisuje práci kolonie mravenců v písku guayanské džungle: „Zástup tvořily potencionální dlažební kostky, provazové žebříky, opory, konzoly, mříže, přepážky, výplně, schodiště, žebříky a ostatní nepojmenovatelné doplňky potřebné k úspěšnému zdolání zdánlivě nezdolatelých útesů. Když se objevila vrstva tvrdého písku, který nebylo možné prorazit, několik mravenců se pomocí čelistí a nohou zakleslo do sebe a vytvořilo důmyslný řetěz. V tu chvíli každý z nich zanechal horečné aktivity a ztuhl. Proměnil se v jeden článek vysutého mostu přes propast; trám, organické prkno, po kterém přešly stovky dalších mravenců. Někteří s prázdnou, jiní s těžkým nákladem. Bylo-li náhle třeba překonat nějaký výstup, jeden mravenec se připojil k ostatním a společně vytvořili závěsný žebřík, po kterém se s částečnou oporou písečné stěny, vyšplhala celá kolona nahoru... Mravenci, který nesl příliš těžké břemeno, přispěchal na pomoc jiný a nesl břemeno s ním až na konec svého teritoria. Zvláště mne zaujalo, když jsem stále znovu a znovu viděl tuto ochotu pomáhat při nesení břemen.“

Původ tak pozoruhodného a inteligentního chování hmyzu je projevem moudrosti Boha Stvořitele, který „nade vším, co učinil, se slitovává“ (Žalm 145,9). Když tuto moudrost člověk zahlédne, pochopí naléhavost slov: „Všechno, co má dech, ať chválí Hospodina!“ (Žalm 150,6)

2. Znáš něco o životě mravenců? Viděl jsi nějaké zázraky ze světa hmyzu? Rozděl se o své poznatky s ostatními.

OKŘÍDLENÝ SVĚT A ÚŽASNÝ BOŽÍ PLÁN

1. Jaké důležité poučení nám Bůh dává prostřednictvím příkladu ze světa ptáků? Jer 8,7

Co se od ptáků můžeme učit? Proč je důležité znát Hospodinovy řády? Do jaké míry máme ve světle tohoto výroku právo považovat sebe sama za vrchol stvoření a vyšší stupeň než např. ptáky? Můžeme se od ptáků naučit ještě něco jiného, než uvádí text Jer 8,7?

George Vandeman a Asa Thoresenová se ve své knize *Úžasný Boží svět* zamýšlí nad zázrakem ptačího létání. Protože ptačí kosti jsou duté, křídlové kosti fregatky, mořského ptáka s rozpětím křídel přes dva metry váží pouhých 120 až 150 gramů. Prsní svaly, které pohybují křídly tvoří u některých ptáků až 30 procent celkové tělesné hmotnosti, zatímco u člověka představují prsní svaly méně než jedno procento hmotnosti jeho těla. Ptáci dokáží dodávat svému prsnímu svalstvu rychlou energii, protože mají vyšší krevní tlak než lidé a hladina cukru v jejich krvi je přibližně dvakrát vyšší než u savců.

Kulík zlatý je tak zdatný letec, že dokáže překonat tisíce mil přes oceán od Labradoru až do středu Jižní Ameriky a přitom ztratí jen šedesát gramů ze své hmotnosti. Kdyby totéž dokázalo letadlo, urazilo by s necelými čtyřmi litry paliva téměř 300 kilometrů a ne pouhých 37, jak dokáže dnes. Letové peří vypadá pod mikroskopem velmi složitě. Jsou na něm žilky, ostny, paprsky, patky a háčky. Celá struktura pak dohromady funguje jako zdrhovadlo. Když se peří rozepne, lze je opět uhladit a sepnout. Tyto pozoruhodné přírodní prvky ukazují, že Boží výtvořiny zastihují veškeré lidské vynálezy.

U všech obratlovců s výjimkou ptáků se vzduch nasává a vypuzuje stejnou cestou jako při nafukování balónku. Dýchací systém ptáků se naprosto liší od dýchacího systému plazů. U ptáků se o nasávání vzduchu jak při nádechu, tak při výdechu stará složitý systém vzájemně propojených vzduchových váčků v těle ptáka. Tyto vzduchové váčky se rozpínají a smršťují tak, aby zajišťovaly nepřetržitý přísun vzduchu přes dýchací trubici. Denton prohlašuje, že mezi plicemi plazů a ptáků nemůže díky způsobu jejich fungování existovat žádný mezičlánek. Ptačí plíce se tedy nevyvinuly z plic plazů, jak tvrdí evoluční teorie. (Denton, *Evoluce, teorie v krizi*; str. 212)

„Pokud by vyšlo najevo, že existuje jakýkoliv složitý orgán, který nemohl vzniknout řadou postupných drobných změn, má teorie by se zcela zhroutila. Já jsem však žádný takový případ nenašel.“ (Charles Darwin, *O původu druhů* – kopie z prvního vydání; str. 189)

Doporučené studium

„V obecné řeči znamená termín ‘přírodní zákony’ to, co ovládá fyzikální svět a co lidé mohou odhalit. Jak omezené je však jejich poznání a jak rozsáhlé je pole, v němž Stvořitel může působit v souladu se svými vlastními zákony, a přece zcela mimo dosah chápání smrtelných bytostí!

Mnozí hlásají, že hmota obsahuje životní sílu, že hmotě jsou vlastní určité vlastnosti a že hmota jedná na základě své vlastní energie, již je vybavena; že přírodní pochody se řídí pevnými zákony, do nichž Bůh nemůže zasahovat. Taková věda je falešná, není podložena slovem Božím. Příroda slouží svému Stvořiteli, Bůh neruší své zákony ani nečiní nic v rozporu s nimi, nýbrž stále jich používá jako svých nástrojů. Příroda poskytuje svědectví o tom, že v ní působí inteligencí nadaná síla, která se řídí přírodními zákony. To v přírodě panuje neustálé působení Otce a Syna. Kristus praví: ‘Otec můj až dosavad dělá, i jáť dělám.’ Jan 5,17“ (PP 76)

Doplňující otázky

- 1. Znovu si přečti základní verš. Jak se vyvarovat toho, abychom přírodu nepozorovali jen za účelem získání argumentů proti evoluční teorii? Jaký je hlavní důvod pro pozorování přírody? Co lze v Hospodinově stvoření zahlédnout? Jakým způsobem můžeme ve stvoření spatřit neviditelnou Boží moc? (Řím 1,20) Je užitečnější přemýšlet o Hospodinově stvoření, nebo o nedokonalostech evoluční teorie?**
- 2. Napadají tě nějaké další příklady důkazů dokonalosti, které přesvědčivě korespondují s výše uvedeným Darwinovým doznáním? Prodiskutuj je s ostatními.**

Shrnutí

V přírodě všude kolem nás nalézáme doklady složitého tvůrčího záměru. Tyto doklady účelného uspořádání svědčí o srvcovaném Tvůrci. Kéž nás povzbudí vědomí, že Bůh, který nás stvořil, také ví, jak nás obnovit do původního stavu.

BOŽÍ MOC V PŘÍRODĚ

Texty ke studiu

Žalm 33,6; 104; Žid 1,3; 11,3; Mat 6,25.26; Luk 12,22-24

Základní verš

„Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ Žalm 19,1

Hlavní myšlenka

V přírodě vidíme nejen Boží moc, která se zrcadlí v jeho skutcích a udržuje celé stvoření, ale nalézáme také poučení o jeho lásce, moudrosti a milosti. Pobyt v přírodě nás přibližuje k Bohu a napomáhá naší tělesné i duchovní obnově.

V panteismu (Řím 1,18-25) je Bůh s přírodou zcela ztotožňován. Přesto se můžeme prostřednictvím Božího stvoření (přírody) dozvědět o Bohu mnoho věcí. Vždyť kdo by nezakusil pocit posvátné bázně a nepocítil přítomnost vyšší moci, když prochází majestátným pohořím nebo pozoruje, jak se o skalnaté pobřeží třísí mohutné vlny? Kdo nepocítil uvolňující pokoj, který se v nás rozlévá, když odpočíváme v blízkosti bublajícího potůčku nebo nasloucháme zpěvu ptáků ve větvích nad hlavou?

V takových chvílích jsme svědky Stvořitelovy moci a pociťujeme klid v duši. Příroda je pro nás zdrojem mnohého poučení a užitku. Zejména když za tím, co vidíme, jsme schopni naslouchat vypravování o Boží slávě a rozeznávat jednání samotného Stvořitele. Ježíš často využíval příklady z přírody jako zdroj poučení. Mnoho nejvýznamnějších Božích služebníků se přiblížilo svému Stvořiteli, když na čas opustili lidskou společnost a zakusili klid a samotu uprostřed jeho stvoření. V tomto úkolu se podíváme, jaké poučení a užitek můžeme získat z přírody. Zároveň se zamyslíme nad odpovědností, kterou nám Bůh udělil jako křesťanům.

BOŽÍ MOC – JEHO STVOŘITELSKÉ SLOVO

1. Jak Bůh stvořil všechno, co je? Žalm 33,6 Co nám to o něm napovídá?

Jakým způsobem se Boží moc projevuje? Co tvoří Hospodin svým slovem? Můžeme toto Boží tvoření zakoušet i my? Jak? Proč je pro nás Boží slovo tak důležité? Co můžeme udělat pro to, abychom slyšeli Boha mluvit dnes? Co je stvořeno dechem Božích úst? Co je to „Boží dech“?

Žalm 33,6 představuje jeden z nejjednodušších, a přesto velmi hlubokých výroků o Bohu a jeho moci. Skutečnou ukázkou procesu stvoření slovem nacházíme v textu 1 Moj 1. Popis každého z prvních dnů začíná slovy: „I řekl Bůh.“

2. Jaký materiál použil Bůh, když tvořil vesmír, tento svět a člověka? Žid 11,3 Jakým způsobem je třeba ke skutečnosti Božího tvoření přistupovat? Co znamená „ve víře chápeme“? Věříme-li, že Bůh je Stvořitel, musíme tento fakt ještě dokládat logickými argumenty?

Zpráva o stvoření prvních lidí v 1 Moj 2,7.19.22 zřetelně popisuje, že Bůh vytvořil Adama z hlíny (prachu) a Evu stvořil z Adamova žebra. V těchto případech Bůh použil hmotu, která již existovala. Otázkou však zůstává, odkud se tato hmota, například hlína, vzala? Podle textu Žid 11,3 chápeme vírou, „že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného.“ Tato slova autora epištoly Židům nejmódněji vyjadřují, že Bůh stvořil vesmír z ničeho. Učenci popisují tento typ stvoření, kdy na Boží příkaz vzniká něco z ničeho jako stvoření *ex nihilo* („z ničeho“). Bible tedy učí, že veškerou hmotu ve vesmíru stvořil Bůh. A současně naopak říká, že Bůh zde byl dříve než všechno ostatní ve vesmíru, včetně hmoty a energie, a že je věčný a odvěký Původce všeho.

Autor listu Židům mluví o jediném pravém Bohu ve vesmíru, který nemá žádné konkurenty ani sobě rovné, živé či neživé bohy. Jiným vyjádřením tohoto mimořádně důležitého stanoviska je výrok, že kromě Hospodina žádní jiní skuteční bohové neexistují (1 Par 16,24-27; Žalm 96,5.6; Iz 40, 18-26; 42,5-9; 44).

3. Není pravda, že Bůh prostě stvořil tento svět a potom ho opustil. Neustále „nese všecko svým mocným slovem“ (Žid 1,3). Děkujme mu proto za každé nadechnutí a úder našeho srdce.

PÉČE O BOŽÍ STVOŘENÍ

- 1. Jak z textu Zj 11,18 vyplývá, že Bohu vážně záleží na tom, jak lidé nakládají s jeho stvořením? Jakou odpovědnost mají křesťané vůči prostředí, ve kterém žijí? Co znamená „hubit zemi“? Pokus se popsat, co konkrétně bychom měli dělat, abychom nepatřili k těm, kdo „hubili zemi“.**

Jako adventisté, kteří věří, že Pán se již brzy vrátí, stojíme před úkolem starat se o tuto zemi. Ale upřímně řečeno, jestliže se Pán již brzy vrátí a v každém případě tuto zemi zničí, proč bychom se měli vůbec obtěžovat a nějak o ni pečovat? V křesťanském životě je několik věcí, které se z vnějšího pohledu mohou zdát zbytečné, ale přesto Bůh žádá, abychom je dělali, protože jsou správné. Zamyslete se například nad modlitbou. Jestliže Bůh všechno ví, proč se máme modlit? Cožpak sám neví, kdo potřebuje pomoci? Nebo proč se máme starat o své tělo, když nám Bůh stejně dá nové?

Je důležité mít na paměti, že právě tak, jako má v Božích očích hodnotu naše tělo, má svou hodnotu také všechno ostatní stvoření. Bůh pověřil člověka již na samém počátku, aby se o jeho stvoření dobře staral. Doktor Martin Luther kdesi prohlásil, že kdyby se dozvěděl, že Pán Ježíš už zítra přijde, ještě dnes by zasadil jablonoň. To nám cosi napovídá o tom, že k prostředí, ve kterém žijeme, nesmíme být neteční.

- 2. Jak Bůh pečuje o své tvory? Žalm 104,20.21.27.28; 147,9**

Bůh zná a naplňuje potřeby svého stvoření. Jestliže se Bůh stará dokonce i o vrabce, zcela jistě mu záleží také na nás! A skutečně Bůh zná a pečuje o všechny stránky svého stvoření. Jestliže to dělá on, neměli bychom my jednat podobně? On nenechal své stvoření napospas. Neodvrátil se od nás. Jeho starost o stvoření je pro nás tedy výzvou k péči o životní prostředí navzdory blízkosti jeho příchodu a navzdory nezodpovědnosti lidí, kteří o své odpovědnosti k životnímu prostředí nepřemýšlejí. Existují však lidé (ekologičtí aktivisté), kteří nás v odpovědnosti za životní prostředí a v boji za snesitelnější život zvířat předběhli i přesto, že tuto svoji odpovědnost nevyvodili z víry.

- 3. Co můžeme z následujících starozákonních nařízení zaslechnout o odpovědnosti, kterou máme ke zvířatům? 2 Moj 23,4.5 Proč je soucit se zvířaty důležitý? Př 12,10 O čem svědčí bezcitnost, bezohlednost a nelitostnost? Na čem závisí dlouhý a kvalitní život podle 5 Moj 22,6.7? Jak nás tento text učí ohleduplnosti?**

V souvislosti s následujícím citátem se zamysli nad způsoby, jak zmírnit týrání a utrpení zvířat. „Jen málokterí si správně uvědomují, jak je hříšné týrat zvířata nebo je nechat trpět... Nebesa o všem vědí a přijde den, kdy bude vynesena rozsudek nad těmi, kdo týrají tvory Boží.“ (PP 330)

VZÁJEMNÁ ZÁVISLOST – BIBLICKÉ ZÁSADY EKOLOGIE

1. Co můžeme ze Žalmu 104,10-23 vyčíst o vzájemné závislosti celého Božího stvoření?

Jak napomáhat tomu, abychom rovnováhu v přírodě nenarušovali? Co můžeme udělat pro to, abychom byli v Bohem stvořeném světě užiteční pro přírodu? Neneseme svou nevšimavost ke kvalitě životního prostředí také odpovědnost za to, v jak špatném je nyní stavu?

Ekologie je relativně mladý obor. Objevila se, když si někteří vnímaví vědci uvědomili, že moderní technologie ničí naši Zemi. Ekologické studie prokázaly, že veškeré formy života jsou na sobě vzájemně závislé. Nelze zničit nebo narušit jeden prvek životního prostředí, aniž by se následky takového jednání neprojevyly na jiném místě celého ekosystému. Zásady ekologie – principy vzájemné závislosti – lze najít v Bibli.

„Všechno v nebi i na zemi svědčí o tom, že veliký zákon života je zákonem služby... Stejný zákon služby je součástí celé přírody.“ (Ed 103)

Ve funkci každé věci lze najít záměr jejího mistrovského Tvůrce.

2. Jaké pokyny ve vztahu ke stromům nacházíme v 5 Moj 20,19.20?

K čemu ten pokyn zavazuje člověka? Je závazný i pro nás? Proč je třeba brát na stromy ohled a chránit je? Co se z tohoto textu dozvídáme o ničení přírody? Co si myslíš o jednání izraelského vojska popsaném v 2 Král 3,25? O čem může zpustošená země vypovídat podle textu Iz 7,23-25? Můžeme i dnešní neradostný stav přírody považovat za projev Božího soudu a nesouhlasu s naším (lidským) jednáním?

Nařízení v 5. knize Mojžíšově především hovoří o kácení ovocných stromů; avšak své důsledky přineslo také porážení stromů, které žádné ovoce nerodí. Bible popisuje izraelskou zemi jako plodnou a plnou stromoví. Trvalé kácení lesních porostů nakonec vyústilo v odlesnění téměř celého území. Nepřítomnost stromů a jejich zpevňujícího kořenového systému měla za následek erozi půdy ze svahů a země se proměnila v neúrodnou poustinu.

3. Příroda nám slouží. Jak sloužíme přírodě my? Co děláme pro to, aby služba nebyla pouze jednostranná, abychom nebyli pouze přijímatelé (konzumenti) služby? Jak se vyvarovat pouhého přizívání se (parazitování) na přírodě?

POUČENÍ Z BOŽÍHO STVOŘENÍ

1. Jsme dostatečně vnímaví, abychom se z přírody ještě uměli poučit? Luk 12,22-24 Co nás může příroda naučit o poslušnosti a řádu? Jób 38,11; Žalm 104,9; Luk 8,24.25

Příroda poslouchá svého Stvořitele. Vody moří nepřekročí hranice, jež jim Bůh stanovil. Pokořují se před ním hrdé vlny oceánů a jeho rozkazy poslouchají i divoké bouře. „Z různých stránek přírody si máme vzít následující poučení: vždy respektují vůli svého Stvořitele; nikdy Boha nezapírají a nikdy neodmítají poslušnost jakémukoliv náznaku jeho vůle.“ (3T 333)

2. Jak se příroda vyjadřuje o Boží slávě? Žalm 19,1-6 Jak lze zaslechnout její hlas? Co můžeme udělat pro to, aby byl hlas přírody slyšet?

Nádhera přírody stále promlouvá. I my můžeme v přírodě spatřovat Boží dobrotu a slávu, např. ve vrcholcích hor, mohutných oceánech, na loukách posety květy i v bublajících potůčcích. A navzdory zbledovanému stavu přírody stále vnímáme nádherné stopy díla mistra Stvořitele, neboť příroda na něj stále odkazuje. Jestliže nám může přinášet takovou radost a těšit nás dokonce i nedokonalá příroda, oč více to dokáže obnovená příroda!

3. Jaký vztah měl Ježíš k přírodě a jaké si z toho můžeme vzít ponaučení? Luk 5,16; 6,12; Jan 6,15

Ježíš odcházal do přírody, aby mohl být sám a aby se modlil. Příroda mu umožňovala být s Bohem o samotě, vzdálen od hluku a davů lidí. Chvilé strávené o samotě jen se svým Otcem ho posilovaly. Kristus potřeboval trávit čas v blízkosti svého Otce v klidu přírody. My to potřebujeme také.

Při rozjímání nad následující myšlenkou o Kristu přemýšlej o způsobech, jak bys mohl komunikovat s Bohem v přírodě: „Kristus rád shromažďoval kolem sebe lidi pod modrou oblohou, na travnaté stráně nebo na břehu jezera. Zde, uprostřed díla, které sám stvořil, mohl obracet mysl svých posluchačů od umělého k přírodnímu. V růstu a rozvoji přírody se zjevvaly zásady jeho království.“ (CZ 28)

UZDRAVUJÍCÍ MOC BOŽÍHO STVOŘENÍ

1. Proč Ježíš vyzval své učedníky, aby s ním vyhledali samotu v přírodě? Mar 6,31

Proč je i pro nás důležité čas od času vyhledat ústraní? Víš ze své zkušenosti o pozitivních účincích samoty? Jaký je vztah mezi odpočinkem, samotou, ústraním a duchovní obnovou? Jak ti pomáhají slova Žalmu 23,1-3 prožívat odpočinek a obnovu v důvěře nebeskému Pastýři?

„Skutečně bychom si měli najít taková místa v přírodě pro chvíle odpočinku a zotavení... Při pohledu na dílo přírody bychom měli povznést svou mysl výše, k Bohu této přírody; nechat své myšlenky vystoupit až k Stvořiteli vesmíru a obdivovat Tvůrce, který všechny tyto nádherné věci učinil k našemu užítku a štěstí.“ (2T 589)

Odpočinek jde ruku v ruce s *důvěrou* Bohu. Skutečně spočinout v Bohu znamená opravdově mu důvěřovat. Odpočinek, ať už tělesný, duševní nebo duchovní, úzce souvisí s důvěrou v Boží prozřetelnost a s obnovou.

2. Prostuduj si texty 1 Moj 2,15 a 3,23. Proč bylo důležité, aby Adam před i po selhání pracoval v přírodě? Co měl dělat? Jakým způsobem máme pracovat dnes? 1 Moj 3,18.19 Jaké výsledky máme očekávat?

Práce v přírodě nám bude „soustavně připomínat našeho Stvořitele a Vykupitele. Myšlenka na Boha prostoupí jako zlatá nit všechny naše každodenní starosti a práce. Znovu uvidíme v přírodě Boží slávu. Stále budeme důkladněji poznávat Boží pravdu a budeme se stále více podobat Božímu obrazu.“ (KP 12)

Jak nám kontakt s přírodou může pomoci, když jsme nemocní? „Nemocný se potřebuje dostat do těsného styku s přírodou. Život venku v přírodním prostředí vykoná divy pro nejednoho nevléčitelně nemocného člověka, jehož případ je téměř beznadějný.“ (CZ 262) „Čistý vzduch a voda, hygiena a zdravá strava, bezúhonný život a pevná důvěra v Boha představují léky, v důsledku jejichž nedostatku umírají tisíce lidí.“ (5T 443)

„Boží uzdravující moc zasahuje celou přírodu. Když se naštipne strom, člověk se poraní nebo si zlomí kost, příroda okamžitě začíná tuto ránu léčit. Léčivé síly jsou v pohotovosti dokonce ještě dříve, než je jich ve skutečnosti třeba; jakmile dojde k poranění některé části, všechna energie se soustředí na její obnovu. Stejně je to i v duchovní oblasti. Dříve než k tomu hřích dal důvod, měl Bůh připravený lék. Každý, kdo se poddá pokušení, utrhá ránu od nepřítelů. Avšak kdekoliv je hřích, tam je také Spasitel. Kristus přišel, aby uzdravil ty, kdo mají zraněné srdce...“ (Ed 113)

Doporučené studium

Prostuduj si text 1 Kor 12,12-26 a najdi souvislost mezi vzájemnou závislostí v přírodě a vzájemnou závislostí údů Kristova těla, tedy členů jeho církve.

V knize Cesta ke zdraví si přečti strany 72-74 a 171-174.

„Nebeští andělé shlížejí na utrpení rodiny Boží na zemi a jsou připraveni spolupracovat s lidmi při mírnění útlaku a utrpení... Milostivé opatření zákona se vztahovalo i na nižší zvířata, která nedovedou vyjádřit slovy své potřeby a bolesti.“ (TV 351)

„Mnozí se domnívají, že o jejich krutosti se nikdo nikdy nedoví, protože ubohá nemá zvířata to nemohou prozradit. Kdyby však mohli prohlédnout, jako prohlédl Balám, spatřili by anděla Božího, který je sleduje, aby podal o nich svědectví před nebeským soudem. Nebesa o všem vědí a přijde den, kdy bude vyneseno rozsudek nad těmi, kdo týrají tvory Boží.“ (PP 330)

Doplňující otázky

1. Poděl se s ostatními s tím, co děláš pro zachování životního prostředí. Co bys mohl ve svém okolí učinit pro zlepšení životního prostředí?

Např.: třídít odpady z domácnosti (papír do sběru, sklo do kontejneru atd.), zasadit a starat se o strom, zabránovat vandalismu, nebýt netečný k nečistotě, více využívat městskou dopravu ve městech, investovat do změny palivového systému v autě (plyn), dávat přednost výrobkům v recyklovatelných nebo vratných obalech, užívat šetrné prací a čisticí prostředky, pomoc při lesní brigádě, spolupráce s odborem životního prostředí v místě bydliště aj.

2. Jak souvisí šetrnost, ohleduplnost, citlivost a skromnost s péčí o životní prostředí?

3. Jak dosáhnout, abychom žili vyváženým životem, v němž budeme věnovat náležitou péči nejen svému tělu, svým potřebám, společenským kontaktům, ale i životnímu prostředí?

4. Může být starost o životní prostředí i formou evangelizace? Popiš jak.

5. Jak rozlišíš Boží moc v přírodě a myšlenku, že Bůh a příroda jsou jedno (panteismus)?

Shrnutí

Protože příroda je součástí Božího stvoření, kterou nám Bůh daroval, naší povinností je chránit ji a pečovat o ni.

SOBOTA, VYKOUPENÍ A STVOŘENÍ

Texty ke studiu

2 Moj 31,12.13; 20,11; 1 Moj 2,2.3

Základní verš

„Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval nebeské evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. Volal mocným hlasem: 'Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.' Zj 14,6.7

Hlavní myšlenka

Od počátečního člověka (Adamova) selhání (hříchu) získala sobota pro lidstvo nový význam. Ačkoliv zůstává památkem původního Božího stvoření, současně odkazuje i na Hospodinův záměr vykoupit nás. V sobotu odpočíváme od svého díla a přibližujeme se Bohu, který nám přináší spasení.

Ospravedlnění souvisí se skutečností, že Ježíš svou smrtí plně zaplatil za naše hříchy (vykoupil nás) a zajistil nám novou kvalitu života (učinil nás spravedlivými) a věčné spasení. Posvěcení představuje celoživotní proces. Týká se Božího milostivého udílení Ducha svatého, který v nás přebývá a neustále nás proměňuje k jeho obrazu. Posvěcení je proces, v němž nás Bůh činí svatými, tedy jemu podobnými a jemu náležejícími. Ačkoliv můžeme o těchto dvou věcech hovořit odděleně, jsme si vědomi toho, že ve zkušenosti upřímného věřícího člověka jsou neoddělitelné.

Jak ospravedlnění, tak posvěcení souvisí se sobotou – znamením Božího stvoření i obnovení. Sobota je jednak pozváním k tomu, abychom si nezakládali na svých vlastních skutcích, jednak nás zve vstoupit do přítomnosti Boží a zakusit jeho proměňující moc a spravedlnost. Sobota je doba, v níž můžeme okoušet jak Boží ospravedlnění, tak předchuť spasení a také se účastnit Božího posvěcování.

PAMÁTNÍK V ČASE

1. Jak Bůh oslavil dokončení šesti dnů stvoření? 1 Moj 2,2,3

Richard Davidson ve své knize *Píseň lásky pro sobotu* píše, že Bůh na památku svého stvoření nepostavil nějakou propracovanou svatyni. Namísto hmotného paláce Bůh vytvořil „památník v čase“.

2. Jaké tři kroky podnikl Bůh při vytváření svého „památníku v čase“? 1 Moj 2,3,4 Co znamená „odpočívat“ v sobotu? 2 Moj 20,11

- a)
- b)
- c)

Je zajímavou otázkou, proč by Bůh, který „není zemdený, není unavený“ (Iz 40,28), měl odpočívat. Odpověď nalezneme v 2 Moj 20,8-11, kde se hovoří o tom, že Boží odpočinek byl vzorem (impulsem) pro člověka. Bůh člověka strhává do svého odpočinku. Hebrejské výrazy pro vyjádření odpočinku v 2 Moj 20,11 a 31,17 jsou dva. Možná proto, aby čtenáři umožnily širší pochopení odpočinku. Ve verši 20,11 najdeme výraz *janach*, s významem klidu, vyrovnanosti a upokojení. V textu 31,17 je slovo *jinnáfaš*, které má význam oddechnutí si, přijetí nového života (nadechnutí se, provzdušnění), přeneseně přijetí svobody a osvěžení. Význam obou těchto výrazů přesahuje pouhý tělesný odpočinek. Spíše zahrnuje oživení a obnovu sil, která pramení z osobního vztahu s Bohem.

Víme, že sobotní den je svatý. Co je však zdrojem jeho svatosti? Je důležité uvědomit si, že sobota nezískává svatost tím, že ji „světíme“. Jak píše Abraham Heschel: „I když lidé odmítají sobotu, její svatost trvá.“ Sobota je svatá, protože ji posvětil Bůh. Základem její svatosti je Boží *přítomnost*. Ačkoliv je Bůh s námi celý týden, sobota je dnem, který on sám oddělil, aby s námi prožíval zvláštní společenství.

3. V sobotu nám Bůh uděluje mnohá požehnání, ale co je nejdůležitější, dává nám sám sebe. Prožil jsi někdy zkušenost, že Bůh ti v sobotu odevzdal sám sebe? Objasni to. Jaká byla tvá odezva, když ses naopak odevzdal ty jemu?

POTŘEBUJEME BOŽÍ PŘÍTOMNOST

1. Jak se Adamův hřích (naše hříšnost) podepsal na vztahu, který si Bůh přeje mít se svými dětmi? Iz 59,2 Čeho je sobota znamením? 2 Moj 31,13 Co znamená, že nás Bůh posvěcuje? Jak do Hospodinova posvěcení můžeme vstoupit? Proč člověk nemůže spatřit Boží tvář? 2 Moj 33,19-23

Boží svatost je pro hřích jako stravující oheň, a proto se nemůžeme se svým Stvořitelem setkat přímo.

2. Jak Bůh nazývá svůj dar soboty? Jakou zvláštní úlohu hraje sobota v našem vztahu s ním? 2 Moj 31,12,13; Ezech 20,12,20

Ezechielovy texty o sobotě nám naznačují, co si máme myslet o Hospodinově posvěcování. Posvěcení znamená vědět, že Hospodin je náš Bůh. On nás posvěcuje, tedy činí nás vědoucími toho, že nám patří. Být posvěcen znamená mít Boha a náležet právě a jenom jemu se vším všudy. Právě toho má být sobota znamením. Proto by naše pozornost neměla být upřena na sobotu jako takovou, ale na to, co s námi činí Bůh, nebo co pro nás dělá, kým pro nás je.

V důsledku našeho odloučení od Boha potřebujeme tedy sobotu více než kdy jindy. „Více než kdykoliv předtím člověk potřeboval zvláštní čas pro společenství s Bohem, aby mohl rozjímat o jeho povaze a díle. Ačkoliv lidé jako hříšníci nemohli snést slávu otevřeného setkání se svým Stvořitelem, Bůh je přesto vyzval, aby v sobotu přišli a setkali se s ním.“

Jak objasňuje Ellen Whiteová: „Sobota je tedy znamením toho, že Kristus má moc nás posvětit.“ (TV 197)

3. Jaké soboty prožíváme na této zemi podle Žid 4,9-11? Nač tedy naše soboty odkazují? Oč máme usilovat a jak? Proč je poslušnost důležitá?

„Sobota tedy svědčí o tvůrčí a současně posvěčující moci Boha a její zachovávání je vyznáním víry v jeho moc stvořit a přetvořit nebo posvětit životy lidí.“ Navíc „odpočinek“, který má Boží lid teprve před sebou (v. 9), odkazuje na ‘odpočinek’, do kterého věřící křesťan vchází (v. 10). Slovo ‘nebot’ ve verši 10 vytváří z tohoto verše pokračování a závěr odvozený z verše 9.“ (7BC 420.423) Jinými slovy, jde o odpočinek od hříchu a tedy od jakékoliv snahy zasloužit si spasení. Toto chápání textu Žid 4,9 nalézá oporu také u Ellen Whiteové, která poznamenala, že „odpočinek“, o kterém se hovoří v tomto verši, označuje „odpočinek víry“. (MB 7) Při společenství s Bohem máme účast na jeho svatosti... a díky tomuto úzkému vztahu se stále více a více proměňujeme k jeho obrazu.

4. Co ti v sobotu může pomoci prožít Boží moc obnovy a posvěcení?

SOBOTNÍ PROMĚNA

- 1. Co se s námi stane, až se Bůh zjeví? 1 Jan 3,2 Čemu se učíme a čím se stáváme, když budeme trávit tento zvláštní čas s naším Stvořitelem a Vykupitelem? 1 Jan 4,17 Jak souvisí tento Janův výrok se skutečností, že jsme stvořeni k Božímu obrazu?**

Odloučení od Boha, které na počátku přinesl lidem hřích, zmizí. V tomto životě nám hřích brání v přímém kontaktu s Bohem. Avšak blíží se doba, kdy z Boží milosti toto odloučení pomine. Znovu budeme moci spatřit jeho tvář a prožívat s ním přímé společenství. Proces, který umožňuje tuto úžasnou zkušenost, začíná zde a nyní v našem každodenním společenství s Bohem a zejména, když prožíváme jeho přítomnost v sobotu.

- 2. Co se děje, když do našeho srdce vstoupí Duch Boží? Ezech 11,19.20 Co je základem naší proměny? Jaké následky má Hospodinova výměna našeho srdce? Co vyjadřuje obrat „srdce masité“ v kontrastu se srdcem kamenným? Kým se staneme a co budeme činit po výměně srdce? Co se musí stát, abychom se řídili podle Hospodinových řádů a jednali podle nich? Můžeme pro tento stav udělat něco my? Žalm 51,10-12**

„Když Duch Boží ovládne srdce, změní i život... Požehnání přichází, když se duše vírou odevzdává Bohu. Teprve pak moc, již lidské oko nemůže uzřít, vytváří novou bytost k obrazu Božímu.“ (TV 112)

- 3. Jak můžeme prožívat „Boží přítomnost“ v sobotu? Co znamená „dodržovat právo a jednat spravedlivě“? Jak to udělat, aby naše ruka nečinila nic zlého? Iz 56,1-7; 58,13.14**

Máme tendenci zdůrazňovat skutečnost, že se v sobotu nevěnujeme svým zálibám (nebo obchodům), a nedaří se nám chápat, jak je důležité, aby se pro nás sobotní den stal „rozkošným“ (Iz 58,13). Hebrejský výraz *oneg*, který lze přeložit jako „výsostná rozkoš“ – se ve Starém zákoně užívá pro královské rozkoše. Skutečnost, že Bůh pro setkávání s námi připravil „královské rozkoše“, nám ukazuje, jak velmi nás miluje a jak důležité je takové společenství pro naši obnovu. Pouze tehdy, budeme-li zhlížet k němu a těšit se z jeho přítomnosti, můžeme být Bohem proměnění a připraveni na setkání s ním, až se opět vrátí.

- 4. Přijímáš sobotu spíše jako svou „povinnost“, nebo je společenství s Bohem pro tebe na „královské“ úrovni „rozkoší“? Proč?**

BOŽÍ PLÁN V OHROŽENÍ

1. Jakou roli hraje sobota a nauka o stvoření v době před příchodem Ježíše Krista? Zj 14,6.7 Vysvětli, co znamená výzva „bojte se Boha“! Bojíš se Boha? Jak vzdávat Bohu čest?

Náš vztah se Stvořitelem a Vykupitelem ohrožuje a narušuje satan zpochybněním skutečnosti, že nás Bůh stvořil. Životně důležité spojení s Bohem (které nabízí sobota) by tím zaniklo a my bychom zůstali v hříchu, opuštění a bez jakékoliv naděje. Není tedy divu, že slova prvního anděla ze Zjevení 14 zvěstují světu: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest... poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ Skutečnost, že toto poselství platí zejména pro dnešní dobu, vyplývá ze samotného textu – „neboť nastala hodina jeho soudu“ (verš 7). Adventisté sedmého dne chápou tuto „hodinu soudu“ jako odkaz na vyšetřující soud v době před druhým příchodem Ježíše Krista. Věříme, že soud začal 22. října 1844 a podle textu Dan 8,14 jej označujeme jako „očistění svatyně“. Zdá se, že Bůh, který svěřil Janovi poselství ze Zjevení 14, věděl, že v době před druhým příchodem bude obzvláště nutné připomenout světu, aby „ctil svého Stvořitele“. Mnozí adventističtí badatelé se domnívají, že nikoliv náhodou ve stejné době, kdy se měl svět dozvědět o varování prvního anděla, Darwin dokončil své dílo *O původu druhů*. Teorii, která nabídla světu alternativní vysvětlení původu života (viz VLB 311-313). „Kdyby byli všichni sobotu zachovávali, byly by myšlenky a city člověka usměřovány ke Stvořiteli jako k předmětu úcty a uctívání a nebylo by nikdy modloslužebníků, bezvěrců nebo nevěřících.“ (VLB 313)

NAŠE ZÁVISLOST NA BOHU

1. Čemu je třeba se vyhýbat a nač je třeba dbát, abychom zachovali své společenství s Bohem, podle textu 1 Tim 6,20?

Co bylo Timoteovi svěřeno, aby to opatroval? Co jsou to „bezbožné řeči“? Jak je možné se takovým řečem vyhýbat? Jak rozpoznat „protikladné nauky“? Je protikladnou naukou to, nač nejsme zvyklí? Řecký výraz *antithesis* znamená doslova „protimluv, námitka, protiklad“ (rozpo-
rupnost, argumentování, hádání se).

„Pro mnohé lidi se vědecký výzkum stal kletbou... Mnozí pokládají pouhé teorie a domněnky za vědecká fakta a domnívají se, že slovo Boží by mělo být zkoušeno učněním 'toho, co si lživě říká poznání'. (1 Tim 6,20) Stvořitel a jeho dílo jsou mimo dosah jejich chápavosti, a protože si je ne-
umějí vysvětlit přírodními zákony, považují tvrzení Bible za nespolehlivé. Ti, kdo pochybují o spo-
lehlivosti údajů Starého a Nového zákona, zacházejí často ještě dále a pochybují o existenci Boha a nekonečnou moc připisují přírodě.“ (VLB 373)

2. Jak lze čelit našemu protivníkovi ďáblu? 1 Petr 5,6-10

Vysvětlí, co znamená „pokořit se“ a „být střízlivý“. Jaké následky má vzepřít se ďáblu podle 9. verše? Čím si při této své vzpouře můžeme být jisti? (v. 10) Za jakých okolností se lze vzepřít? Vysvětlí, co znamená „zakotvení ve víře“.

3. Co je naší nejlepší zárukou bezpečí? Žalm 119,10,11; Jak 4,7 Vysvětlí, co znamená „podřídít se Bohu a přiblížit se k němu“. Jak rozumíš výrazu „dotazuji se na tvou vůli“? Jsi si jist, že i ty nechceš proti Bohu hřešit?

„Satan dobře ví, že všichni, které dokáže svést, aby se přestali modlit a hledat v Písmu svatém, podlehnou jeho útokům. Proto si vymýšlí všemožné plány, jak plně zaujmout mysl lidí.“ (VLB 370-371)

„Satan si je dobře vědom toho, že i ta nejslabší duše, která přebývá v Kristu, je silnější než zástupy temnosti a že odolá, zjeví-li se jí otevřeně... Jen v pokorné víře v Boha a v poslušnosti všech jeho přikázání můžeme být bezpečni.

Nikdo není v bezpečí ani den, ba ani hodinu bez modlitby. Měli bychom prosit Pána zvláště o moudrost, abychom mohli porozumět jeho slovu... Musíme zkoumat Bibli s pokorným srdcem a nesmíme nikdy zapomenout na svou závislost na Bohu.“ (VLB 378)

Tento výrok nám může pomoci orientovat se v našem duchovním boji. Modlitba, čtení jeho slova, pokorná závislost na Bohu a poslušnost – to vše společně tvoří význam slov „přebývat v Kristu“.

Doporučené studium

Evoluce učí, že „není žádný stvořitel, protože všechno vzniklo postupným vývojem“ (teistická evoluce – „Stvořitel využil a řídil evoluční proces“). Panteismus má tendenci ztotožňovat Boha Stvořitele s veškerým jeho stvořením. Takový přístup však stírá rozdíl mezi Stvořitelem a stvořením a zastává názor, Bůh je ve všem.

Prostuduj si následující pasáže o vztahu mezi sobotou a přírodou: Patriarchové a proroci, str. 23-24; Touha věků, str. 191-192. „Protože sobota je připomínkou stvořitelské moci, je dnem, kdy bychom se více než kdykoliv jindy měli seznamovat s Bohem prostřednictvím jeho díla. V myšlení Božích dětí by již samotné pomýšlení na sobotu mělo být spojeno s nádherou přírody. Jak šťastná může být rodina, která podobně jako Ježíš a jeho učedníci, kteří chodívali do synagogy, má možnost cestou do sobotního shromáždění procházet cestami v polích, po břehu jezera nebo třeba lesem. Jak šťastní mohou být otec a matka..., kteří mají možnost usednout pod zelené koruny stromů, aby na čerstvém vzduchu studovali Písmo a zpěvem oslavovali nebeského Otce.“ (Ed 251)

„Obraz Boží vidíme zde na zemi odražený, jako v zrcadle, v dílech přírody a v jednání Božím s lidmi; potom však ho uvidíme tvář v tvář, aniž bude před námi závoj, který zastírá náš pohled. Staneme před ním a uvidíme nádheru jeho tváře.“ (VLB 480)

Doplňující otázky

- 1. Jak můžeme ve svém životě uskutečňovat výzvu ze 14. kapitoly Zjevení? Co nám ona slova připomínají, že máme dělat?**
- 2. Jak můžeme napomáhat naplňování výzvy ze 14. kapitoly Zjevení a povzbuzovat lidi, aby opět „ctili svého Stvořitele“?**
- 3. Přemýšlej o zaslíbení z Iz 66,22.23 Jak tomu rozumíš? Co tento výrok pro nás znamená dnes?**

Shrnutí

Důležitým záměrem soboty již od prvotního Adamova selhání (hříchu) je vytvářet zvláštní společenství s naším Stvořitelem, které nás posvěcuje. Naš protivník ďábel se nám lidem zvláště odhodlaně snaží bránit, abychom se tohoto společenství účastnili, a proto se obrací i proti sobotě, která nám připomíná, že Bůh je naším Stvořitelem a Zachráncem.

NOVÉ STVOŘENÍ, OBNOVENÁ ZEMĚ

Texty ke studiu

Iz 65,17-25; 1 Kor 15,12-26.35-55; Fil 3,20.21; 2 Petr 3,13; Zj 21,1-27; 22,1-6.12-21

Základní verš

„A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha.“ Zj 21,1.2

Hlavní myšlenka

Bůh má v úmyslu obnovit lidstvo i celou zemi do původní slávy jako před selháním člověka. Ačkoliv podstata takového života zatím přesahuje naše chápání, je skutečná a Bůh chce, abychom se na slavnou odměnu, kterou nám připravil, těšili.

Studovali jsme Boží stvoření světa, přírody a člověka, abychom rozuměli skutečnosti, že věříme Bohu, který je Stvořitelem. Stvořitel nám však také slibuje, že učiní nová nebesa a novou zemi (Iz 66,22). Součástí našeho vyznávání Boha Stvořitele je tedy i naděje na budoucnost, kterou on pro nás chystá a se kterou počítáme a těšíme se na ni. Věříce tedy Bohu, žijeme již zde na zemi nadějí, doufáním v to, co nám Bůh chystá. Někteří lidé neradi hovoří o nebi a nové zemi. Pod vlivem vědeckého pokroku možná někteří lidé tajně pochybují, zda budoucnost, tak jak je popisována v Bibli, může být skutečná. Jiní se mohou domnívat, že mluvit o takových věcech znamená odhalovat sobecké pohnutky své touhy dostat se do nebe. Skutečným motivem je však láska k Bohu a touha žít s ním uprostřed dokonalého stvoření.

„Pravdy o tom, že se na své dědictví máme dívat jako na svůj domov, si mnozí vykládají jen v duchovním smyslu z obavy, že by se budoucí dědictví mohlo jevit jako příliš hmotné.“ (VLB 478) Toto téma však Ježíš a pisatelé Nového zákona považovali za velmi důležité. Zajisté doufali, že jejich důraz povzbudí všechny, kdo v tomto životě trpěli. Tento týden tedy budeme společně přemýšlet právě o této slavné budoucnosti.

TĚŠIT SE NA NOVÝ SVĚT

1. Je podle Bible naše věčná odměna skutečná? 1 Kor 3,14; 2 Kor 4,17; Zj 21,1-7

Ačkoli si nové stvoření neumíme představit, neznamená to, že není skutečné. Naše omezené myšlení nedokáže pochopit, co pro nás nekonečný Bůh připravil. Vždyť dokonalost nového nebe a nové země nelze slovy popsat! „Lidská řeč není schopna vylíčit nebe. To, co se otvírá před mými zraky, mne přivádí k němému úžasu. Unesena nepřekonatelnou nádherou a fantastickou slávou pokládám pero a šeptám: ‘Ach, jaká láska! Jak úžasná láska!’ Ani ten nejvznešenější jazyk nedokáže popsat slávu nebes a nedostižné hlubiny Spasitelovy lásky.“ (EW 289)

2. Zvážíme-li, že nejsme s to svou odměnu pochopit, jaký postoj k ní máme podle Ježíše zaujmout? Mat 5,12; Zj 22,17

Přijmout tuto novou, Bohem vytvořenou skutečnost nezávisí na tom, zda jsme schopni jí rozumět, nebo ji dokazovat, vysvětlovat apod. Budoucí věci jsou předmětem víry, nikoli rozumové úvahy. Přijmout Bohem přichystanou budoucnost může ten, kdo Bohu důvěřuje. Ve skutečnosti vychází najevo, že celá Bible nás informuje o Božím nadšení sdílet s námi radost z našeho budoucího života. Vede nás způsobem, kterému dokážeme porozumět, abychom se mohli na svou budoucnost těšit. „Ježíš představuje přednosti a nádheru nebe, aby se naše mysl důvěrně obeznámila s jeho kouzlem a naši paměť zaplnily obrazy nebeského a věčného půvabu... Velký Učitel dává člověku nahlédnout do budoucnosti tohoto světa. Ve viděních ho líčí v celém jeho bohatství a kráse... Podaří-li se mu upoutat mysl člověka k budoucímu životu a jeho požehnání a porovnat jej s časnými starostmi tohoto světa, propastný rozdíl mezi nimi se člověku vryje hluboko do paměti a ovlivní jeho srdce, duši a celou bytost.“ (OHC 286)

3. Jaký pohled na nové nebe a novou zemi nám přináší inspirované Boží slovo? Zj 21,1.2.10-21; 22,1-3 Na co, podle tvého soudu, je kladen důraz a proč?

Pokus se vysvětlit, proč je kladen důraz na krásu. Jakou roli má krásu v našem životě? Proč je krásu důležitá? Lze krásu nahradit účelností? Poznamenává očekávání nového nebe a nové země tvůj život? Jak a proč?

OBNOVENÁ PŘÍRODA

1. Jak Bible líčí přírodu na nové zemi? Iz 55,13; 65,25; Zj 21,23.25 Co na nové zemi již nebude a co tam naopak bude?

Kromě stručných popisů od autorů knih Izajáš a Zjevení máme také nádherný obraz toho, jak to bude v nebi a na nové zemi vypadat, z pera Ellen Whiteové: „Viděla jsem další louku plnou rozmanitých květin, a když jsem je utrhla, zvolala jsem: ‘Nikdy neuvadnou!’ Také jsem viděla na pohled překrásnou trávu; byla jasně zelená, a když svým vznešeným vlněním oslavovala Krále Ježíše, třpytila se jako stříbro a zlato... Potom jsme vstoupili do lesa. Nebyl však tmavý jako lesy, které máme zde na zemi. Naopak byl celý ozářen Boží slávou; větve stromů se pohupovaly sem a tam a všichni jsme volali: ‘Můžeme bezpečně žít ve volné přírodě a spát v lesích!’ Prošli jsme lesem a pokračovali v cestě k hoře Sijón.“ (EW 18)

„Hora Sijón byla přímo před námi a na ní stál překrásný chrám. Obklopovalo ho sedm dalších pahorků, na nichž kvetly růže a lilie. Viděla jsem, jak malé děti podle libosti šplhají nebo za pomoci svých malých křidélek létají k vrcholům těchto hor a trhají nikdy nevadnoucí květiny. Okolí chrámu zkrášlovaly rozmanité druhy stromů – zimostrázy, borovice, smrky, skočce, myrty, granátová jablka a fíkovníky, které se skláněly pod tíhou zralých fíků. Díky nim vypadalo celé místo vskutku nádherně.“ (EW 19)

2. Jaká budou na nové zemi zvířata? Oz 2,16-20 (ČEP); Iz 11, 6-9; 35,1-10; 65,25 Jaké vztahy budou mezi nimi panovat? Jak budou proměněna taková místa smrti, jako je poušť? Proč je důležité, abychom vizi (naději, výhled) Bohem tvořené budoucnosti znali? Iz 35,3.4

Obrazy zástupu vykoupených z knihy proroka Izajáše zřetelně líčí zvrát současného řádu světa. Prorok Ozeáš zase klade mezi zvířata a Boží vykoupený lid smlouvu pokoje.

„Člověk na nové zemi opět získá svou ztracenou vznešenost a nižší živočichové opět uznají jeho dominantní postavení; dravci zkrotnou a plaší tvorové získají k člověku důvěru.“ (Ed 304)

3. Když srovnáš tento porušený svět s novou zemí, která má přijít, stýská se ti po ní? Které věci by ti mohly zabránit, abys tuto zemi mohl obývat?

OBNOVENÍ LIDÉ

1. Jak budou vypadat obnovení lidé? Mal 3,20 Co vyjadřuje přirovnání k vykrmeným býčkům?

Malachiáš popisuje, že vykoupení jsou opět silní jako mladí „býčci“! S elánem věčného mládí budou radostně a živelně skotačit ve své nádherné domovině. „Vykoupení budou mít opět přístup ke stromu života v dávno ztraceném ráji a ‘porostou’ tak, že dosáhnou plné postavy lidského rodu v jeho původní slávě.“ (VLB 458)

„Kdyby Adam v době stvoření neoplýval dvacetinásobnou vitalitou ve srovnání s dnešními lidmi, lidstvo by se svým současným životním stylem, který nerespektuje přírodní zákony, vyhybnulo.“ (FE 23)

„Nikdo nebude potřebovat odpočinku, ani nebude po něm toužit. Nikoho neunaví konat vůli Boží a chválit jméno Boží. Budeme stále cítit svěžest jitra a nikdy ho nebude konce.“ (VLB 479-480)

2. Co se v novém Božím zřízení stane s bolestí, utrpením a smrtí? Dokážeš si představit život bez nich? Iz 35,5,6; 1 Kor 15,22-26.42-44.54,55; Zj 21,4

Právě to je zázrak nového života vykoupených - skutečná tělesná existence, ale bez jakékoliv bolesti, utrpení a smrti. To vyžaduje zcela jiný typ existence, než jakou známe z našeho světa, odlišný ekosystém, jinou biologii. Jak říká Pavel, je to tajemství; ale my víme, že pomíjiv se stane nepomíjitelným a smrtelné oblékne nesmrtelnost a smrti již nebude.

„Bolest nemůže v prostředí nebes existovat. Nebude už slz, pohřebních průvodů, ani stopy po smutku.“ (VLB 479)

Mnozí si kladou otázku, zda poznají své blízké, které ztratili v tomto životě. „Jako vstal z mrtvých Ježíš, tak vstanou i ti, kdož v něm zesnuli. Poznáme pak své přátele, tak jako učedníci poznali Ježíše. V tomto smrtelném životě mohou být poznamenáni nemocemi nebo úrazy, vstanou však dokonale zdraví a krásní; jejich totožnost bude i v oslaveném těle plně zachována.“ (TV 565)

3. Zemřel někdo z tvých blízkých? Jestliže ano, co pro tebe znamená, že je opět uvidíš a poznáš dokonale při Ježíšově návratu?

CO OKO NEVIDĚLO ...

1. Jak Ježíš objasnil saduceům otázku sňatku v novém životě? Mat 22,23-30

Jak budeme po vzkříšení existovat? Jakým způsobem doložil Ježíš, že vzkříšení je skutečností? Věříš tomu, že Abraham, Izák a Jákob jsou živí (ač o jejich vzkříšení se v Bibli nedočítáme nic), anebo budou teprve vzkříšení?

Jedním z omylů saduceů bylo, že nevěřili v působení a moc Božího Ducha v lidském životě a po smrti. Odmítali existenci andělů, vzkříšení a věčného života. Proto s úmyslem přivést ho do rozpaků položili Ježíši vychytralou otázku ohledně důsledků zákona levirátu po vzkříšení. (Levirát byl zvyk, podle kterého si muž bral za ženu vdovu zesnulého švagra, nebo jiného příbuzného – viz. 5 Moj 25,5.6).

Ježíš však věděl, že jejich problém spočíval v neznalosti Boží moci a jeho slova. „Zapomněli, že Bůh, který dokáže vzkřísit člověka, má také dostatek moudrosti a moci, aby nastolil nový dokonalejší řád ve společnosti na nové zemi. Ačkoliv si všichni spasení v tomto životě nedokážou plně uvědomit, co jim přinese budoucnost, budou s novým úžasným řádem života spokojeni, šťastní... Sňatek zřejmě zcela ztratí význam, protože ho nahradí jiný řád ve společnosti.“ (5BC 483)

Podle Ježíše v budoucnu nebude sňatek, jak ho známe dnes, existovat. Je stále mnoho věcí, které neznáme. V raných dobách církve adventistů tato otázka natolik znepokojovala některé členy, až Ellen Whiteová musela napsat: „Pracovníci na Božím díle by neměli utrácet čas spekulacemi nad tím, jaké budou podmínky na nové zemi. Je trefné zabírat se předpoklady a teoriemi ohledně věcí, které nám Pán nezjevil. Zajistil všechno, abychom byli v našem budoucím životě šťastní, a nám nepřísluší spekulovat o plánech, které má s námi. Stejně tak nemáme srovnávat okolnosti budoucího života s podmínkami tohoto života.“ (GW 314)

2. Co se dočítáme v Bibli o Božích záměrech s námi v nové budoucnosti? 1 Kor 2,9; Žalm 16,11; 84,11

Je popsateľné to, co pro nás Bůh připravuje? Můžeme se na to těšit a počítat s tím, ačkoli si to neumíme představit? Jak se o těchto skutečnostech sdílet s bližními?

Náš Bůh využije veškerou svou tvůrčí energii, aby překonal všechna naše očekávání štěstí a spokojenosti. Očekávání toho, co pro nás milostivý Bůh připravuje, abychom byli navěky šťastní, nás může naplňovat úžasem a obdivem!

„Přátelé, které smrt dávno rozloučila, se scházejí, aby se od sebe již nikdy neodloučili, a s radostným zpěvem spolu vstupují do Města Božího.“ (VLB 459)

CO TAM BUDEME DĚLAT?

1. Co nám následující texty napovídají o tom, co například budeme dělat na nové zemi? Iz 65,21.22 Iz 66,22.23

Ellen Whiteová píše o řadě činností, kterým se budeme věnovat: uctívat Boha, pěstovat hudbu, studium, stavět a navzájem se přátelit.

„Na zemi nově učiněné budou se vykoupení zabývat a těšit tím, co přinášelo štěstí Adamovi a Evě na počátku. Bude to opět rajský život, život v zahradě a na poli.“ (PK 480)

„Stejně jako koruny slávy přinesli andělé také harfy a Ježíš je věnoval vykoupěným. Přední z andělů udali tón a potom se již všechny hlasy rozezněly vděčnou a štěstím naplněnou chválou a ruce všech mistrně přejížděly po strunách harf, které vydávaly dokonale souznějící melodickou hudbu.“ (EW 288)

„Tehdy se před ním (studentem) otevře průběh velkého sporu, který se zrodil před začátkem času a který skončí, až pomine čas... Závoj, který dělí viditelný a neviditelný svět, padne a odhalí úžasné věci.“ (Ed 304)

„Všechny těžkosti tohoto života ztratí význam. Tam, kde jsme viděli jen zmatek a zklamání, nenaplněné záměry a zmařené plány, spatříme velký, vše přesahující a vítězný záměr božského souladu.“ (Ed 305)

„Potom jsme si začali prohlížet překrásné věci mimo město. Viděla jsem nádherné domy, které se třpytily jako stříbro. Podpíraly je čtyři sloupy vykládané na pohled překrásnými perlami. V takových domech budou žít vykoupení.“ (EW 18)

„Jak (vykoupení) budou stále více a více poznávat Boží moudrost a lásku, porostou také jejich schopnosti myšlení a budou prožívat stále větší radost.“ (5T 702.703)

„Všechny poklady vesmíru budou volně přístupné, aby je vykoupení Boží mohli studovat. Neomezí pocity smrtelnosti poletí letem, který je neunaví, do vzdálených světů...“ (VLB 480)

Doporučené studium

„Jsou tam věčně proudící toky, průzračné jako křišťál a na jejich březích vrhají ševelící stromy své stíny na cesty, připravené pro vykoupené Páně. Rozsáhlé nížiny tam stoupají ke krásným pahorkům a hory Boží tam zdvíhají své majestátní vrcholky. V těchto pokojných rovinách, při těchto živých tocích najde lid Boží, který byl tak dlouho poutníkem a putujícím, svůj domov.“ (VLB 479)

Ačkoliv někteří lidé nejprve Ježíše po vzkříšení nepoznali, nakonec jeho přátelé poznali, že je to on. Marie rozeznala Ježíšův hlas (Jan 20,11-16), Tomáš jeho vzhled (Jan 20, 27.28) a učedníci z Emauz rozpoznali Ježíšovo osobité jednání (Luk 24,30.31.35). „Ježíšovo vzkříšení je obrazem konečného vzkříšení všech, kdož v něm odpočívají. Tvář zmrtvýchvstalého Spasitele, jeho způsoby, jeho hlas, to vše jeho učedníci bezpečně poznali.“ (TV 565)

„Jakmile malé děti vstanou ze svého lože v prachu země, ihned odletí do náručí svých matek. Opět se setkají a již nikdy je nic nerozdělí.“ (2SM 260)

Doplňující otázky

- 1. Jaká byla země před selháním (hříchem) Adamovým a jaká je dnes? V čem se podobá a v čem se liší?**
- 2. Námětem na radostnou diskusi v rodině nebo s přáteli je otázka, na co se kdo nejvíce těší na nové zemi. Na co se těšíš ty? Co myslíš, že ti přinese největší radost?**
- 3. Proč je důležité se na novou zemi těšit? Proč je důležité mít naději a žít budoucností? Jak by vypadal život bez naděje?**

Shrnutí

„Velký boj skončil. Není už hříchu ani hříšníků. Celý vesmír je čistý. V celém nezměrném stvoření panuje soulad a štěstí. Z toho, jenž stvořil všechno, plyne život a světlo a štěstí ve všech oblastech prostoru, jenž nezná hranic. Od nejmenšího atomu až po největší světy prohlašují všechny věci, živé i neživé, v nezkalené kráse a dokonalé radosti, že Bůh je láska.“ (VLB 481)

Autor

Randall W. Younker je docentem Starého zákona a biblické archeologie a ředitelem Archeologického institutu Andrewsovy university. Kromě vyučování se Dr. Younker již téměř 20 let zabývá archeologií v terénu a účastnil se vykopávek v Izraeli a v Jordánsku. V současné době vede archeologické práce v Tell Jalulu, významné oblasti z biblické doby nedaleko hory Nebó v Jordánsku. Je autorem nebo spoluautorem více než 50 vědeckých a populárně naučných článků. Dr. Younker je ženatý a má čtyři děti.

POUŽITÉ ZKRATKY

1BC	Seventh-day Adventist Bible Commentary, sv. 1	AR	Adventist Review
		ST	Signs of the Times

Díla E. G. Whiteové

CC	Conflict and Courage	TM	Testimonies to Ministers and Gospel Workers
CD	Counsels on Diet and Foods		
CT	Counsels to Parents, Teachers, and Students	TMK	That I May Know Him
Ed	Education		
EW	Early Writings	ASDV	Adventisté sedmého dne věří ...
FE	Fundamentals of Christian Education	CZ	Cesta ke zdraví a životní harmonii
GW	Gospel Workers	KP	Kristova podobenství
MM	Medical Ministry	MB	Myšlenky z hory blahoslavenství
MR	Manuscript Releases	PK	Proroci a králové
OHC	Our High Calling	PP	Patriarchové a proroci
1SG	Spiritual Gifts, sv. 1	TV	Touha věků
1SM	Selected Messages, sv.1	VLB	Vítězství lásky Boží
SpTEd	Special Testimonies on Education		
1T	Testimonies for the Church, sv. 1		

Sbírky ve 3. čtvrtletí 1999

Misijní dary budou sloužit pro potřeby Evro-Africké divize.

Dary 13. soboty jsou určeny na stavební projekty Slovenského sdružení.

Témata přímluvných modliteb ve 3. čtvrtletí 1999

1. Globální misie

2. Boží dílo v Česko-Slovenské unii: Počet obyvatel: 15 558 556
Počet sborů: 185
Počet členů: 9 909

3. Náboženská svoboda ve východních zemích

Západy slunce

červenec

den	hodina
2. 7.	21.16
9. 7.	21.13
16. 7.	21.08
23. 7.	21.00
30. 7.	20.51

srpen

den	hodina
6. 8.	20.40
13. 8.	20.28
20. 8.	20.14
27. 8.	20.00

září

den	hodina
3. 9.	19.45
10. 9.	19.30
17. 9.	19.15
24. 9.	18.59